

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**5393 SAYILI KANUN SONRASINDA BELEDİYELERDE YÖNETİME KATILIM:
BANDIRMA ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ramazan ÇATAL

Balıkesir 2018

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**5393 SAYILI KANUN SONRASINDA BELEDİYELERDE YÖNETİME KATILIM:
BANDIRMA ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ramazan ÇATAL

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Lütfi YALÇIN

Balıkesir 2018

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitünüzün Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda 200712529006 numaralı Ramazan ÇATAL'ın hazırladığı "5393 sayılı Kanun Sonrasında Belediyelerde Yönetime Katılım; Bandırma Örneği" Konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 21.12.2018 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Dr.Öğr.Üyesi Lütfi YALÇIN
Danışman

Dr.Öğr.Üyesi Ersoy KUTLUK
Üye

Dr.Öğr.Üyesi Tahsin GÜLER
Üye

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

.../.../2018

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN

ÖNSÖZ

Yerel yönetimlerde yönetim anlayışının hızlı bir değişim ve gelişim içerisinde olduğu günümüzde, vatandaşların her geçen gün pasif düşünceden aktif bir rol almaya doğru yönelmekte olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayıdır ki katılım kavramı her zamankinden fazla bir önem arz etmektedir. Vatandaşlar katılım aktörü olarak genelde yerel yönetimlerde özelde belediyelerde merkezi yönetime göre daha etkin görevler yürütmektedirler. “5393 Kanun Sonrasında Belediyelerde Yönetime Katılım: Bandırma Örneği” adlı bu çalışmada katılım kavramının toplumumuza yerleşmesi yolunda bir katkı sağlaması hedeflenmiştir. Bu çalışmanın meydana gelmesinde emeği geçenlere teşekkür ederim.

Ramazan ÇATAL

ÖZET

5393 SAYILI KANUN SONRASINDA BELEDİYELERDE YÖNETİME KATILIM: BANDIRMA ÖRNEĞİ

ÇATAL, Ramazan

Yüksek Lisans, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Lütfi YALÇIN

2018 XX +157 sayfa

Katılım, 1970'lerden itibaren gündemde olan, önemi gittikçe artan bir kavramdır. Günümüzde yerel yönetimlerde halkın katılım isteği ve şeffaf yönetim uygulamaları günden güne artmaktadır. Yerel yönetimler de bu paralelde halkın katılımına giderek daha fazla önem vermekte, birimlerini vatandaşlara açmaya daha fazla gayret göstermektedir.

Bu çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm olan giriş bölümünde araştırmanın amaç, kapsam, tez, yöntem ve veri kaynakları ortaya konulmuştur. İkinci bölümde demokrasi kavramı üzerinde durulmuş, yerel demokrasi ve katılımcı demokrasi kavramları ayrı ayrı değişik bakış açıları altında tartışılmıştır. Üçüncü bölümde 5393 Sayılı Belediye Kanunu 1580 Sayılı Belediye Kanunu ile karşılaştırılarak incelenmiştir. Bu bölümde ayrıca 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda yapılan bazı değişiklikler de mercek altına alınmıştır. Dördüncü bölümde, yöneten ve yönetilenlerin görüşlerini almak amacıyla belediye meclisi üyeleri ve yurttaşlara yönelik olarak yapılan iki anket sunulmuştur. Beşinci bölümde anket sonuçları belirlenmiştir. Altıncı ve son bölümde ise sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Demokrasi, Yerel Demokrasi, Katılımcı Demokrasi, Yerel Katılım, Belediye.*

ABSTRACT

THE PARTICIPATION IN MANAGEMENT IN MUNICIPALITIES AFTER THE LAW NO. 5393: BANDIRMA EXAMPLE

ÇATAL, Ramazan

Master's degree, Department of Political Science and Public Administration

Adviser: Dr. Assistant Professor Lütfi YALÇIN

2018 XX + 157 pages

The participation is an increasingly important concept that has been on the agenda since the 1970s. Nowadays, the demand for participation of people and transparent management practices in local governments increases day by day. Local governments are also increasingly attaching greater importance to the participation of the people and are making greater efforts to open their units to citizens.

This study consists of six chapters. In the first chapter, the aim, scope, thesis, methods and data sources of the research were presented. In the second chapter, the concept of democracy was emphasized and the concepts of local democracy and participatory democracy were discussed under different perspectives. In the third section, the Municipal Law No. 5393 was examined by comparing with the Municipal Law No. 1580. In this section, some amendments to the Law of Municipalities numbered 5393 are also examined. In the fourth chapter, two questionnaires are presented to the members of the city council and citizens in order to get the opinions of the governing and the ruled. In the fifth chapter, the survey results were determined. The sixth and final chapter includes results and recommendations.

Key Words: *Democracy, Local Democracy, Participant Democracy, Local Participation, Municipality*

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar.....	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	1
1.2. Araştırmanın Kapsamı.....	2
1.3. Araştırmanın Tezi.....	2
1.4. Araştırmanın Yöntemi.....	3
1.5. Araştırmanın Verileri.....	3
2. DEMOKRASİ KAVRAMI VE YEREL KATILIM	5
2.1. Demokrasi, Yerel Demokrasi, Katılımcı Demokrasi.....	5
2.1.1. Demokrasi	5
2.1.2. Yerel Demokrasi.....	5
2.1.3. Katılımcı Demokrasi.....	8
2.2. Yerel Katılım.....	12
2.2.1. Katılım Kavramı	12
2.2.2. Katılımın Amacı.....	13
2.2.3. Katılım Yöntemleri.....	14
2.2.3.1. Seçim.....	14

2.2.3.2. Halk Oylaması	15
2.2.3.3. Kent Konseyleri.....	15
2.2.3.4. Halk Toplantıları	16
2.2.3.5. Kamuoyu Yoklamaları.....	16
2.2.3.6. Meclis Toplantılarına Katılım.....	17
2.2.3.7. Sivil Toplum Kuruluşlarına Katılım.....	17
2.2.3.8. Mahalle ve Muhtar Toplantıları.....	18
2.2.3.9. Semt Danışma Merkezleri (SEDAM).....	18
2.2.3.10. İnternet.....	19
2.2.3.11. Telefon.....	19
2.2.3.12. Dilekçe	20
2.2.4. Katılımın Bireye Kazandırdıkları	22
2.2.5. Türkiye’de Yerel Düzeyde Katılımın Önündeki Engeller	22

3. 5393 SAYILI KANUN İLE ORTAYA KONULAN YEREL YÖNETİM

ANLAYIŞI.....25

3.1. 5393 Sayılı Yasa ile 1580 Sayılı Yasanın Yapılan Değişiklikler Yönünden Karşılaştırılması	27
3.1.1. Belediyelerin Yapısındaki Değişiklikler.....	27
3.1.2. Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumluluklarına Yönelik Değişiklikler...30	
3.1.3. Katılımcılığı ve Yerel Demokrasiyi Geliştirici Değişiklikler.....	36
3.2. Belediyelerde Katılımın Diğer Boyutları.....	39
3.2.1. Belediye Kanunu ve Hemşehrilik.....	39
3.2.2. Mahalle Yönetimi ve Hemşehri Odaklı Yönetime Geçiş.....	41
3.2.3. Katılımcı Yönetim Uygulaması Olarak Kent Konseyi ve Gönüllü Katılım.....	44
3.2.3.1. Hemşehri Odaklı Yönetim ve Kent Konseyi Modeli.....	44

3.2.3.2. Belediye Hizmetleri ve Gönüllü Katılım.....	47
--	----

4. BANDIRMA'DA BELEDİYENİN KARAR ALMA SÜRECİNE MECLİS ÜYELERİNİN VE HALKIN KATILIMI.....48

4.1. Meclis Üyelerinin Katılım Düzeyi.....	48
4.1.1. Kimlik Soruları.....	49
4.1.1.1. Meslek	49
4.1.1.2. Yaş	50
4.1.1.3. Cinsiyet.....	50
4.1.1.4. Eğitim.....	50
4.1.1.5. Doğum Yeri.....	50
4.1.2. Uygulamaya Yönelik Sorular.....	50
4.1.2.1. Meclis Üyelerinin Yönetim Tecrübeleri ve Belediyecilik Anlayışları.....	51
4.1.2.1.1. Meclis Üyelerinin Seçilmeden Önce Yaptıkları İşler.....	51
4.1.2.1.2. Meclis Üyelerinin Seçilme Sayıları.....	51
4.1.2.1.3. Meclis Üyelerinin Seçilmeden Önce Yerel Yönetimler İle İlgili Yaptığı Görevler.....	52
4.1.2.1.4. Meclis Üyelerine Göre Belediyecilikte Kavramların Önemi.....	52
4.1.2.2. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına Bakışı.....	53
4.1.2.2.1. Meclis Üyeleri ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	53
4.1.2.2.2. Sivil Toplum Kuruluşlarının (Dernek, Vakıf, Sendika) Belediye Yönelik Taleplerini Ulaştırma Kanalları.....	54
4.1.2.2.3. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Örgütlerinin (Dernek, Meslek Odası, Sendika vb.) Temsilcileri İçin Üyelik Kontenjanı Ayrılmasına Bakışları.....	54
4.1.2.2.4. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcilerine Oy	

Hakkı Konusundaki Düşünceleri.....	55
4.1.2.2.5. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Kuruluşlarından Oluşan Halk Meclislerine Bakışları.....	56
4.1.2.2.6. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Örgütleri ve Diğer Yerel Yönetim Birimlerinin Yönetim Aşamalarına Katılmasına Bakışları.....	56
4.1.2.3. Meclis Üyelerinin Belediye Meclislerinde Temsil Düzeyine ve Halk Oylamasına Bakışları.....	57
4.1.2.3.1. Seçim Sistemi ve Yerel Halkın Belediye Meclislerinde Temsili	57
4.1.2.3.2. Etkin Bir Katılım İçin Öneriler.....	57
4.1.2.3.3. Meclis Üyeleri ve Halk Oylaması.....	58
4.1.2.4. Yerel Halkın Belediye Meclis Toplantılarına ve Belediye Hizmetlerine Katılımı.....	58
4.1.2.4.1. Yerel Halkın Meclis Toplantılarına İlgisi.....	58
4.1.2.4.2. İlgisizliğin Nedenleri.....	59
4.1.2.4.3. Yerel Halkın Belediye Hizmetlerine Katılım Yolları.....	59
4.1.2.5. Yerel Halkın Meclis Kararlarına Etkisi.....	60
4.1.2.5.1. Belediye Meclisinde Alınan Kararlarda Yerel Halkın İsteklerinin Etkisi.....	60
4.1.2.5.2. Belediyenin Aldığı Kararlar ve Yerel Halkın Güçlük Çıkarması.....	60
4.1.2.5.3. Güçlük Çıkaran Kesimler.....	61
4.1.2.5.4. Yerel Halkın Belediye Yönetimine Başvuru Yöntemleri.....	61
4.1.2.5.5. Yerel Halkın Belediye Hizmetlerini Denetimi.....	62
4.1.2.6 Adayları Belirleme ve Seçme Yöntemleri İle Yönetim Modelleri	63
4.1.2.6.1. Belediye Meclis Üyelerini Belirleme Yöntemleri	63
4.1.2.6.2. Adaylar ve Seçilme Kriterleri.....	63
4.1.2.6.3. Yerel Halkın Seçme Kriterleri.....	64

4.1.2.6.4. Belediye Meclisleri ve Uygulama Modelleri	65
4.1.2.7. Meclis üyelerinin Yerel Demokrasiye Bakışı ve Hemşehrlik	
Anlayışları	65
4.1.2.7.1. Belediye Yönetimlerinde Yerel Demokratik Kuralların	
İşleyişi.....	65
4.1.2.7.2. Yerel Demokratik Kuralların Tam Olarak Gerçekleştirilmesi İçin	
Somut Öneriler.....	66
4.1.2.7.3. Meclis Üyeleri ve Hemşehrlik Kavramı.....	67
4.1.2.8. Meclis Üyelerinin Katılım Kavramına Bakışları.....	68
4.1.2.8.1. Meclis Üyeleri ve Katılım Kavramı.....	68
4.1.2.8.2. Meclis Üyeleri ve Katılım Kriterleri.....	69
4.1.2.8.3. Yerel Halk Katılımının Yetersizliğinin Nedenleri.....	70
4.1.2.8.4 Katılımı Etkin Kılacak Yöntemler.....	71
4.2. Yerel Halkın Katılım Düzeyi.....	72
4.2.1. Kimlik Soruları.....	72
4.2.1.1. Meslek.....	72
4.2.1.2. Yaş.....	73
4.2.1.3. Cinsiyet.....	73
4.2.1.4. Eğitim.....	73
4.2.1.5. Gelir	74
4.2.2. Uygulamaya Yönelik Sorular.....	74
4.2.2.1. Bandırma'da Halkın Katılıma Bakışı ve Katılım Düzeyi.....	75
4.2.2.1.1. Halkın Belediye Hizmetleri İle İlgili Olarak Hak ve	
Sorumluluklarının Bilinirlik Düzeyi.....	75
4.2.2.1.2. Belediye Toplantılarının Halka Açık Olup Olmadığının Bilinirlik	
Düzeyi	76
4.2.2.1.3. Halkın Belediye Meclis Toplantılarına Katılım Düzeyi.....	77

4.2.2.1.4. Belediyenin Halkı İlgilendiren Büyük Projelerde Anket Yapması.....	78
4.2.2.1.5. Haftanın Belli Gününde Belediyenin Halk Toplantısı Yapması.....	79
4.2.2.1.6. Halkın Kent Konseyi Çalışmalarından Haberdar Olması.....	80
4.2.2.1.7. Halkın Kent Konseyi Çalışmalarını Takip Etmesi.....	81
4.2.2.1.8. Halkın Belediye Hizmetlerine Katkı İçin Gönüllü Çalışma Yapması.....	82
4.2.2.1.9. Halkın Mahallelerinde Sorunlarıyla İlgili Bir Danışma Bürosu Konusundaki Görüşleri.....	82
4.2.2.1.10. Vatandaşların Yönetime Çeşitli Yollarla Dâhil Olması ve Yerel Hizmetlere Katılımının Yerel Demokrasiye Katkısı.....	83
4.2.2.1.11. Belediyeye Şikayet.....	84
4.2.2.1.12. Kent Sorunlarına Zaman Ayırma.....	85
4.2.2.1.13. İmza Kampanyasına Katılım.....	86
4.2.2.2. Halkın Belediye Hizmetlerinden ve Muhtarlardan Memnuniyet Düzeyi.....	87
4.2.2.2.1. Belediyeden Memnuniyet.....	87
4.2.2.2.2. Belediye Çalışmalarını Yeterli Bulmamasının Sebepleri.....	88
4.2.2.2.3. Belediyeye (Başkan ve Personeline) Güven.....	89
4.2.2.2.4. Mahalle Muhtarından Memnuniyet.....	90
4.2.2.2.5. Mahalle Muhtarlarının Halkın Görüşlerini İlgililere Yansıtma Düzeyi	91
4.2.2.3. Belediye Meclis Üyeleri, Muhtarlar ve Azaların Halk Arasında Tanınırlık Düzeyi İle Halkın Belediye Meclisinin Aldığı Kararlardan Haberdar Olması.....	92

4.2.2.3.1. Belediye Meclisi Üyelerinin Sayısı ve Tanınırlık Düzeyi	92
4.2.2.3.2. Muhtarı Tanıma.....	93
4.2.2.3.3. Azaları Tanıma.....	94
4.2.2.3.4. Halkın Belediye Meclisinin Aldığı Kararlardan Haberdar Olma Düzeyi.....	95
4.2.2.4.Halkın Belediyeye Erişimi.....	96
4.2.2.4.1. Başkanla Görüşme.....	96
4.2.2.4.2. Belediyeye İle İlgili Şikayetleri İletme.....	96
4.2.2.4.3. Belediye İle İlgili Şikâyetleri Belediye Yetkililerine İletememe Sebepleri.....	97
4.2.2.4.4. Belediye İle İlgili İstek ve Şikâyetleri İletme Yolları.....	98
4.2.2.4.5. Halkın Belediye İle İlgili İşlerini Yapmak İçin Kullandığı Yollar.....	99
4.2.2.5. Halkın Sivil Toplum Kuruluşlarına Bakışı.....	100
4.2.2.5.1. Sivil Toplum Kuruluşlarını Tanıma.....	100
4.2.2.5.2. Halkın Sivil Toplum Kuruluşlarının Belediye Kararlarının Oluşumuna Katılımlarına Bakışı.....	101
4.2.2.5.3. Sivil Toplum Kuruluşuna (Meslek Odaları, Dernekler, Vakıflar Vb. Üyelik.....	102
4.2.2.5.4. Siyasal, Toplumsal Bir Dernekte veya Toplulukta Çalışma.....	102
4.2.2.5.5. Siyasi Partiye Üyelik.....	103
4.2.2.6. Katılım Eğilimleri ve Çeşitli Sosyoekonomik Değişkenler.....	104
4.2.2.6.1. Meslek ve Meclis Toplantılarına Katılım.....	104
4.2.2.6.2. Yaş ve Meclis Toplantılarına Katılım.....	105
4.2.2.6.3. Cinsiyet ve Meclis Toplantılarına Katılım.....	105
4.2.2.6.4. Eğitim ve Meclis Toplantılarına Katılım.....	106

4.2.2.6.5. Gelir ve Meclis Toplantılarına Katılım.....	107
4.2.2.6.6. Meslek ve Belediyeye Şikayet.....	108
4.2.2.6.7. Yaş ve Belediyeye Şikayet.....	109
4.2.2.6.8. Cinsiyet ve Belediyeye Şikayet.....	109
4.2.2.6.9. Eğitim ve Belediyeye Şikayet.....	110
4.2.2.6.10. Gelir ve Belediyeye Şikayet.....	111
4.2.2.6.11. Meslek ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma.....	112
4.2.2.6.12. Yaş ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma.....	113
4.2.2.6.13. Cinsiyet ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma.....	114
4.2.2.6.14. Eğitim ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma.....	114
4.2.2.6.15. Gelir ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma.....	115
4.2.2.6.16. Meslek ve Memnuniyet.....	116
4.2.2.6.17. Yaş ve Memnuniyet.....	116
4.2.2.6.18. Cinsiyet ve Memnuniyet.....	117
4.2.2.6.19. Eğitim ve Memnuniyet.....	117
4.2.2.6.20. Gelir ve Memnuniyet.....	118
4.2.2.6.21. Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	119
4.2.2.6.22. Yaş ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	120
4.2.2.6.23. Cinsiyet ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	120
4.2.2.6.24. Eğitim ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	121
4.2.2.6.25. Gelir ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	121
4.2.2.6.26. Meslek ve Siyasi Partiye Üyelik.....	122
4.2.2.6.27. Yaş ve Siyasi Partiye Üyelik.....	123
4.2.2.6.28. Cinsiyet ve Siyasi Partiye Üyelik.....	123
4.2.2.6.29. Eğitim ve Siyasi Partiye Üyelik.....	124
4.2.2.6.30. Gelir ve Siyasi Partiye Üyelik.....	124
Son Notlar.....	126

5. ANKET SONUÇLARI	127
5.1. Meclis Üyelerine Yönelik Sonuçlar.....	127
5.2. Halka Yönelik Sonuçlar	129
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	132
Kaynakça.....	135
Ekler.....	140

TABLolar

Tablo 1. Katılım Yöntemlerinin 1580 ve 5393 Sayılı Kanunlara Göre Karşılaştırılması.....	20
Tablo 2. Katılım Yöntemlerinin 1580 Sayılı Kanun ile 5393 Sayılı Kanunun Genel Bir Karşılaştırılması.....	25
Tablo 3. Meclis Üyelerinin Seçim Dönemlerine Göre Katılım Profili.....	48
Tablo 4. Meclis Üyeleri Profili.....	49
Tablo 5. Meclis Üyeliğine Seçilmeden Önce Nerede Çalıştıkları	51
Tablo 6. Meclis Üyelerinin Kaçınıcı Kez Seçildikleri.....	51
Tablo 7. Meclis Üyelerinin Seçilmeden Önce Yerel Yönetimler İle İlgili Hangi Görevlerde Buldukları.....	52
Tablo 8. Belediyecilikte Neyin Daha Önemli Olduğu.....	52
Tablo 9. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelikleri.....	53
Tablo 10. Sivil Toplum Kuruluşlarının (Dernek, Vakıf, Sendika) Belediyeye Yönelik Taleplerini İletme Yolları.....	54
Tablo 11. Belediye Meclislerinde Sivil Toplum Örgütlerinin (Dernek, Meslek Odası, Sendika vb.) Temsilcileri İçin Üyelik Kontenjanı Ayrılmasının Uygun Olup Olmadığı.....	54
Tablo 12. Belediye Meclislerinde Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcilerinin Oy Hakkı Olup Olmaması.....	55
Tablo 13. Denetimi Halka Bırakmak ve Yerel Katılımı Sağlamak Amacıyla Sivil Toplum Kuruluşlarından Oluşan Halk Meclislerinin Kurulması Uygun Olup Olmadığı.....	56
Tablo 14. Sivil Toplum Örgütlerinin ve Diğer Yerel Yönetim Birimlerinin Yönetim Aşamalarını Hangisine Katılmasını İstedikleri.....	56
Tablo 15. Belediye Meclislerinin Halkı Temsil Düzeyi.....	57

Tablo 16. Hayır Diyenlerin Daha İyi ve Etkin Bir Katılım İçin Önerileri.....	57
Tablo 17. Yerel Halkı İlgilendiren Önemli Kararların Alınmasında Halk Oylamasına Gidilmesinin Uygun Olup Olmadığı.....	58
Tablo 18. Yerel Halkın Meclis Toplantıları İle Ne Ölçüde İlgilendiği.....	58
Tablo 19. İlgisiz Diyenlerin Nedenleri.....	59
Tablo 20. Yerel Halkın Belediye Hizmetlerine Hangi Yollarla Katıldıkları...	59
Tablo 21. Belediye Meclisinde Alınan Kararlarda Yerel Halkın İsteklerinin Etkili Olup Olmadığı.....	60
Tablo 22. Belediyenin Aldığı Kararların Uygulanmasına Yerel Halkın Güçlük Çıkarıp Çıkarmadığı.....	60
Tablo 23. Evet Cevabı Verenlere Göre Hangi Kesimlerin Güçlük Çıkardıkları	61
Tablo 24. Yerel Halkın Belediye Yönetimine Başvuru Yöntemleri.....	61
Tablo 25. Yerel Halkın Belediye Hizmetlerinin Denetimini Nasıl Gerçekleştirdikleri.....	62
Tablo 26. Belediye Meclisi Üyelerini Belirleme Yöntemleri.....	63
Tablo 27. Adayların Seçilme Kriterleri.....	63
Tablo 28. Belediye Seçimlerinde Yerel Halkın Hangi Kriterlere Göre Oy Kullandıkları	64
Tablo 29. Belediye Yönetimlerinde Başarı Düzeyini Arttıracak Modeller.....	65
Tablo 30. Belediye Yönetimlerinde Yerel Demokratik Kuralların Tam Anlamı İle İşlemekte Olduğuna İnanıp İnanmadıkları.....	65
Tablo 31. Hayır Cevabı Verenlerin Yerel Demokratik Kuralların Tam Olarak Gerçekleştirilmesi İçin Somut Anlamda Neler Önerdikleri.....	66

Tablo 32. Hemşerilik Kavramının Neyi İfade Ettiği.....	67
Tablo 33. Genel Anlamda Katılım Kavramından Ne Anladıkları.....	68
Tablo 34. Kararlara Katılımı Sağlamak İçin Hangi Kriterlerin Esas Alınacağı	69
Tablo 35. Yerel Halk Katılımının Yetersiz Olmasının Nedenleri.....	70
Tablo 36. Yerel Halkın Belediye Yönetimine Katılımını Etkin Kılacak Yöntemler.....	71
Tablo 37. Halk Profili.....	72
Tablo 38. Halkın Belediye Hizmetleri İle İlgili Olarak Hak ve Sorumluluklarını Bilip Bilmediği.....	75
Tablo 39. Belediye Toplantılarının Halka Açık Olduğunun Bilinip Bilinmediği.....	76
Tablo 40. Meclis Toplantılarına Katılım	77
Tablo 41. Belediyenin Halkı İlgilendiren Büyük Projelerde Anket Yapmasının İstenip İstenmediği.....	78
Tablo 42. Haftanın Belli Bir Gününde Belediye Tarafından Halk Toplantısı Yapılmasını İstenip İstenmediği.....	79
Tablo 43. Halkın Kent Konseyi Çalışmalarından Haberdar Olup Olmadığı.....	80
Tablo 44. Halkın Kent Konseyi'nin Çalışmalarını Takip Edip Etmediği.....	81
Tablo 45. Belediye Hizmetlerine Katkı İçin Gönüllü Çalışma Yapıp Yapmadığı.....	82
Tablo 46. Halkın Mahallelerinde Sorunlarıyla İlgili Bir Danışma Bürosu Kurulsa Çalışmalara Katılıp Katılmayacağı.....	82
Tablo 47. Vatandaşların Yönetime Çeşitli Yollarla Dâhil Olması ve Yerel Hizmetlere Katılımı Yerel Demokrasinin Gelişmesine Olumlu	

Katkı Sağlar Fikrine Katılıp Katılmadıkları.....	83
Tablo 48. Son Bir Yıl İçinde Belediyeye Şikayet.....	84
Tablo 49. Mahalle Yada Kent Sorunlarına Zaman Ayırma.....	85
Tablo 50 .İmza Kampanyasına Katılım.....	86
Tablo 51. Belediyenin Çalışmalarından Memnunluk Düzeyi.....	87
Tablo 52. Belediye Çalışmalarının Yetersizliğinin Sebepleri	88
Tablo 53. Belediyeye (Başkan ve Personeline) Güven.....	89
Tablo 54. Mahalle Muhtarınızdan Memnuniyet	90
Tablo 55. Mahalle Muhtarlarının Halkın Görüşlerini İlgililere Yeterince Yansıtıp Yansıtmadığı.....	91
Tablo 56. Halkın Belediye Meclis Üyelerini Tanıyıp Tanımadığı.....	92
Tablo 57. Mahalle Muhtarının Tanınırlık Düzeyi.....	93
Tablo 58. Azaların Tanınırlık Düzeyi.....	94
Tablo 59. Halkın Belediye Meclisinin Aldığı Kararlardan Haberdar Olup Olmadığı.....	95
Tablo 60. Belediye Başkanı İle Görüşme.....	96
Tablo 61. Belediye İle İlgili Şikayetleri İletip İletememe.....	96
Tablo 62. Belediye İle İlgili Şikâyetleri Belediye Yetkililerine İletememe Sebepleri.....	97
Tablo 63. Belediyeye Başvuru Yöntemi	98
Tablo 64. Halkın İş Görme Yöntemi.....	99
Tablo 65. Sivil Toplum Kuruluşlarını Tanıma.....	100
Tablo 66. Halkın Sivil Toplum Kuruluşlarının Belediye Kararlarının Oluşumuna Katılımını Destekleyip Desteklemediği.....	101
Tablo 67. Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	102
Tablo 68. Siyasal, Toplumsal Bir Dernekte veya Toplulukta Çalışma	102

Tablo 69. Siyasi Partiyeye Üye Olma	103
Tablo 70. Meslek ve Meclis Toplantılarına Katılım.....	104
Tablo 71. Yaş ve meclis toplantılarına katılım.....	105
Tablo 72. Cinsiyet ve Meclis Toplantılarına Katılım	105
Tablo 73. Eğitim ve Meclis Toplantılarına Katılım.....	106
Tablo 74. Gelir ve Meclis Toplantılarına Katılım.....	107
Tablo 75. Meslek ve Belediyeye Şikayet.....	108
Tablo 76. Yaş ve Belediyeye Şikayet.....	109
Tablo 77. Cinsiyet ve Belediyeye Şikayet.....	109
Tablo 78. Eğitim ve Belediyeye Şikayet.....	110
Tablo 79. Gelir ve Belediyeye Şikayet.....	111
Tablo 80. Meslek ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma.....	112
Tablo 81. Yaş ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma	113
Tablo 82. Cinsiyet ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma.....	114
Tablo 83. Eğitim ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma	114
Tablo 84. Gelir ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma.....	115
Tablo 85. Meslek ve Memnuniyet.....	116
Tablo 86. Yaş Memnuniyet.....	116
Tablo 87. Cinsiyet Memnuniyet.....	117
Tablo 88. Eğitim ve Memnuniyet.....	117
Tablo 89. Gelir ve Memnuniyet.....	118
Tablo 90. Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	119
Tablo 91. Yaş Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	120
Tablo 92. Cinsiyet Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	120
Tablo 93. Eğitim ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	121
Tablo 94. Gelir ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik.....	121
Tablo 95. Meslek ve Siyasi Partiyeye Üyelik.....	122

Tablo 96. Yaş Siyasi Partiyeye Üyelik	123
Tablo 97. Cinsiyet ve Siyasi Partiyeye Üyelik	123
Tablo 98. Eğitim ve Siyasi Partiyeye Üyelik	124
Tablo 99. Gelir ve Siyasi Partiyeye Üyelik.....	124

1. GİRİŞ

İlk uygulamalarını demokrasinin ortaya çıktığı eski Yunan şehir devletlerinde gördüğümüz yönetime katılım, zaman içerisinde farklı toplumlarda farklı biçimlerde kendini göstermiştir. Ortaçağ boyunca bin yıla yakın bir süre uygulanma imkânı bulamayan demokrasi feodal düzenin sona ermesi ile aydınlanma döneminde burjuva sınıfının ve aydınların talebi olarak yeniden gündeme gelmiştir. Yaklaşık üç asırdır uygulanmaya çalışılan demokrasi aristokrasiye karşı iktidarı ele geçiren burjuva sınıfı tarafından doğrudan demokrasi olarak değil temsili demokrasi olarak anlaşılmıştır.

Ancak temsili demokrasi de katılım yalnızca seçimle sınırlı olduğundan ve yurttaşların kendileri ile ilgili sorunlara doğrudan katılmamaları nedeni ile günümüzde toplumlar yeniden doğrudan demokrasiye geçiş yollarını aramaktadırlar. İnsanların doğrudan demokrasi talebinin yaygınlaşmasının pek çok nedeni vardır. Son yarım asır içerisindeki bilgi birikiminin insanlığın o yıllara kadar sahip olduğu bilginin seviyesine ulaşmasından dolayı, içinde bulunduğumuz çağa bilgi çağı denilmektedir. Artık bilgi çağına geçmiş olunması, iletişim alanındaki hızlı gelişmeler ve toplumların kültür seviyelerinin artması insanların olaylara bakışını değiştirmiş, bireyleri toplumsal sorunlara daha duyarlı ve yönetime katılmaya daha istekli hale getirmiştir.

Bu gelişmelere paralel bir şekilde temsili demokrasinin yetersiz kaldığı düşüncesi hâkim olmuş ve yeni katılım yollarının açılmasının zorunlu olduğu ortak bir kanaat durumuna gelmiştir. Kişiler artık yönetimlerdeki karar mekanizmalarına doğrudan katılmanın yollarını aramakta ve bunu kendilerinin doğal hakkı olarak görmektedirler. Bu çalışmanın ana problemi vatandaşların katılım konusunda sahip oldukları hakların ne kadarını kullanabildiklerinin ya da kullanamadıklarının araştırılmasıdır.

Çalışmanın konusu, halkın yönetime katılım talebinin 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile getirilen katılım imkânlarına ne derece paralellik gösterdiği. Çalışmada bir yerel yönetim çeşidi olan belediyelerde, meclis üyeleri ile yerel halkın yerel demokrasi ve katılım algıları Bandırma örneğinde araştırılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı son yıllarda giderek önemi artan yerel yönetim, katılım, yerel demokrasi ve katılımcı demokrasi kavramlarını açıklayarak bu kavramların

yerel yönetimlerde uygulanabilirliğinin tespitidir. Ayrıca bir yerel yönetim kurumu olarak belediyelerin vatandaşlara sağlayabileceği katılım olanaklarının halk tarafından karşılanış ve algılanış şeklinin, yerel yönetimlerin etkinliğine yapacağı katkının ve karşılıklı etkileşimin araştırılmasıdır. Elde edilen bilgiler ışığında katılımı arttırıcı yönde bir fayda sağlanması hedeflenmiş olup, yerel yönetimlerde (belediyelerde) demokrasinin gelişmesine katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Bandırma'da belediye meclis üyeleri ve yerel halka yapılan anket çalışmalarında; belediye meclis üyelerinin ve yerel halkın anket sorularına verdikleri cevaplarda yerel demokrasi ve katılım anlayışları, yerel demokrasi ve katılım kavramlarına hangi oranda inandıkları ve duyarlılıkları araştırılmıştır. Araştırmada meslek, yaş, cinsiyet, eğitim ve gelir gibi kriterlere göre katılımcıların bu konuya nasıl baktıkları tespit edilip bir sonuca ulaşılarak, Bandırma ve benzeri ilçelerdeki katılım kültürü hakkında bilgi edinmek amaç edinilmiştir.

1.2. Araştırmanın Kapsamı

Çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde katılım konusunda genel bir çerçeve çizilerek araştırmanın amacı, kapsamı, tezi, yöntemi ve verileri belirtilmiştir. İkinci Bölümde demokrasinin tanımı ve uygulamaları üzerinde durulmuş, yerel demokrasi ve katılımcı demokrasi kavramları mercek altına alınmış, yerel katılım kavramı ve katılım yöntemleri incelenmiştir. Üçüncü bölümde yerel demokrasi ve katılım açısından 1580 Sayılı Belediye Kanunu ile 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun kapsamlı bir karşılaştırması yapılmıştır. Dördüncü bölümde Bandırma ilçe merkezinde yerel yönetici konumundaki meclis üyelerinin ve yerel halkın yerel yönetimlere katılımı araştırılmıştır. Beşinci bölümde meclis üyeleri ve yerel halka yönelik araştırma sonuçları tespit edilmiş olup son bölümde de genel sonuçlar ve öneriler sıralanmıştır.

Bu çalışmada iki anket uygulanmıştır. Birincisi Bandırma'da 12 Ekim 1969 yılından 30 Mart 2014 tarihine kadar değişik dönemlerde görev yapmış olan 93 meclis üyesi üzerinde yapılmıştır. İkinci anket ise Bandırma Merkez ilçesinde ikamet eden 400 vatandaşa ve 18 mahalle muhtarına uygulanmıştır. Anketler birebir yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Tezi

Çalışmanın tezi yönetime katılım mekanizma ve araçlarının oluşturulmasında ve işletilmesinde halkın talebinden çok yöneticilerin kararlarının etkili olduğudur. Katılım mekanizmaları vatandaşlar tarafından oluşturulmadığı zaman, vatandaşlar

kendilerine sunulan hakların ve sorumluluklarının farkında olmamakta ve bu haklardan yeterince yararlanamamaktadırlar. Dolayısı ile kentte yaşayan bir yurttaş olarak katılım imkânlarının yeterince farkında olmadığından kent yönetiminde sorumluluk almaktan kaçınabilmektedir.

1.4. Araştırma Yöntemi

Çalışmanın kuramsal ve alan araştırması olmak üzere iki boyutu vardır. Kuramsal olarak demokrasi kavramları ve yerel katılım uygulamaları alanında literatür taraması yapılarak 1580 Sayılı Belediye Kanun'u ve 5393 Sayılı Belediye Kanun'u mercek altına alınmıştır. Alan araştırması olarak ise meclis üyeleri ve yerel halk ile birebir görüşmeler yapılmıştır. Halka yapılan anket uygulamasında örneklem olarak Bandırma'da yaşayan bütün kesimlerin temsil edilmeleri için büyük gayret sarf edilmiştir. Bandırma'nın nüfusu alınan resmi rakamlara göre yaklaşık 130 bin olduğu için ve 18 yaş altı nüfusu çıkardığımız zaman 80 bin civarında olduğundan, 200 kişiye bir temsilci olarak düşünülmüş ve toplam 400 kişiye uygulanmıştır. Bu 400 kişi de ilçede yaşayan işçi, esnaf, serbest meslek, memur, emekli, ev hanımı, öğrenci ve işsiz olarak tespit edilmiştir. İŞKUR, Ticaret Odası, Esnaf Sanatkârlar Odası, Meslek Odaları, kamu kurum ve kuruluşları ve emekli dernekleri ile yapılan görüşmeler sonucunda nüfustaki oranlarına göre 120 işçi, 100 esnaf, 20 serbest meslek sahibi, 40 memur, 50 emekli, 50 ev hanımı, 10 öğrenci 10 işsiz ve 18 mahalle muhtarına uygulanmıştır.

1.5. Araştırmanın Verileri

Bu araştırmanın verileri, biri meclis üyelerine ve diğeri ise ilçedeki başlıca aktörlere uygulanan iki anket ile toplanmıştır. İlçedeki başlıca aktörler olarak, ticaret odası, esnaf kefalet kooperatifi, esnaf odaları serbest meslek sahipleri, işçiler, memurlar, emekliler, ev hanımları, öğrenciler, işsizler ve muhtarlar ele alınmıştır. Anketlerde evet hayır gibi cevapların yanı sıra, özellikle meclis üyelerine sorulan sorularda katılımcıların görüş ve faaliyetlerini belirlemeye yönelik, açık uçlu sorulara da yer verilerek düşüncelerini en geniş ölçüde belirtmelerine olanak sağlanmıştır.

Araştırmada Şerif Öner'in *Belediye Yönetim kararlarında Sivil Toplum Kuruluşlarının Etkinliği (Gaziantep-Kahramanmaraş-Bingöl Örneği)*, Halim Emre Zeren'in *Yerel Yönetimlerde Halk Katılımı: Tokat İl Merkezinde Uygulamalı Bir Çalışma* adlı eserlerden yararlanılmıştır. Meclis üyelerine sorulan sorulardan 4.6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.20.21.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32. sorular Şerif Öner'in çalışmasından alınmıştır. Yerel halka sorulan sorularda 8.9.10.11.12.26.27

ve 29. Sorular Halil Emre Zeren'in çalışmasından alınmıştır. Her iki ankette de 5 demografik, 32 adet uygulamaya yönelik sorular sorulmuştur.*

Anket formlarında da iki kısım bulunmaktadır. İlk kısımda kimlik soruları ikinci kısımda ise uygulama soruları yer almaktadır. Meclis yelerine yönelik anket formundaki uygulama kısmında üyelerin yönetim tecrübeleri ve belediyeçilik anlayışları; sivil toplum kuruluşları, temsil düzeyi ve halk oylamasına bakışları; yerel halkın katılım düzeyi ve meclis kararlarına etkileri; aday belirleme ve seçme yöntemleri ile hemşerilik ve katılım kavramından ne anladıkları öğrenilmeye çalışılmıştır. Halka yönelik anket formunun uygulama kısmı ise yerel halkın katılım kavramına bakışı, katılım düzeyi, meclis yeleri ve muhtarları ne derece tanıdığı ve memnuniyet düzeyi ile sivil toplum kuruluşları ve siyasi partilere bakışı hakkındadır.

* Halim Emre Zeren'in yazılı; şerif ner'in şifahi oluru alınarak anket soruları kullanılmıştır.

2. DEMOKRASİ KAVRAMI VE YEREL KATILIM

2.1. Demokrasi, Yerel Demokrasi, Katılımcı Demokrasi

Bu başlık altında demokrasi kavramı irdelenmiş olup, yerel demokrasi ve katılımcı demokrasi kavramları açıklanmıştır.

2.1.1. Demokrasi

Demokrasi kavramı şüphesiz günümüzün en popüler kavramlarından biridir. Abraham Lincoln'e göre demokrasi, "halkın halk için halk tarafından yönetimi" olarak tanımlanmıştır (Erkal, 2006: 6). Her ne kadar Lincoln yukarıdaki tanımıyla doğrudan demokrasiyi kastettiyse de, demokrasi deyince daha çok temsili demokrasi aklı gelmektedir. Temsili demokraside yöneticiler düzenli aralıklarla yönetilenler tarafından serbest seçimle belirlenir.

Demokrasi sözlük anlamıyla halkın kendi kendini yönetmesi olarak tanımlansa da, günümüzde birkaç küçük İsviçre kantonu dışında doğrudan yönetime pek rastlanmamaktadır. Demokratik bir yönetim deyince ancak temsili demokrasi denilen siyasi bir anlayışı anlamaktayız.

Son tahlilde demokrasi halkın kendi kendini yönettiği, halk iradesinin ve katılımın ağır bastığı, (Özyurt, 2008: 4) herkesin düşüncesini serbestçe söyleyebildiği bir yönetim biçimidir. Yani çoğunluğun değil de çoğulculuğun hâkim olduğu, azınlıkta olanların da haklarının korunduğu, farklı düşüncede olanların bu düşüncelerini yayma haklarının olduğu, halkın yönetimi mutlak şartta denetlediği, bir açıklık ve şeffaflık rejimidir.

2.1.2. Yerel Demokrasi

Yerel demokrasiye geçmeden önce "Yerel" kavramının sözlük anlamı üzerinde durmakta yarar vardır. "Yerel" sözlük anlamıyla yöresel anlamına gelmekte olup, iki mânâda önem arz eder. Birincisi içinde yaşayanların yaşamları için bir çerçeve oluşturur, ikincisi ise bu çerçeveyi orada yaşayanların başkalarının müdahalesi olmaksızın kendilerinin belirlemiş olmasıdır (Aksakaloğlu, 2007: 7). Yerellik deyince çevremizdeki doğal güzellikler, içinde yaşadığımız yapılar, binalar, parklar, bahçeler gibi ortak yaşam çevremizi oluşturan alanlar aklımıza gelmekte; bu

alanlarda yaşayan bireylerde karşılıklı ilişkiler içinde bulunarak olumlu ya da olumsuz etkilenmektedir (Aksakaloğlu, 2007: 7).

Nasıl ki demokrasi kavramının tek bir açıklaması yoksa yerel demokrasi kavramının da tek bir açıklaması veya tanımını yapmak mümkün değildir. Ayrıca yerel demokrasi kavramı için demokrasi kavramından öte tartışma ve farklı tanımlamalar yapılmakta, yerel demokrasinin kavram olarak yetersizliğinden söz edilmektedir. Yerel demokrasi kadar önemli diğer bir kavram da “*demokratik yerel yönetim*” kavramıdır. Yerel demokraside genel olarak halkı doğrudan ilgilendiren, günlük hayatta önemli bir yer tutan gerçek ve somut sorunlar gündemi belirler (Görmez, 1997a: 68). Kaya’ya (2010: 26) göre yerel demokrasi süreci yeterli katılımın sağlandığı, yerel sorunların tartışılıp karara bağlandığı ve ortak çözümlerin adaletli bir şekilde uygulanmaya konulduğu bir süreçtir. Çelik (2008: 87) ise yerel demokrasiyi halkın temsilinin ve alınan kararlara katılımının en yüksek seviyede olduğu bir yönetim biçimi olarak tanımlamaktadır.

Yerel ve dar ölçekte kendi kendini yönetme ve yönetebilme hakkını kazanma ilk kez komünle birlikte ortaya çıktığı için komünler ilk yerel demokrasiler olarak gösterilmektedir (Görmez, 1997 a: 68). Yerel yönetimler, halka yönelik kararların alınmasında ve uygulanmasında halkın etkinliğinin sağlanabileceği ve aynı zamanda topluluğun yararı için bireylerin bilgi ve yeteneklerinin harekete geçirilebileceği en uygun yerlerdir. Yerel yönetimlerin karar organlarının seçimle iş başına gelmeleri ve kendi işlerini kendi organları eliyle, dışarıdan hiçbir müdahale olmaksızın, görmeleri, tüzel kişilik sahibi olmaları, bu kuruluşlara demokratiklik özelliğini kazandıran temel niteliklerdir (Keleş, 1998: 47-56).

Yerel yönetimlere birçok ülkede halkın kendi kendini yönetmesine olanak veren kuruluşlar olması nedeniyle demokratik kuruluşların önde geleni gözüyle bakılmaktadır. Yerel yönetimlerde halk kendi eliyle seçmiş olduğu organlar aracılığı ile yönetimde söz sahibi olabilmektedir. Yerel yönetim organlarının sadece seçimle oluşacağının öngörülmesi, kurumlara demokratik nitelik kazandırmak için yeterli bir özellik değildir (Keleş, 1998: 47-56). Gerçek bir halk katılımının sağlanması için toplumdaki değişik katmanlara katılım yolunun açılması gerekir. Bundan dolayıdır ki yerel yönetimler demokrasinin uygulamadaki ilk ayağını teşkil etmektedir.

Bunun yanı sıra yerel yönetimlerin demokrasi için “ideal okul” olarak nitelendirilmesine rağmen demokrasi ile yerel yönetimler arasındaki bu yakın ilişkinin

bir özdeşlik olarak algılanmaması gerektiğinin altı çizilmekte ve yerel yönetimlerin bu görevlerini ne denli gerçekleştirebildikleri sorgulanmaktadır. Keleş (1998: 47-56) yerel yönetimleri özgürlük, katılım ve etkenlik gibi kavramlara dayandırmaktadır.

Demokrasi ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilerde hâkim olan iki görüş mevcuttur. Birinci görüşe sahip olanlar demokrasi ile yerel yönetim arasındaki ilişkilere olumsuz yaklaşmaktadırlar. Bu görüşte olanların başında gelen Toulmin Smith'e göre yerel yönetimler gücünü yalnız geleneklerden alır ve demokratik seçim ilkelerine tümüyle ters düşen bir yapıdadırlar. Langrod ve Moilin, yerel yönetime demokrasinin düşmanı gözüyle bakmakta, demokrasinin de özerk yerel yönetimi yıkabileceğini savunmaktadırlar (Keleş, 1998: 56-59). Ayrıca Langrod'un yerel yönetimleri demokrasi için bir siyasal eğitim ortamı olarak görmemesinin sebebi, siyasal önderlerden pek azının yerel yönetimlerden gelmesidir. Yerel düzeydeki politikanın, demokrasiyi güçlendirmekten çok, dar çıkar çatışmalarını artırması olasıdır. Yurttaşlar, ulusal düzeydeki politika ve siyasal sorunlar içinde demokrasiyi, yerel düzeyde olduğundan daha iyi öğrenebilirler (Pustu, 2005: 124). Fransız Rousseau ve Condorcet da yerel yönetimleri, ayrıcalıklı sınıfların çıkarlarını koruyan birimler olarak görüp, karşı çıkmaktadırlar (Çelik, 2008: 89).

İkinci görüşe sahip olanlar ise demokrasi ile yerel yönetim arasındaki ilişkilere olumlu yaklaşmaktadırlar. Bunların başında da John Stuart Mill gelmektedir. Mill'e göre, yerel yönetimlerle demokrasi arasında doğrudan bir ilişki vardır ve bu ilişki zorunlu bir ilişkidir (Keleş, 1998: 56-59). Yine Alexis Tocqueville yerel yönetimleri "demokrasinin okulu" olarak adlandırmaktadır. Tocqueville de Mill gibi yerel yönetimleri birer siyasal eğitim aracı olarak görmekte ve bu yönetimlerin yapmakta olduğu hizmetler ne olursa olsun, demokrasinin temel ögesi oldukları düşüncesini taşımaktadır (Pustu, 2005: 125). Keith Panther Brick de, yerel düzeyde bir halk yönetiminin demokrasi açısından taşıdığı önemi belirtmektedir. Brick eğer yerel düzeyde topluluklar demokratik bir düzeyde yönetilmiyorsa, ülkenin demokratik olduğunu düşünmemektedir (Pustu, 2005: 126).

Demokrasinin yerel demokrasi niteliği kazanması, demokrasinin tüm kurum ve kurallarının sivil toplum örgütleri ve geniş halk kitleleri tarafından benimsenmesi ile mümkün olacaktır. Yani yerel demokrasiden bahsetmek için hem yerel yöneticilerin hem de bu yönetime tabi olan halkın demokratik olması gerekir (Özkan 2009). Yerel demokrasinin halk için ne ifade ettiği ve niçin sahiplenilmesi gerektiği

açıklanarak halk bilinçlendirilmeli ve halka elde edilen bu hakları kullanabilecekleri ortamlar yaratılmalıdır (Özkan, 2009).

Özgürlük, eşitlik, ortak yaşam gibi değerlerle hemen hemen aynı değerleri taşıyan demokrasinin çağdaş düzeyde öneminin arttırabilmesi için, yerel yönetimlere önem verilmelidir. Gerçek bir demokrasi ancak yerel malzemelerle ve aşağıdan yukarıya doğru, tabanın demokratik yönetime bağlılığına ve katılımına dayalı bir biçimde oluşturulabilir ve sürdürülebilir (Özcan, 2005: 57). Yerel demokrasinin geliştirilmesinde en önemli ölçüt, yerel halkın yerel nitelikteki kararların oluşumuna yaptığı katkının derecesidir. Bu katkı ne kadar fazla ise, yerel demokrasinin o oranda gelişmiş olduğu söylenebilir (Pustu, 2005).

Günümüz dünyasında temsili demokrasideki eksiklikler ve yetersizlikler, yeni bir demokrasi arayışına yol açmıştır. Bu nedenlerden dolayıdır ki ortaya katılımcı demokrasi çıkmıştır. Katılımcı demokrasinin temelinde ise yerel katılım anlayışı yatmaktadır.

2.1.3. Katılımcı Demokrasi

Katılımcı demokrasi, en genel anlamda yurttaşların çeşitli konularda siyasi karar alma süreçlerine katılmalarını ve düşüncelerini bildirmelerini sağlayarak (Özen ve Yontar, 2009), parlamenter ya da temsili demokrasinin uygulamadaki eksikliklerini ortadan kaldıran ve parlamenter sisteme alternatif olarak ortaya çıkan bir modeldir (Yılmaz, 2013: 43). Temsili demokrasinin iki sorunu vardır. Biri genel çıkarların belirlenmesinde yurttaşların katılımına imkân veren kamuoyunun eksikliği, diğeri ise çıkar ve baskı gruplarının kamuoyu oluşmasını beklemeden yönetim üzerinde etkili olmasıdır (Atiker 2004:121).

“Bireylere kendileriyle ilgili kararlara katılabilme olanağının tanınması; ortak karar almanın seçimler dışındaki yöntemleri de başvurmayı gerektirmesi, siyasal olmayan konulara katılımın bireyleri eğitici işlev görmesi” katılımcı demokrasiyi, temsili demokrasi anlayışından ayıran noktalardır (Çukurçayır, 2002: 13). Temsili demokrasi anlayışının altında halkın kendisini temsil edecek olan temsilcilerini genel ve eşit oyla kendisinin seçmesi yatmakta iken, katılımcı demokrasi anlayışının altında ise çeşitli yollardan karar alma süreçlerine en geniş anlamda katılması yer alır (Çukurçayır 2002: 13).

Katılımcı demokrasi anlayışına göre, çağdaş demokraside bireyler temel siyasi oyuncular ve insanların çoğu siyasal konular hakkında yeterince bilgi sahibidirler. Sartori, (1996: 124) katılımcı demokrasi olgusunun; net olarak ayırt edilen ve tanımlanan demokrasi türleri arasında yerinin neresi olduğu konusunda “katılımcı demokrasiyi hiçbir yere yerleştiremeyiz veya farklı ölçüler uygulayarak her yere yerleştirebiliriz” diyerek katılımcı demokrasinin net olmadığını vurgulamaktadır

Katılımcı demokrasi söylem olarak, toplumun bütün bireylerinin siyasal açıdan eşit olduğu, seçme ve seçilme süreci içinde ekonomik, toplumsal ya da kültürel engellerin işlemediği, halkın sürekli olarak seçilenleri izlediği ve seçilen temsilcilerin de sürekli olarak halka hesap verdiği varsayımına dayanmaktadır. Sorgulanması gereken bu varsayımın gerçeklerle ne ölçüde örtüştüğüdür. (Şaylan, 1998: 82).

‘Demokrasiye işlerlik kazandırmak ve yönetenleri yönetim ve yönetilenler üzerinde etkin ve belirleyici kılmak türünden amaçlara hizmet için geliştirilen katılımcı demokrasi anlayışında yaşanan ana problem, onun nasıl işlediği ve ona nasıl ulaşılabileceğidir. Bu ise katılımcı demokrasinin tam gerçekleşmemiş bir ideal olmasından kaynaklanmaktadır’ (Öner, 2000: 57-58). Katılımcı demokraside katılımın sadece oy vermekten ibaret olmadığı ve demokrasinin tabandan uygulanması gerektiğidir. Katılımcı demokraside kişiler, kendilerini ilgilendiren konularda kendi düşünce ve fikirleri doğrultusunda tartışarak kararlar almalıdırlar (Özcan, 2005: 41).

Katılımcı demokrasiyi savunan Benjamin Barber; güçlü demokrasiyi “katılımcı” tarzda siyaset olarak tanımlamakta, demokrasiyi özgürlük, eşitlik ve toplumsal adalet gibi demokratik değerlerden vazgeçmeden, temsilin getirdiği sınırlamaları aşabilecek güçte görmektedir (Öner, 2000: 58). Hegel, monarşilerde ya da tepeden inmece yönetimlerde kral ya da despotun "sorumlu siyasal fail" olduğunu, demokrasilerde ise bütün yurttaşların bu hakka sahip olduğunu vurgulamakta, katılımcı bir siyasal sistemde, yurttaşların belirleyici aktörler olduğunu belirtmektedir (Heken, 2002: 92-93).

Günümüz dünyasında temsili demokrasiden katılımcı demokrasiye doğru bir geçiş olmakta, merkezi yönetimlerin yetkileri azaltılarak vatandaşların katılımını arttırıcı çalışmalar öne çıkmaktadır. Bu çalışmalar “yapabilirlik” kavramı ile açıklanmaktadır. Söz konusu yaklaşım yerel halkın değerlerine uygun olmalı ve etkili

yerel birimlerin mevcudiyetini zorunlu kılmalıdır. Yapabilir kılma devlet dışındaki belediyeler, sivil toplum kuruluşları, bireyler gibi aktörlerin farklı görevlerini yapabilmeleridir. Kendi sorunlarına kendilerinin çözüm üretmeleri ve potansiyellerini harekete geçirebilmeleri şeklinde tanımlanmaktadır (Öner, 2000: 36).

Öner (2000: 36) bu noktada devlete de önemli ek yükler düştüğünü ileri sürmekte ve merkezi yönetimin çözümlere ulaşmak noktasında halkın katılımını sağlayıcı birimler oluşturmasını ve bu birimleri etkin kılacak kurumsal düzenlemeleri yapması gerektiğini belirtmektedir. Katılımcı yerel demokrasinin oluşturulması ile yerel halkın seçim dönemlerinde kullanmak durumunda kaldıkları ve algıladıkları demokrasi olgusunun genişlemesi sağlanacak, yönetime katılma oy hakkının dışına çıkartılıp tüm yönetsel işleyiş aşamasına yayılmış olacaktır (Öner, 2000: 63).

Katılım bir etkileme sürecidir; katılımcı demokrasi de siyasal iktidar toplumdaki etkilenir. Katılımcı demokrasi konusunda kritik nokta etkileme sürecinin nitelikleridir. Etkileme süreci konusunda iki önemli özellik vardır. Bunlardan birincisi "*iletişim*", diğeri ise "*sivil örgütlülüğüdür*" (Şaylan, 1998: 82).

Şaylan'a (1998: 82) göre toplumun dinamizminin, yurttaşların tercihlerinin ve bu tercihlerdeki değişimin siyasal kararları sürekli bir biçimde etkileyebilmesi, her şeyden önce bir iletişim sorunudur. Bu iletişimi çift yönlü düşünmek gerekir. Yurttaşların tercih oluşturmaları ve tercihlerini değiştirebilmeleri büyük ölçüde bilgilendirme süreçlerine bağlıdır. Bu nedenle katılımcı demokrasinin en temel özelliklerinden biri yurttaşların bilgilendirilmeleridir. Bu bilgilendirme, tam, açık ve hızlı bir biçimde gerçekleşmelidir. Bu da sınırsız bir iletişim özgürlüğü ile sağlanabilecektir.

Bireyin etkin bir biçimde siyasete katılabilmeleri sivil toplum örgütleri ile mümkün olmakta (Şaylan, 1998: 82), gençlik, insan hakları, çevre gibi sorunların çözümünde STK lar katalizör görevi görmektedir.

Türk toplumunun örgütlülük düzeyini irdelenecek olursak siyasal, sosyal ve hukuk alanlarında kendimiz üretmekten çok, dışarıdaki uygulamalarından yararlandığımızı görmekteyiz. Bunun da örneklerini tarih boyunca hazırlanan Tanzimat Ferman'ı ve Islahat Ferman'ı ile Cumhuriyetin kuruluş aşamasında özellikle hukuk alanındaki yenilikler oluşturulurken yapılan çalışmalarda görebiliriz (Çalıştay Raporu Biga İ.İ.B.F. 2003: 51-79). Yine toplanma kültürümüzün yeterince gelişmediğini görmekteyiz. Örneğin kent konseyi toplantılarında taraflar bir araya

geldiklerinde istenen sonuçların elde edilemediği görülmüştür. Adeta bir *yarım (kısmi/eksik)* katılım söz konusu olmaktadır (Bandırma Kent Konseyi toplantıları 2009-2010-2011)

Örneğin yapılan parti kongrelerinin 3-4 yılda bir yapılmasına rağmen iki gün gibi çok kısa bir sürede bitmeleri, altı ayda bir yapılan kent konseyi toplantılarının birkaç saatte sona ermesi toplumumuzun ne kadar sıkılgan ve katılımcılıktan uzak olduğu konusunda bize bir fikir vermektedir.

Yerel düzeyde temsili demokrasiden katılımcı demokrasiye geçişte yerel yöneticilere ve yerel halka önemli görevler düşmektedir. Bu anlayışın hayata geçirilmesi ise büyük oranda “örgütlü toplum” olmaktan geçmektedir. Bu da yerel, kentsel alt grupların oluşumunun sağlanmasına yönelik alt yapının hazırlanması ve bu gruplara yönetimde etkin ve belirleyici olabilecekleri statülerin yasal ve kurumsal düzeyde sağlanması ile olabilecektir (Öner, 2000: 63).

Katılımcı demokrasinin gerçek manada uygulanabilmesi için vatandaşların kendilerini ve milli politikaları ilgilendiren konularla ilgili karar verme aşamalarına katılması ve katkıda bulunması gerekir. İngiltere’de “participative” (katılımcı) ve giderek “deliberative” (müzakereci) sıfatlarıyla anılan bu demokrasi türünde bilgili, örgütlü vatandaşların, hesap verme, bilgi verme, hesap sorma mekanizmalarıyla seçilmişlere ve atanmışlara yön göstermeleri ve onları denetlemeleri de gerekir (Demir, 2008: 59).

Katılımcı demokraside vatandaşlar hem bireysel hem de toplumsal hareketler içinde, aktif bir katılım içerisindedirler. Kendi çevrelerinde meydana gelen olaylardan haberdardır. Vatandaşlar sorumlu, erdemli ve aktiftirler (Çalıştay Raporu Biga İ.İ.B.F. 2003: 51-79). Katılımcı demokrasinin gelişmesi devlette etkin işleyen bir kamu yönetimi sisteminin oluşmasına da katkı sağlayacaktır (Mutlu, 2015:477). Vatandaşların pratikte zor da olsa alınan kararlara katılmaları ve katkıda bulunmaları gerekir. Katılımın olmadığı sistemler sağlıklı işlemez. Katılımı artırıcı düzenlemeler yapılarak bu konuda çaba sarf edilmelidir (Demir, 2008: 60).

Sonuç olarak belirtmek gerekirse, katılımcı demokrasinin etkin bir şekilde var olabilmesi için bireylerin katılımında pasif değil de aktif olarak görerek kendilerini bu konuda yetiştirmeleri gerekmektedir. Katılımcı demokrasi ancak birey özerkliği ve kendisini geliştirdiği oranda gelişir ve vatandaş da katılımcı demokrasinin geliştiği oranda kendilerini geliştirip özerk olabilir (Özcan, 2005: 42). Vatandaşların katkısı

ile katılımcı demokrasinin güçlenmesi doğru orantılıdır. Bu katkı ne kadar fazla olursa katılımcı demokrasi de o oranda güçlenecektir.

2.2. Yerel Katılım

Bu başlık altında katılım, yerel katılım kavramları ve katılımın amacı irdelenmiş olup, katılım yöntemleri, katılımın bireye kazandırdıkları ve yerel katılımın önündeki engeller tartışılmıştır.

2.2.1.Katılım Kavramı

Katılım kavramını, bir kararın alınması, hazırlanması, olgunlaşması ve uygulaması aşamalarından birine, birkaçına veya hepsine, o kararlardan doğrudan veya dolaylı olarak etkilenecek kişilerin güçleri oranında katkıda bulunması olarak tanımlayabiliriz (Bilgin ve Göregenli'den aktaran Beyazıt, 2006:17). Katılım bir demokratikleşme sorunu ve ölçütüdür. İnsanın kendi geleceğini kendisinin belirlemesine imkân veren siyasal bir sistemin en belirgin özelliğidir (Öner, 2000: 6). Güler'e (2005: 37) göre ise katılım demokrasiye açılan kanattır. Bir olay veya olgunun dışında kalmayıp içine katılmayı anlatır (Kaypak ve Bimay 2017:168). Katılım en kısa ve yalın tabiri ile *ortak karar alma* demektir. Yerel katılım ise yerel yönetimler düzeyinde yönetime katılımı ifade eden bir kavramdır.

Katılım, kamu siyasalarının belirlenmesinde, uygulanmasında ve denetlenmesinde yer alma ya da iktidarı kullanan kurum ve kişilerin aldıkları kararları etkileme amacına yönelik tüm eylemlerdir. Bir toplumsal var oluş biçimi, gücün yeniden dağılımı ve halkın kendisini gelecekte etkileyecek olan çevresine biçim vermesidir. Yalnızca ekonomik konuları değil, iktidar ve karar almaya dâhil olmayı da kapsar (Görmez 1997b: 35).

Katılım hem hemşehriyi hem yöneticiyi eğiten, aralarında dayanışma ve ortak bir anlayışın gelişmesini sağlayan bir süreçtir. Habermas'ın modelinde katılım sadece siyasal alanda bir aktivite olmayıp aynı zamanda toplumsal ve kültürel alanlarda da gerçekleştirilmektedir (Beyazıt, 2006: 18).

Katılım kavramının tarihsel köküne baktığımız zaman 18. yüzyıla kadar dayanır. 1789 Fransız İnsan ve Vatandaşlık Hakları Beyanname'si'nin 14. Maddesi, yurttaşların katılımı ile ilgili bir yol gösterici niteliğindedir. Madde "Yurttaşlar, bizzat kendileri veya temsilcileri aracılıyla, kamusal katkının gerekliliğini tespit etmek,

onu özgürce onaylamak, kullanımını takip etmek ve oranını, matrahını, kapsamını ve süresini belirlemek hakkına sahiptirler” şeklindedir.

Katılım noktasında, en genel yaklaşımlardan birisi de Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesidir (1966). Sözleşmenin 25. maddesinde, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 21. maddesinde öngörülen ilkelere yer verilmekte ve her vatandaşın doğrudan doğruya veya özgürce seçilmiş temsilciler aracılığı ile kamu yönetimine katılma hak ve fırsatını düzenlemektedir.

Katılım sözcüğü uluslararası belgelerdeki yerini ilk kez 1972’de İsveç’in Stockholm kentinde yapılan “Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı” sırasında almıştır. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK)’nin hazırladığı Paris Şartında (1990) katılımcı yönetim anlayışının önemli aracı olan sivil toplum kuruluşlarına yer verilmekte, STK’ların AGİK etkinliklerinde yer almaları düzenlenmektedir (Öner, 2000: 29).

Demokrasi kadar eski bir tarihe sahip olan katılım kavramının, 1970’li yıllarla birlikte daha fazla tartışılmaya başlandığı görülmektedir. Habitat ve Rio gibi konferanslar, katılım olgusunun gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. 1990’lı yıllarla birlikte bu kavram hem özel sektörde, hem STK’larda (NGO/Non-Governmental Organization), hem de kamuda popüler tartışma konusu haline hale gelmiş, ancak uygulamada bir kaç iyi örnek dışında çok fazla başarı sağlanamamıştır (Çiçek, 2008: 37).

2.2.2. Katılımın Amacı

Katılımda amaç, herkesin görüş ve düşüncelerini ortaya koyduğu maksimum katkıyı sağlayarak ortak iyiyi ortaya çıkarmaktır. Çukurçayır’a (2002: 41-48) göre katılımın amacı çıkar çatışmalarının giderilmesi için iyi bir yönetsel sistemin kurulması ve demokrasinin gelişmesi için çaba sarf edilmesidir. Katılım ile siyasi sistemin alacağı kararlardan kamuoyunun haberi olmalıdır.

Keleş’e (1993: 20-22) göre ise katılımda kolektif kararlar etkili olur. Katılım birey ile siyasal toplum örgütleri arasında bir sinerji yaratmaktadır. Katılım ile yerel hizmetler daha etkin, çabuk ve ucuz olarak görülür. Ayrıca katılım halkın demokrasi eğitiminin geliştirilmesi, siyasal kültür düzeyinin yükseltilmesi ve yerel demokrasinin güçlendirilmesine de yardım eder.

Katılım ile vatandaşların demokrasi bilinci ve sosyal yönden gelişmeleri sağlanmakta, düşüncelerini dile getirerek, başarı ve hatalarda sorumluluk olarak özgüvenlerinin gelişmelerine katkıda bulunmaktadır.

2.2.3. Katılım Yöntemleri

Genelde yerel yönetimlerde özelde belediyelerde halkın yönetime katılım şekli olarak değişik katılım yöntemleri uygulanmaktadır. Çukurçayır'a (2002: 21-32) göre katılım yöntemleri, yaşama sahip çıkmanın alternatif yöntemleri olarak nitelendirilmektedir. Çünkü ona göre kuramsal ve pratik değeri ile katılım, yaşamı başkalarının iradesine bırakmak değil, aksine ona her zaman sahip çıkmak ve biçimlendirmek olarak ifade edilmektedir.

Katılım yöntemleri incelendiğinde geleneksel katılım yöntemlerinin yanı sıra yeni katılım yöntemlerine de başvurulduğu görülmektedir. Seçimlere katılmak, yöneticilere mektup yazmak, imza kampanyasına katılmak, herhangi bir dernekte veya sivil toplum kuruluşunda çalışmak, gösterilere katılmak gibi geleneksel katılım yöntemleri, katılımcı bir demokratik toplum yapısı oluşturma açısından yetersiz kalmaktadır. Aşağıdaki yöntemlerden seçim, halk oylaması, sivil toplum kuruluşlarına katılım, telefon etmek ve dilekçe vermek geleneksel katılım yöntemlerindedir. Diğer yöntemler ise yeni katılım yöntemleri olup çağdaş katılım yöntemleri olarak da nitelendirilmektedir (Çukurçayır, 2002: 21-32). Bu yöntemleri, az ya da çok demokratik olma derecelerini de göz önüne alarak, inceleyelim.

2.2.3.1. Seçim

Geleneksel katılım yöntemlerinin başında gelen seçim; anayasal bir hak olarak kullanılan en yaygın katılım şeklidir. Seçim, vatandaşların kendilerini temsil edecek bir siyasi parti ya da yöneticiyi, sunulan seçenekler arasından özgür iradeleriyle tercih etmesidir.

Yerel katılım yöntemlerinden biri olan seçim ile vatandaşlar düzenli olarak siyasi otoriteleri belirleme ve memnun kalmadıklarında görevden uzaklaştırma hakkına sahiptir. Anayasanın 127. Maddesine göre 5 yılda bir yapılan yerel seçimler yönetenlerin yönetilenlere hesap verme zamanıdır.

Seçimler, seçmenle yönetici gruplar arasında karşılıklı güvene dayalı bir alışveriş gibidir. Seçimler sayesinde yönetici kesim iktidarı belirli bir süre için meşru

olarak kullanma hakkını elde ederken, bunun karşılığında ise, halka karşı hesap verme yükümlülüğünü kabul etmiş olur. Seçmenler yönünden olaya bakıldığında ise, onlar da yöneticilerin aldığı kararlara uyma yükümlülüğüne karşılık hükümetin bu kararlarına etki etme hakkını kazanmış olurlar (Zeren, 2007: 70). Seçimlerde yönetici kesimin verdiği sözlerin gerçekleşme oranları arttıkça karşılıklı güven de o oranda artacaktır.

2.2.3.2. Halk Oylaması

Demokrasi çeşitlerinden olan yarı doğrudan demokrasinin uygulama biçimlerinden biri olan halk oylaması ya da diğer adı ile referandum, ülke bazında veya yerel bazda anayasa değişikliği, yasaların kabulü veya önemli devlet meselelerinde halkın yapılacak değişikliklere karşı iradesini belirlemek amacıyla yapılan oylamadır (Özyurt, 2008: 33). Halk oylamasında yapılacak değişikliğin istenip istenmediği sorulmaktadır (www.Türkiye seçimleri.com).

Belli sayıda seçmen parlâmentonun kabul ettiği ancak henüz yürürlüğe girmemiş bir yasanın halk oylamasına sunulmasını isteyebilir. Halk oylaması halkın yasama sürecine katılmasını ve siyasal tercihini ortaya koyabilmesini sağlar (Özyurt, 2008: 33).

Halk oylamasında vatandaşlar edilgen bir seyirci konumunda değil, etkin bir konumdadırlar. Katılımcı bir demokratik yöntem olan halk oylamasında, temsili sistemin boşlukları katılım sayesinde azaltılmaya çalışılmakta, yöneticilerin ve hemşehrilerinin sorunlarına, yaşam çevrelerine olan duyarlılıkları artmaktadır (Demir, 2008: 49). Bir ilçeye bağlı olan köy ya da mahallenin halk oylaması sonucunda bir başka ilçeye bağlanması zaman zaman gördüğümüz uygulamalardandır. Örneğin çevremizde önceden Karacabey'e bağlı olan Yeni Yenice köyü halk oylaması sonucunda Bandırma'ya bağlanmıştır. Ülkemizde belediyelerin zaman zaman halk oylaması yöntemine başvurduğu görülse de, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda bu konuda yasal bir zorunluluk yoktur.

2.2.3.3. Kent Konseyleri

Demokratik kitle örgütleri temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki ticaret ve sanayi odaları, üniversite temsilcileri, muhtarlar, mimar, mühendis, şehir planlamacısı gibi kendi alanında uzman kişiler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile oluşturulan kent konseyleri toplumun birçok kesimini temsil etmektedir. Kent

konseyleri, yurttaşları ilgilendiren her türlü konuda etkinlikler düzenleyebilir ve bunların takibini yapıp rapor hazırlayarak kamuoyu ve yerel yöneticilere sunup sorunların çözümüne katkıda bulunabilmektedir (Demir, 2008: 48).

En demokratik katılım yöntemlerinden biridir. Bandırma örneğinde kent konseyini irdeleyecek olursak 2007 yılında kurulan kent konseyinin kuruluşundan itibaren birçok yararlı çalışma yaptığı söylenebilir. Bu da kent konseyi çalışmalarına verdikleri önemi göstermektedir. Kent konseyleri 5393 Sayılı Kanun ile ortaya konulan yerel yönetim anlayışı kapsamında daha detaylı olarak incelenecektir.

2.2.3.4. Halk Toplantıları

8.B.Y.K.P (Sekizinci Beş Yıllık kalkınma Planına) (2006: 121) göre, "Halk toplantıları yerel yönetimlerin düzenledikleri halkı bilgilendirme ve yönetimin eylem ve işlemlerinin yöneticiler, uzmanlar ve halk tarafından tartışılmasının sağlandığı toplantılardır." Halk toplantıları yerel yönetimleri güçlenmesini sağlayan etkinlikler olup, bu toplantılar sayesinde yurttaşlar yöneticilerin yaptıkları işlerden haberdar olurlar. Ayrıca bu toplantılar yerel sorunların tartışılarak halkın önerilerinin de değerlendirildiği çalışmalardır (Çukurçayır, 2006: 167).

Türkiye'de belediyelerin en çok yararlandığı katılım yöntemlerinden biri olan halk toplantıları, belediyelerce haftanın belirli günlerinde düzenlendiği için halk günleri olarak da anılmaktadır. Hemen hemen bütün belediyelerde halk günleri düzenlenmekte ve belediye başkanları, belediyenin önemli organlarının yetkililerini de yanlarına alarak halk günleri / toplantılarına katılmakta, burada dile getirilen sorunlara çözüm aramakta ve yurttaşları dinlemektedirler. Bandırma Belediyesi'nde de zaman zaman bu tür toplantıların yapıldığı görülmektedir. Halkın bu toplantılara katılımının arttığı oranda alınan kararlarda etkisinin de artacağı bir gerçektir. Yöneten ve yönetilenlerin sık sık bir araya gelerek görüşlerini paylaşmaları ve en doğru kararı vermeleri açısından yerinde bir uygulamadır.

2.2.3.5. Kamuoyu Yoklamaları

Kamuoyu yoklaması vatandaşların beklentilerini ve ihtiyaçlarını öğrenmek, yapılan hizmetin halk tarafından onaylanıp onaylanmadığını ortaya koymak için uygulanır (Çukurçayır, 2006: 165). Yerel yönetimlerde amaç halka hizmet sunmaktır. Yerel yönetimler yerel halkın düşüncelerini öğrenerek politikalarını bu düşünce ve ihtiyaçlara göre oluşturmalıdır.

Karar verme süreçlerinde oy kullanmanın olması kamuoyu yoklamalarını demokratik kılmaktadır (Çukurçayır, 2006: 164). 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinde katılımcılığın gelişmesi yönünde önemli bir uygulama olan kamuoyu yoklamalarının gerek Bandırma özelinde, gerekse ülke genelinde belediyelerde yeterince uygulandığını söylemek zordur.

2.2.3.6. Meclis Toplantılarına Katılım

Her ay yapılan meclis toplantılarına vatandaşların da izleyici olarak katılarak düşünce ve sorunlarını yönetime ve meclise iletebilmelerini sağlayan bir katılım yöntemidir. Meclis toplantılarına katılım imkânı yasalarla kendilerine tanınmış bir hak olmasına rağmen vatandaşların çoğunluğu bu imkânın farkında olmadığı için bundan yararlanamamaktadırlar. Pasif bir yöntem olan bu katılım yönteminde çeşitli sorunlar ortaya çıksa da genelde yerel yöneticiler tarafından benimsenen ve uygulanmaya çalışılan bir yöntemdir (8.B Y K P :121).

Ancak uygulamaya baktığımızda meclis toplantılarında vatandaşlara söz hakkının olmamasından dolayı salt dinleyici olmaktan öteye geçememektedir. Meclis toplantılarına özellikle muhtarların katılmalarında yarar vardır. Muhtarlara meclis toplantılarında mahalleri ile ilgili sorunlara yönelik söz hakkı verilebilir.

2.2.3.7. Sivil Toplum Kuruluşlarına Katılım

Sivil toplum kuruluşları çeşitli dernekler, sendikalar, vakıflar ve meslek gruplarına kadar birçok hükümet dışı gruptan oluşur. Bu kuruluşlar kent hizmetlerini destekleyerek kalitesini arttırdığı gibi bazı durumlarda da bu hizmetlerin yapılmasına engel olabilir. Sivil toplum kuruluşlarının yerel yönetimin yapmış oldukları faaliyetleri desteklemek istemelerinin nedenleri; kararlara ortak olmak ve yerel yönetimlerden bağımsız kararlar almak istemeleridir (Demir, 2008: 55). Alınan kararlara karşı çıkmalarının nedenleri ise; kendilerini kanıtlamak istemeleri, kamu yararı ya da kendilerinin istemediği uygulamaları engellemek istemeleri gibi nedenlerdir (Çukurçayır, 2006: 180-183).

Sivil toplum kuruluşlarına katılım, vatandaşların örgütlü ve bilinçli birer birey olarak yetişmelerine ve yönetimde olanların yaptıkları uygulamaları irdeleyip eleştirebilme yeteneklerini kazanmalarına katkıda bulunur. Dolayısı ile toplumun örgütlülük düzeyi arttıkça yerel demokrasinin gelişmesi de o oranda artacaktır.

2.2.3.8. Mahalle ve Muhtar Toplantıları

Belediyeler, halkın sorunlarını daha yakından tanıyarak çözüm bulmak ve onların da katılımını sağlamak amacıyla belirli zamanlarda mahalle halkı ile görüşmeler yapabilirler. Bu tür buluşmalar sorunun ilk elden çözüme ulaştırılması açısından son derece önemlidir (Zeren, 2007: 74).

Muhtarlıklar yönetim biriminin en küçüğünü oluşturan ve halka en yakın kurumlardır. Dolayısı ile bölgeleri ile ilgili sorunları daha kolay tespit ederek bunu belediye yönetimine daha kolay ulaştırabilmektedirler. Muhtarlık kurumu yerel demokrasinin yerleştirilmesi ve geliştirilmesi noktasında temel kurumlardan biri olarak görülmelidir. Yasada muhtarlara önemli görevler verilmekle birlikte, muhtarların bu görevlerini tam manası ile yerine getirmeleri de önemlidir.

Muhtarın yerelde yapılandırılmış müzakere ortamlarına katılımı cesaretlendirilmeli ve kolaylaştırılmalıdır. Çalışmaların kaydını gösteren paydaş analizlerinde varlığı görünür kılınmalıdır (Toprak, 2007). 8. BYKP da mahalle muhtarlıklarının, gelişen yerleşim düzeni içinde işlevinin artırılacağı, dönüşümlü olarak belediye meclislerine üye olmaları sağlanacağı öngörülmesine rağmen 5393 sayılı kanunda böyle bir uygulamaya yer verilmemiştir.

2.2.3.9. Semt Danışma Merkezleri (SEDAM)

Semt danışma merkezleri yerel yönetimlerin yeniden yapılanması konusunda son yıllarda gündemde olan oluşumlardan biridir. Bu merkezler, uygulamada belediyelerin mahalle bürosu niteliğinde olup hizmetlerin ulaşmasında halka daha yakın birimlerdir. Merkezler yaşadıkları çevre ile ilgili sağlık, eğitim veya kültürel etkinlikler gibi konularda istek ve önerilerini muhtarlara bildirmekte onlar da belediyelere ileterek çözüm yolları aramaktadırlar (Çukurçayır, 1999: 225-226).

Semt danışma merkezleri sadece seçim zamanında değil sürekli bir katılıma imkân vermesinden dolayı demokratik bir yöntem olup, demokrasimizin gelişmesi açısından da son derece yararlı kurumlardır. Kanunda muhtarlara verilen görevler çerçevesinde semt danışma merkezlerinin de önemli görevler üstlenerek toplumsal dayanışma, yerel demokrasinin yerleşmesi ve gelişmesine katkıları sağlanabilir.

2.2.3.10. İnternet/Elektronik Demokrasi

İnternet, her geçen gün kullanımı artan bir iletişim aracıdır. İnternetin yaygınlaşması insanların düşüncelerini başkalarına aktarma imkânını arttırmıştır. İnternetin kullanımı, bilginin, kültürün, siyasetin, ekonominin bütün ulusal ve yerel sınırlarını kaldırmıştır. Bu gelişmelere paralel olarak Dünya adeta küresel bir köy halini almıştır.

Teknolojideki bu gelişmeler kamu yönetimini de bundan yararlanmaya sevk etmiştir. Günümüzde artık *elektronik demokrasiden* söz edilmekte ve bu tür bir demokrasinin gelişmesine ne gibi katkılar yapabileceği tartışılmaktadır (Çukurçayır, 2006: 168-169). İnternetin yaygınlaşmasının doğrudan ve katılımcı demokrasinin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak bunun gerçekleşebilmesi için bu gelişmelere paralel olarak insanların da aynı doğrultuda kendilerini yetiştirmeleri gerekmektedir. Yoksa teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin; bundan yararlanmayı bilmedikten sonra bunun fazla bir anlamı yoktur.

Günümüzde hemen hemen bütün yerel yönetimlerin bir web adresi mevcuttur. Bu web sitelerinde; kent belediye yöneticileri ve belediye meclisleri hakkında bilgiler, kentsel etkinliklere ilişkin duyurular yer almaktadır.

Vatandaşlar gün geçtikçe yerel yönetimlerin internet sitelerinden daha fazla yararlanmaktadırlar. İnternet kullanımını arttırmak için vatandaşlarımıza yönelik internet konusunda bilgilendirici çalışmalar yapılmalıdır. Herkesin internete kolayca ulaşabilmesi için internet hizmetinin ücretsiz ya da çok düşük maliyette olmasında yarar vardır (Çukurçayır, 2006: 168-170). Vatandaşlarımız elektronik demokrasiyi doğru kullandıkları zaman iki bin yıl öncesinin doğrudan demokrasisini *21. Yüz yılda yeniden canlandırmış* olacaklardır.

2.2.3.11. Telefon

Telefon günümüzde haberleşme araçlarının çoğalmasına rağmen halen önemini koruyan bir iletişim aracıdır. Vatandaşların görüş, şikâyet ve isteklerini, ilgili makamlara ulaştırmak için kullandıkları bir yöntemdir. Telefonun katılımcı demokrasi açısından önemi vatandaşların sorunlarını ve dileklerini ilgililere ulaştırabilmelerini kolaylaştırmasıdır (Çukurçayır, 2006: 173-174).

2.2.3.12. Dilekçe:

Dilekçe vatandaşların isteklerini yazılı olarak iletmek için kullandıkları anayasal bir haktır (Çukurçayır, 2006: 175). Dilekçe hakkı Anayasanın 74. Maddesinde ‘vatandaşlar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir’ biçiminde ifade edilmiştir. Vatandaşlar yerel yönetimlerin hizmetlerinden memnun olmadıklarında ya da herhangi bir eksiklik gördüklerinde dilekçe vererek yapılan yanlışların düzeltilmesini isteyebilirler.

Aşağıdaki tabloda katılım yöntemleri açısından 1580 Sayılı eski Belediye Kanunu ile 5393 Sayılı yeni Belediye Kanunu'nun tablo halinde bir karşılaştırılması ve yorumlaması yapılmıştır.

Tablo 1. Katılım Yöntemlerinin 1580 ve 5393 Sayılı Belediye Kanunlarına Göre Karşılaştırılması

KATILIM YÖNTEMLERİ	1580 SAYILI KANUNA GÖRE	5393 SAYILI KANUNA GÖRE	UYGULAMA ALANI
<i>Seçim</i>	<i>4 yılda bir yapılır. (mad.20) 1963 yılındaki seçimlere kadar başkan meclis üyeleri arasından seçilmekteydi. Daha sonraki seçimlerde belediye başkanlığı için ayrı oy kullanıldı.</i>	<i>5 yılda bir yapılır. (2972 Sayılı Kanun mad.8)</i>	<i>Seçim süresi bir yıl uzatılmıştır.</i>
<i>Halk Oylaması</i>	<i>1580 Sayılı Yasa'da bu konuda yasal bir zorunluluk yoktur.</i>	<i>5393 Sayılı Yasa'da da bu konuda yasal bir zorunluluk yoktur.</i>	<i>Belediyelerin zaman zaman halk oylaması yöntemine başvurduğu görülmektedir.</i>
<i>Kent Konseyleri</i>	<i>Kent konseylerinden bahsedilmemektedir.</i>	<i>Kent konseyleri</i>	<i>Ülkemizde bugün birçok belediye kent konseylerini oluşturmuşlardır.</i>
<i>Halk Toplantıları</i>	<i>1580 Sayılı Yasa'da bir açıklık getirilmemiştir.</i>	<i>5393 Sayılı Yasa'da da bir açıklık getirilmemiştir..</i>	<i>Günümüzde birçok belediye halk toplantıları yapmaktadırlar.</i>
<i>Kamuoyu Yoklamaları</i>	<i>Yasada kamuoyu yoklamasından</i>	<i>Belediyelerin kamuoyu yoklaması yapabileceği</i>	<i>Ülkemizde birçok belediye zaman zaman kamuoyu</i>

	<i>bahsedilmemektedir.</i>	<i>hükümü vardır. (mad.15)</i>	<i>yoklamasına başvurmaktadır.</i>
<i>Meclis Toplantılarına Katılım</i>	<i>'Meclis müzakeresi açıktır' hükümü vardır. (mad.56)</i>	<i>Meclis toplantılarının açık olduğu hükümü yer almaktadır. (mad.20)</i>	<i>Meclis toplantılarının halka açık olmasına rağmen, Türk halkının katılma konusunda yeterli ilgiyi gösterdiği söylenemez.</i>
<i>Sivil Toplum Kuruluşlarına Katılım</i>	<i>Kanunda bir açıklık getirilmemiştir.</i>	<i>STK'lar ihtisas komisyonlarına katılıp görüş bildirebilirler. (mad.24) Stratejik plan STK'ların görüşleri alınarak hazırlanır. Mad.41) Kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesinde ilgili STK'lar destek sağlar. (mad.76)</i>	<i>Uygulamada gerek vatandaşların gerekse yöneticilerin STK'lara üye olmakla beraber bunun istenilen oranda olduğunu söylenemez.</i>
<i>Mahalle ve Muhtar Toplantıları</i>	<i>1580 Sayılı Yasa'da açık bir hüküm bulunmamaktadır.</i>	<i>5393 Sayılı Yasa'da da muhtarlarla ilgili açık bir hüküm bulunmamaktadır.</i>	<i>Uygulamada gerek belediye başkanlarının gerekse kaymakam ve valilerin muhtarlarla belirli aralıklarla bir araya gelerek sorunların çözümüne katkıda buldukları söylenebilir.</i>
<i>Semt Danışma Merkezleri (SEDAM)</i>	<i>Yasa'da açık bir hüküm yoktur.</i>	<i>Yasa'da açık bir hüküm yoktur.</i>	<i>Mahalle toplantılarına benzerlik göstermekle birlikte uygulamada yaygın değildir.</i>
<i>İnternet/Elektronik Demokrasi</i>	<i>1580 Sayılı Yasa'da bahsedilmemektedir.</i>	<i>5393 Sayılı Yasa'da da bahsedilmemektedir.</i>	<i>Ülkemizde önemi günden güne artan bir katılım yöntemidir.</i>
<i>Telefon</i>	<i>Yasa'da açık bir hüküm bulunmamaktadır.</i>	<i>Yeni Yasa'da da açık bir hüküm</i>	<i>Hala önemini koruyan bir katılım yöntemidir.</i>

		<i>bulunmamaktadır.</i>	
<i>Dilekçe</i>	<i>Yasada açık bir hüküm bulunmamaktadır.</i>	<i>Yeni Yasa'da da dilekçe ile ilgili açık bir hüküm bulunmamaktadır.</i>	<i>Eskiden de günümüzde de geçerliliğini koruyan bir yöntemdir.</i>

2.2.4. Katılımın Bireye Kazandırdıkları

Katılım ile yurttaşlar seçimler ve diğer katılım yöntemleri ile alınan kararlarda söz sahibi olur; bu ise onların kendilerine güven duygusunu geliştirir. Katılım ayrıca kişinin gelişimine katkıda bulunup (Yerel, 2006: 15), bireydeki demokrasi bilincini geliştirerek, vatandaş ve kurumların karşılıklı olarak birbirlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olur (Beyazıt. 2006: 27).

Yurttaşlar yerel seviyede katılım ile toplumsal bütünleşmenin güçlenmesine katkıda bulunurlar. Yani ana akım dışında kalan etnik azınlık ve mülteciler gibi grupların da bir araya gelerek aynı amaç doğrultusunda çalışmalarına imkân verilir. Yabancılaşmanın önüne geçilerek, sosyal sorumluluk bilinci ve yaşam kalitesinin artırılarak ortak bir amaç doğrultusunda çalışmalarına katkı sağlanır. Ayrıca yöre insanının sosyal ve kültürel bakımdan birbirine yakın gruplarla uyum sağlamasına da katkıda bulunulur (Seyyar ve Demir, 2008: 92).

2.2.5. Türkiye’de Yerel Düzeyde Katılımın Önündeki Engeller

Halkın genelde yerel yönetimlere, bu araştırmanın konusu açısından ise belediyelere katılımının yeterli olmadığı hem araştırmacılar hem de yöneticiler tarafından değişik platformlarda dile getirilmektedir. Burada önemli olan nokta, halkın demokratik gelişme ve siyasal kültürünün katılım ile doğrudan ilgili olduğudur.

Yerelde yönetilenlerin belediyeledeki sorunların farkına varması, bilgi sahibi olmaları ve bu bilgileri kullanmaları önemlidir. Bunun için de belli bir eğitim düzeyi gereklidir (Eroğlu, 1991: 251). Vatandaşlar belediyelere genelde kişisel sorunları için başvurumaktadırlar. 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile yasal düzenlemeler yapılmış olmasına rağmen katılım konusunda istenilen seviyeye ulaşılamamıştır.

Çukurçayır (2006: 233-235) katılımın önündeki engelleri “saydamlık, tarihsel birikim eksikliği ve eğitim sorunu” olarak üçe ayırmaktadır. Saydamlığa örnek olarak halkla ilişkiler büroları oluşturulmalarını önermektedir. Tarihsel birikim eksikliği

olarak, batıdaki belediye örgütlerinin bir sınıfsal gelişme sonrasında ortaya çıkmış ve bu yönleriyle de tamamıyla bir sivil toplum işlevi görmelerine karşın Osmanlı Devleti zamanındaki belediyeciliği incelediğimizde böyle bir sınıfsal gelişmenin olmadığını ve Batı'dan örnek alınarak kurumlaştırılmış olan yönetim birimleri olduklarını söylemektedir. Eğitim sorunu olarak da Türkiye'de yapılan bazı çalışmalarda, katılımcı bir yerel yönetim için vatandaşların yanı sıra yerel yöneticilerin de eğitilmelerinin bir zorunluluk olduğunu belirtmektedir.

Türkiye'de siyasal iktidarların yerel yönetimleri savunmalarına karşın uygulamada böyle olmadıkları gözlenmektedir. Bunu 1997 ile 2001 yılları arasındaki kanun taslaklarını incelediğimiz zaman görmekteyiz. Tasarıları incelediğimiz zaman örneğin 1998 yılı tasarısında somut olarak muhtarlar katılım hakkı ve yardım öngörülmüş daha sonraki tasarılar da yer almamıştır. Yine 1997 yılındaki tasarıda gönüllü kuruluşlarla işbirliğine gidilmesi söz konusu iken 1999 yılındaki tasarılar da bu hüküm yer almamıştır. Keza 1998 yılı tasarı metninde mimar, mühendis, şehir plancıları tabip odası başkanları ile baro başkanları ve üniversite rektörleri; belediye meclisleri ve il genel meclisleri için oy hakları olmaksızın fahri üyeler olarak düşünülmüştür (Öner, 2006: 25-29). Ancak 5393 sayılı kanunda kaymakamlar, meslek kuruluşları, üniversite, sendika vb. temsilcilerinin sadece ihtisas komisyonlarına görüş bildirmeleri ve katılmaları şeklinde düzenlenmiştir. Yani yerel katılım konusundaki adımlarımız *bazen iki ileri bir geri, bazen de bir ileri iki geri* şeklinde olmuştur.

Bütün bunların yanında belediyelere aktarılan kaynakları istedikleri gibi yönlendiren siyasi iktidarlar, duruma göre tavır takınmışlar ve yerelin güçlenmesini istememişlerdir. Türkiye'de dile getirilen bir başka görüş ise Türkiye'de yasal düzenlemeler katılımcı bir demokrasiye ne kadar uygun hale getirilse de, bu olanakları kullanabilecek nitelikli ve eğitilmiş yurttaşların azlığıdır. Planlamada yönetimde ve denetimde halk katılımının istenilen seviyede olması için eğitilmiş bir nüfus şarttır (Çukurçayır, 2006: 234).

Belediyelerin demokratik değerlerin yerleşmesini ve bununla birlikte katılımı da önemseyip önemsememeleri büyük önem taşımaktadır. Belediye yetkililerine yapılan bir anket çalışmasında soruları yanıtlayanların yarısından fazlası, belediye organlarının seçime geldiği için, halkın daha fazla katılımına gerek olmadığını belirtmişlerdir. Yasal olanakların sağlanması, demokratikleşme için önemli bir

koşuldur. Ancak yeterli bir koşul değildir. Bu olanakların kullanılabilmesi için yurttaşla birlikte yöneticilerin de eğitilmesi gerekmektedir (Görmez, 1997b: 87).

3. 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU İLE ORTAYA KONULAN YEREL YÖNETİM ANLAYIŞI

Öncelikle 1580 Sayılı Belediye Kanun'u ile 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun tablo halinde genel bir karşılaştırılması yapılarak yorumlanmıştır.

Tablo 2. 1580 Sayılı Belediye Kanun'u İle 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun Genel Bir Karşılaştırılması

	1580 SAYILI KANUNA GÖRE	5393 SAYILI KANUNA GÖRE	UYGULAMA BİÇİMİ
<i>Belediyelerin Kuruluşunda asgari nüfus koşulu</i>	2000 (mad.2-mülga)	5000 (mad.4)	<i>Küçük birimlerin belediye kurmaları zorlaştırılmıştır. Bu da vatandaşların sorunları tespitini ve çözümüne katılımını olumsuz yönde etkilemiştir.</i>
<i>Sınır tespiti, kesinleşmesi ve uyumsuzluklarının çözümü</i>	<i>Kanunda belirtilen tarife göre tespit edilir ve haritaya geçirilir.31 gün içinde yetkili makam tarafından onaylanır. 4 nüsha düzenlenir. Belediye'ye, onaylamaya yetkili makama, içişleri bakanlığına ve tapu dairesine birer nüsha gönderilir. İçişleri bakanlığının onayı ile kesinleşir. (mad.4)</i>	<i>Kuruluşu izleyen 6 ay içerisinde kanunda belirtilen tarife göre tespit edilir ve haritaya geçirilir. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir. İçişleri bakanlığının onayı ile kesinleşir. (mad.5)</i>	<i>Bu konularda 1580 sayılı kanun ile 5393 sayılı kanun paralellik göstermekte olup, İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesini gerektirecek sınır uyumsuzluklarında 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır.</i>
<i>Birleşme ve Katılma</i>	<i>Mesafe azami 500 metre. Seçmenlerden yarısından bir fazlasının müracaatı veya valinin re'sen bu işe lüzum göstermesi lazımdır. (mad.7)</i>	<i>Mesafe 5000 metrenin altına düştüğünde seçmenlerden yarısından bir fazlasının müracaatı ile gerçekleşir. (mad.8)</i>	<i>1580 sayılı kanunda birleşme ve katılma seçenekleri daha fazladır.</i>
<i>Muhtara verilen görev açısından</i>	<i>1580 sayılı kanunda muhtarlara özel görevler verilmemiştir.</i>	<i>Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlara iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür. (mad.9)</i>	<i>5393 sayılı kanunda yerel demokrasilerde çok önemli bir yere sahip muhtarlara son derece önemli görevler yüklenmektedir.</i>
<i>Belde adının değiştirilmesi</i>	<i>Belediye meclisinin ve vilayet idare heyetinin kararı gerekir. (mad.9)</i>	<i>Belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı gerekir. (mad.10)</i>	<i>Vilayet devreden çıkarılarak meclisin ¾'ünün istemesi yeterli olmaktadır.</i>
<i>Tüzel kişiliğin sona</i>	<i>Hangi hallerde sona</i>	<i>Nüfusu 2000'in altına</i>	<i>11. Maddenin sonuna</i>

<i>erdirilmesi</i>	<i>ereceğine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır.</i>	<i>düşen belediyelerin tüzel kişiliğinin Danıştay'ın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı'nın teklifi üzerine müşterek kararname ile sona erdirilmesi imkânı getirilmektedir. (mad.11)</i>	<i>hizmetlerin aksamadan yürütülmesi hususunda bir fıkra eklenmiştir. (6/3/2008-5747 Sayılı Kanun mad.3)</i>
<i>Hemşehri hukuku</i>	<i>Nüfus kütüğüne yerli olarak yazıldığı beldenin hemşehrisidir. (mad.13)</i>	<i>Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. (mad.13)</i>	<i>5393 sayılı kanunda daha geniş kapsamlı bir hemşehrilik söz konusudur.</i>
<i>Belediyenin görev ve sorumlulukları</i>	<i>Görevler maddeler halinde ve ayrıntılı olarak sayılmıştır. (mad.15)</i>	<i>Görevler daha geniş ifadelerle belirtilmiştir. (mad.14)</i>	<i>Belediyenin kendi görevlerinin kapsamını belirleme gücü artmıştır.</i>
<i>Meclisin çalışma süresi.</i>	<i>4 yıl (mad.20)</i>	<i>5 yıl (Kanun No:2972 mad.8)</i>	<i>2972 Sayılı Kanun'un 8.mad. göre değişti.</i>
<i>Meclisin görev ve yetkileri</i>	<i>Bütçe, kesin hesap, borç alma/verme, tarife belirleme. (mad.70)</i>	<i>Stratejik plân, bütçe, kesin hesap, borçlanma, norm kadro ve fahri hemşehrilik payesi ve berati vermek. (mad.18)</i>	<i>Daha planlı bir kalkınma, norm kadro ile özürü ve hükümlülere iş imkânı ve diğer toplumlarla kültürel etkileşimler artırılmıştır.</i>
<i>Borçlanma süresi</i>	<i>25 yıl. (mad.72)</i>	<i>30 yıl. (mad.18)</i>	<i>Süre artmış.</i>
<i>Seçim zamanı</i>	<i>Eylül ayında yapılır. (mad.31)</i>	<i>Mart ayının son pazar günü. (Kanun No:2972 mad.8)</i>	<i>2972 Sayılı Kanun'un 8. mad. göre değişti</i>
<i>Meclis toplantısı</i>	<i>Ekim Şubat ve Haziran aylarında toplanır. (mad.54)</i>	<i>Her ay toplanır. (mad.20)</i>	<i>Meclis denetimi daha etkin hale getirilmiştir.</i>
<i>Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları</i>	<i>Soru ve gensoru yoluyla kullanır. (mad.61)</i>	<i>Soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır. (mad.26)</i>	<i>Bilgi edinme ve denetim yolları artırılmıştır.</i>
<i>Meclisin huzur hakkı</i>	<i>Nüfusu 70 binden fazla belediyelerde vardır. (mad.156)</i>	<i>Bütün belediyelerde vardır. (mad.32)</i>	<i>Huzur hakkı genişletilmiştir.</i>
<i>Encümen sayısı</i>	<i>En az iki. (mad.77)</i>	<i>Yedi kişi. (mad.33)</i>	<i>Nüfusu 100.000'den yukarı yerlerde.</i>
<i>Encümenin toplanması</i>	<i>Toplanacağı günleri kendi tespit eder ve o günlerde düzenli toplanır. (mad.78)</i>	<i>Haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. (mad.35)</i>	<i>Acil durumlarda da toplanabilir.</i>
<i>Encümenin huzur hakkı</i>	<i>Huzur hakkı miktarını meclis tayin eder. (mad.77)</i>	<i>Nüfusa göre belirlenen gösterge rakamlarına göre ödenir. (mad.36)</i>	<i>Huzur hakkı kesin kurallara bağlanmıştır.</i>
<i>Acil durum plânlaması</i>	<i>1580'de yok.</i>	<i>5393'te var. (mad.53)</i>	<i>Vatandaşların doğal afet gibi beklenmedik durumlara karşı hazırlıklı olmaları amaçlanmıştır.</i>
<i>Sivil toplum ve diğer kuruluşların katılımı</i>	<i>Sivil toplum kuruluşlarının katılımından bahsedilmemektedir.</i>	<i>Pek çok maddede STK 'ların katılımı yer almaktadır.</i>	<i>Çeşitli kuruluşların görüşlerini bildirmeleri katılımçılık açısından olumlu bir gelişmedir.</i>
<i>Belediye Yatırımları</i>	<i>Kendisi yatırım yapar, ortak olabilir.</i>	<i>Kendisi yapar veya özel sektöre yaptırır.</i>	<i>Liberalleşme artmıştır.</i>

<i>İşletme Tesisi</i>	<i>Birlik oluşturabilir bazı şirketlere imtiyaz verebilir. Diğer belediyelerle işbirliğine gidip birlik oluşturabilir.</i>	<i>İşletme veya şirket kurabilir.</i>	<i>Her iki kanun bu konuda paralellik göstermektedir.</i>
<i>Katılımcılar kimlerdir?</i>	<i>Katılımcılıktan bahsedilmemektedir.</i>	<i>Üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.</i>	<i>Yeni yasa ile yönetim odaklı bir anlayış getirilmiştir.</i>
<i>Katılım mekanizmaları</i>	<i>1580 sayılı kanunda yoktur</i>	<i>Kent Konseyi-Gönüllü katılım gibi uygulamalar getirilmiştir.</i>	<i>5393 sayılı kanunla getirilen bu yenilikler katılımcılığın artırılması açısından olumlu gelişmelerdir.</i>

Genelde yerel yönetimler özelde de belediyelerin hizmet sunumunda var olan sorunların giderilmesi için temsili demokrasinin yeterli olmamasından dolayı farklı çözüm yolları düşünülmüştür. Bu sebeple 1970'li yılların sonlarından itibaren yerel yönetimlerin daha etkili ve verimli çalışabilmeleri için demokratik, katılımcı ve şeffaf bir yönetim teşkilatının oluşturulmasına yönelik ilkeler tespit edilip, bu konuda kurumsal altyapıların oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Türkiye uluslararası yapının bir parçası ve Avrupa Birliği adayı olarak pek çok değişimi kurumsal yapılarına uyarlama çabalarına yerel yönetim mevzuatlarındaki değişikliklerde yer vermiştir. Dolayısı ile daha önceleri pek çok hükümetin gündeminde olan ve uzun süreli bir çalışmanın sonucu olarak temel belediye mevzuatlarında değişiklikler yapmıştır (Öner, 2006: 37). 5393 Sayılı Belediye Kanununda gerek ulusal gerekse uluslararası çalışmalarda önerilen hükümler mevcuttur. Bunlar katılımcı demokrasi, açıklık ve vatandaşların bilgi edinme hakkı gibi konulardır.

3.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile 1580 Sayılı Belediye Kanunu'nun Yapılan Değişiklikler Yönünden Karşılaştırılması

Bu başlık altında 1580 Sayılı Belediye Kanunu ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun; belediyelerin yapısında değişiklikler, belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarına yönelik değişiklikler ve katılımcılığı ve yerel demokrasiyi geliştirici değişiklikler yönlerinden genel bir karşılaştırılması yapılmıştır. Aynı zamanda Cumhurbaşkanınca geri gönderilen 5215 Sayılı Belediye Kanunu ile Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 5272 Sayılı Belediye Kanunu ve 5393 Sayılı

Belediye Kanunu'nun bazı maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvuru gerekçeleri ve Anayasa Mahkemesinin kararları da mercek altına alınmıştır.

3.1.1. Belediyelerin Yapısındaki Değişiklikler

a-Belediyelerin Kuruluş Koşulları

b-Belediye Sınırlarının Kesinleştirilmesi

c-Belediyenin Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi ve

d-Mahallelerle ilgilidir (Özden ve Zorlu, 2010)

a- Belediyelerin Kuruluş Koşulları

Belediyenin kuruluşu ile ilgili olarak, 1580 Sayılı Belediye Kanunu'nda 7. maddede nüfusun en az 2000 olması gerekirken, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda 4. maddede belediyelerin kuruluşu ile ilgili olarak nüfusun 5000 olması şartı getirilmiştir. Yeni Belediye Kanunu'nda mevcut sayıları azaltılmış ve belediye kurulması için gerekli şartlar zorlaştırılmıştır. Ayrıca, 1580 Sayılı Belediye Kanununda köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için gerekli olan azami 500 metre (istisnai durumlarda 2500 metre) şartı 5393 Sayılı Belediye Kanununda azami 5.000 metre olarak belirlenmiştir.

b- Belediye Sınırlarının Kesinleştirilmesi

Belediye sınırlarının kesinleşmesi ile ilgili olarak 1580 Sayılı Belediye Kanununda, "seksen binden az nüfuslu olan beldelerde belediye meclislerinin kararı ve mahalli idare heyetinin mütalaası alındıktan sonra vilayet idare heyetinin tasdiki ile kesinleşir. Seksen binden fazla nüfuslu belediyelerde belediye meclisinin kararı, idare heyetinin muvafakati, valiliğin teklifi ve İçişleri Bakanlığının tasdiki ile kesinleşir." şeklindeki usulden vazgeçilmiştir.

Yeni düzenlemeyle kanunun 6. maddesinde belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve valinin onayı ile kesinleşmektedir. İlçe içindeki belediyelerin sınırlarının tespitinde kaymakamın görüşünün alınması da öngörülmektedir. Yeni sınır tespitine ilişkin olarak yapılan düzenlemeyle daha basit ve uygulanabilir bir yapı oluşturulmuştur (Özden ve Zorlu 2010: 2).

c- Belediyenin Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi

1580 sayılı Belediye Kanununda belediye tüzel kişiliğinin sona ermesi ile ilgili herhangi bir hüküm bulunmamakta idi. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 11. Maddesinde ise 'Meskûn sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Cumhurbaşkanı kararı ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ile köylerin taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder. Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Cumhurbaşkanı kararı ile köye dönüştürülür' demektir.

Bu madde ile belediye kuruluşu için öngörülen 5000 nüfus şartıyla paralellik arz etmekte olup, sadece nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin kapatılmasından bahsedilmekte, nüfusu 2000-5000 arasındaki belediyelerin tüzel kişilikleri devam etmektedir. (Özden ve Zorlu, 2010: 3).

d- Mahalleler

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda genel olarak mahalle yönetimi eski kanunla paralellik arz etmektedir. Ancak mahallenin işlevleri daha ayrıntılı belirtilmiştir.

1580 Sayılı Belediye Kanunu'nun 8. Maddesine göre "bir belediye sınırı içinde mahalleler ihdası, ilgası, birleştirilmesi, isimleriyle hudutlarının değiştirilmesi belediye meclisinin ve mahalli idare heyetinin kararı ve valinin tasdiki ile icra edilir" denilmektedir. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 9. maddesine göre belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile gerçekleşir.

Burada muhtarlara önemli görevler düşmektedir. Muhtarların görevleri arasında mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlara iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak gibi görevler bulunmaktadır. (mad.9)

Bu noktada şöyle bir soru akla gelmektedir. Mahallede gönüllü katılım var mıdır? Ne derece vardır? Mahalle ile ilgili konularda ortak ihtiyaçları tespit ederken ve görüş bildirirken mahalleli ile bir araya gelmekte midir? Hangi sıklıkta bir araya gelmektedir? Mahallelinin görüşleri hangi oranda yansımaktadır? Bütün bu sorunların irdelenmesi gerekmektedir.

Belediye, bütçe imkânları içinde, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için gerekli yardım ve desteği sağlayacak, kararlarında mahalle halkının ortak isteklerini göz önünde bulunduracak ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışacaktır. Muhtarların mahallelerinin sorunlarının çözümleri noktasında belediyelerden yardım talep etmektedirler. Bu sorunların çözümü de çoğu kez yeterli ve zamanında olmamaktadır. Herkes kendi mahallesindeki sorunu öncelikli görmekte ve bir an önce çözülmesini istemektedir.

3.1.2. Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

a-Belediyenin Görev Alanlarının Genişlemesi

b-Yerindelik İlkesinin Getirilmesi

c-Mali Özerkliğin Getirilmesi

d-Belediye Meclisinin Çalışması İle İlgili Değişiklikler

e-Belediye Başkanı İle İlgili Değişiklikler

f-Belediyelerde Stratejik Plan Yapma Zorunluluğunun Getirilmesi

g-Belediyelerin Diğer Kurumlarla Doğrudan Yazışabilmesi

h-Belediyelerin Borçlanmalarına Yönelik Değişiklikler

ı-Belediye Teşkilatındaki Değişiklikler

a-Belediyenin Görev Alanlarının Genişlemesi

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda belediyenin görev ve sorumlulukları ile ilgili değişikliklere gidilmiştir. 1580 Sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinde maddeler halinde ve ayrıntılı olarak sayılan görevler, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14.

maddesinde daha genel ifadelerle belirtilmiştir. 5393 Sayılı Kanun ile “Genel Yetki İlkesi” getirilmiştir.

Ancak 5215 Sayılı Belediye Kanununun 14. Maddesinde yer alan bu ilke 22.07 2004 tarihinde Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından TBMM'ne bir kez daha görüşülmek üzere, iade etmiştir. Buna rağmen daha sonra hazırlanan 5272 sayılı yasanın 14. Maddesinin b fıkrasının 2. bendinde hemen hemen aynı cümlelere yer verilmiş ve bu yasada Anayasa Mahkemesinin 18.05.2005 tarih ve 2005/8 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Ardından çıkarılan ve halen yürürlükte olan 03.07.2005 tarihli 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda da yine 14. Maddesinin b fıkrasının 2. bendinde yer alan “belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır” hükmü Anayasa Mahkemesi'nin 24/1/2007 tarihli ve E. 2005/95, K. 2007/5 sayılı kararı ile iptal edilmiştir (Resmi Gazete sayı:26741). Dolayısı ile genel yetki ilkesi tam manası ile uygulama alanı bulamamıştır.

Yasanın 14/b maddesinde belediyenin, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla “okul öncesi eğitim kurumları açabileceği” öngörülmüştür. Bu fıkroda Anayasa Mahkemesi'nin 24/1/2007 tarihli ve E. 2005/95, K. 2007/5 sayılı Kararı ile iptal edilmiş ve yürürlükten kaldırılmıştır.

5393 Sayılı Belediye Kanununda belediyelerin görevleri arasında sayılan yeni uygulamalardan bir tanesi de “Gıda Bankacılığıdır”. Gıda Bankacılığı 5393 Sayılı Kanunun 14. maddesinin (b) fıkrasında belediyelerin gıda bankacılığı yapabileceğini söylemektedir. Gıda bankacılığı yeni bir uygulama olup gerek 1580 Sayılı Kanunda gerekse Cumhurbaşkanınca geri gönderilen 5215 Sayılı Kanunda ve Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği 5272 Kanunda bulunmayan bir hüküm idi.

Ancak gerek 5215 gerekse 5272 ve 5393 Sayılı Kanunların 15. Maddesinin m bendinde “beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek” ibaresi yer almaktadır.

Bu sistem halkın ihtiyaçlarını karışlanması Türklerin geleneklerinde var olan yardımlaşma duygusunun yaygınlaşması, sosyal adaletin ve toplumsal eşitliğin

sağlanmasına katkıda bulunması, yoksulluğun azaltılması ve gayri meşru kazanç yollarının önüne geçilmesi noktalarında yerinde bir uygulama olarak görülebilir. Gıda bankacılığı yeni bir uygulama olup uygulanabilirliği yaygınlaştıkça faydası da o oranda artacaktır.

b-Yerindelik (Subsidiarity) İlkesinin Getirilmesi

Yerindelik ilkesi halkın yönetime etkin bir biçimde katılmanın bir aracı olarak (Yeniay, 2011: 1) 5393 Sayılı Kanun'un 14. maddenin sonunda yer alan "*belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur*" ifadesinde atıfta bulunulmuştur. Ayrıca yerindelik ilkesinin öncelikli hedefinin kamusal hizmetlerin halka en yakın yönetim birimince sağlanması (Özyurt, 2008: 115) ve "hizmete halka yakınlık ilkesi"nin yerel ve ortak hizmetlerin mahalli idareler tarafından yerine getirilmesini gerekli kılmasından dolayı (Ulusoy ve Akdemir, 2001: 30) Kanun'un 14. maddesi ile paralellik göstermektedir. 14. maddedeki ifadenin Türkiye'de yerindelik ilkesinin varlığı için yeterli olduğunu söylemek zor olmakla birlikte bütün bu akademik yaklaşımların gerçekleştiği oranda yerindelik ilkesinin uygulanabilirliği de o oranda artacaktır.

Bu ilke ile kamu ihtiyaçlarının hizmete en yakın yönetim birimince yerine getirilmesi, etkinlik ve verimliliği artırarak, demokrasinin tabandan tavana doğru gelişmesine de katkıda bulunup, (Özden ve Zorlu, 2010) yerel birimlerin kararlarının daha demokratik bir şekilde alınmasını sağlayacaktır.

c-Mali Özerkliğin Getirilmesi

5393 Sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere malî özerklik getirilmiştir. Belediyeler tanımlanırken 1. Maddede "idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi" ifadesi kullanılmıştır. Buna göre belediye, "idarî ve malî" özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir. 1982 Anayasası'nın 127. Maddesi belediyelerin görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanmasından bahsetmekte, ancak 73. Madde de ise vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur demektir. Yani belediye gelirlerinin oranını merkezi yönetim belirlemektedir (Çelik, 2013:17-28)

d-Belediye Meclisinin Çalışması İle İlgili Değişikler

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda yapılan önemli bir değişiklik de belediye meclisinin çalışmasına yönelik değişikliklerdir. Belediye meclisinin çalışması ile ilgili

olarak belediyenin görev, yetki ve sorumlulukları yönünden aşağıdaki değişikliklere gidilmiştir.

1-Meclis Toplantıları Her Ay Yapılacak Olması

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda meclis toplantıları her ay yapılacaktır. Meclis toplantılarının 1580 sayılı kanunda (mad.54) öngörülen ve yılda üç defa yapılan olağan toplantı usulünden vazgeçilmiştir. Yeni yasanın 20. maddesinde meclis toplantısı kendisi tarafından belirlenecek bir aylık tatil hariç her ayın ilk haftası, meclis tarafından önceden belirlenen günde, mutlak toplantı yerinde toplanır hükmü getirilmiştir. Madde gerekçesinde yapılan değişiklik ile mahalli hizmetlerin katılımcı ve şeffaf bir anlayışla yürütülmesi ve meclis denetiminin daha etkin şekilde yapılması amaçlanmıştır. Mahalli hizmetler ile ilgili olarak alınacak kararların halkın çıkarları doğrultusunda alınması, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na uygunluğu sağlama açısından meclislerin sık sık toplanması ve mahalli hizmetleri kendi içerisinde müzakere etmesinde fayda görüleceği belirtilmiştir (Çelik, 2008: 87).

2-Meclisin Fesih Nedenlerinin Sınırlandırılması

5393 Sayılı yeni Belediye Kanunundaki yeniliklerden biri de belediye meclisinin feshini gerektiren sebeplerin sınırlandırılmasıdır. Böylece serbest seçimle oluşan belediye meclislerine rahat çalışma ortamının sağlanmasına öncelik verilmiştir. Yürürlükten kalkan 1580 Sayılı Kanunda 53. Maddesinde fesih sebepleri;

-Kanunen belirli olan yerden başka, olağan ve olağan üstü toplantılar dışında toplanırsa

-Kanunen kendisine verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinir ve bu hal belediye meclisine ait işleri sekteye veya gecikmeye uğratırsa

-Siyasi meseleleri müzakere eder veya siyasi temennilerde bulunursa; İçişleri Bakanlığının bildirisi üzerine Danıştay'ın kararı ile fesih olunur.

Yeni Kanunda 1. fıkrada "kendisine verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğratırsa" 2. fıkraya ise "belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasi konularda karar alırsa" şeklinde değiştirilerek siyasi konuların müzakere edilemeyeceğini belirtmiştir.

e-Belediye Başkanı ile İlgili Değişiklikler

Belediye başkanıyla da ilgili değişikliklere gidilmiştir. Yeni kanunun 37. maddesinin 2. fıkrasında “belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.” hükmü yer almaktadır. Buna ilişkin hüküm 1580 Sayılı Kanun’un 24. maddesinde şu şekilde düzenlenmişti: Belediye başkanları bu görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin genel merkezlerinde vazife alamayacakları gibi il ve ilçe idare kurullarında başkan ve üyelik yapamazlar.

Burada dikkati çeken bir nokta belediye başkanlarının bir taraftan bir siyasi partinin adayı olarak seçime girip başkan seçilirken diğer taraftan seçilmiş oldukları partilerinde görev alamamalarıdır. Bu durum bir çelişki arz etmektedir. Örneğin idari yönden birçok uygulamada örnek aldığımız Fransa’da belediye başkanları aynı zamanda siyasi çalışmalarına devam etmekte milletvekili olarak görevlerini yürütebilmektedirler. Jacques Chirac 1986-1988 yıllarında belediye bakanlığı ve başbakanlık görevlerini birlikte yürütmüştür (www.turkcebilgi.com).

5393 Sayılı Belediye Kanunu’nda Belediye Başkanın yetkileri daha geniş belirlenmiştir. 1580 Sayılı Belediye Kanunu’nda (mad.61) 2/3 olarak düzenleniş bulunan yetersizlik oyu 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nda (mad.26) 3/4’e çıkartılarak belediye başkanının düşürülmesi zorlaştırılmıştır. Kanunun 39. maddesi uyarınca, belediye başkanının ödeneği, belediyelerin nüfus gruplarına göre katsayı sistemine bağlanmıştır (Özden ve Zorlu, 2010: 6).

f-Belediyelerde Stratejik Plan Yapma Zorunluluğunun Getirilmesi

5393 Sayılı Belediye Kanunu’nda (mad.41) yapılan bir başka değişiklik stratejik plan yapılması zorunluluğunun getirilmesidir. Yeni Kamu Yönetim anlayışı doğrultusunda belediyelerde stratejik yönetim uygulamasına geçilmiş, Belediye Kanununun 41. maddesine göre, nüfusu 50.000’in üzerindeki belediyelere stratejik plan yapılması, kalkınma planı ve yıllık performans planı hazırlanması öngörülmüştür. 5393 Sayılı Belediye Kanunu 41. maddesi “Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer” demektedir. Stratejik Planı’n hazırlanmasında değişik faaliyet alanlarında

bulunan kurumların katılımlarının sağlanması katılımcılığın gelişmesi açısından önemlidir.

g-Belediyelerin Diğer Kurumlarla Doğrudan Yazışabilmesi

5393 Sayılı Belediye Kanunundaki yeniliklerden bir başkası belediyelerin diğer kurumlarla doğrudan yazışabilme imkânının getirilmiş olmasıdır. 1580 Sayılı Belediye Kanunu'nda belediyeler yazışmalarını valilik ve kaymakamlık aracılığıyla yürütmekteydi (Özden ve Zorlu, 2010: 7). Bu durum gereksiz zaman kaybına ve hizmet sunumunda gecikmelere yol açmaktaydı. Yeni kanunun 78. maddesine göre "belediye kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir." hükmü getirilerek belediyelerin bütün kamu kuruluşlarıyla doğrudan yazışma yapmasına imkân sağlanarak hizmetler hızlandırılmıştır.

h-Belediyelerin Borçlanmalarına Yönelik Değişiklikler,

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda 68. maddede dış borçlanma, 4749 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir. İç borçlanma, İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanılarak yapılabilir (Özden ve Zorlu, 2010: 8).

i-Belediye Teşkilatındaki Değişiklikler

Yeni Belediye Kanunundaki bir başka değişiklik ise belediye teşkilatında yapılan değişikliklerdir. Bu değişiklikler *sözleşmeli personel istihdamı* uygulamasına geçilmesi ve *acil durum* planlaması yapma zorunluluğunun getirilmiş olmasıdır.

1-Sözleşmeli Personel İstihdamına İlişkin Değişiklik

1580 Sayılı Belediye Kanununda sözleşmeli personel uygulaması mevcut değildi. Sözleşmeli personel uygulaması 1978 tarihli Sözleşmeli Personel Çalıştırmasına İlişkin Esaslar Hakkında Kararname'ye göre yürütülmekteydi. 5393 Sayılı Kanun'da 49. maddede sözleşmeli Personel istihdamına olanak sağlanmıştır. Buna göre "*belediye ve bağlı kuruluşlarda norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plancısı, çözümleyici ve programcı, tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager,*

teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir” hükmü getirilmiştir.

2-Acil Durum Planlaması Yapma Zorunluluğu

Belediyelere 1580 Sayılı Kanun’da bulunmayan 5393 Sayılı Kanun’un 53. maddesiyle acil durum planlaması yapma görevi verilmiş, acil durumlarda diğer bölgelere yardım yapabilmesine yasal olanak sağlanmıştır. Değişik kesimlerin görüşlerinin alınması katılımcılığı artırıcı bir yöntem olarak yerinde bir uygulamadır (Özden ve Zorlu, 2010: 9).

3.1.3 Katılımcılığı ve Yerel Demokrasiyi Geliştirici Değişiklikler

a-Hemşehilik Tanımının Değişmesi,

b-Kent Konseylerinin Oluşturulması,

c-Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılımın Sağlanması,

d-Belediye’nin Kamuoyu Yoklaması ve Araştırması Yapabilmesi,

e-Belediyelerin Şeffaflaşmasıyla İlgili Düzenlemeler Yapılması,

f-Meclis Üzerindeki İdari Vesayet Yetkisinin Kaldırılması,

g-İhtisas Komisyonlarına Üye Seçiminin Değişmesi

h-Denetim Komisyonlarının Kurulması (Özden ve Zorlu, 2010: 10).

a-Hemşehrilik Tanımının Değişmesi

1580 Sayılı Belediye Kanunu’nun 13.maddesinde; “Her Türk nüfus kütüğüne yerli olarak yazıldığı beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin belediye işlerinde reye, intihaba, belediye idaresine iştirake ve belde idaresine iştirake ve belde idaresinin devamlı yardımlarından istifadeye hakları vardır” demektedir. 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 13. maddesinde ise; “herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediyenin karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda,

üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşlarının ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır” şeklindedir. Hemşehrilik ile ilgili hükümler 1580 Sayılı Kanun’a göre 5393 Sayılı Kanun’da daha da genişletilmiştir (Öner 2006:69).

Eski kanunda vatandaşlar, nüfusa kayıtlı yerin hemşerisi sayılırken, yeni kanunda ikamet ettiği yerin hemşehrisi sayılmaktadır. Ayrıca, yeni kanunda 1580 Sayılı Kanun’dan farklı olarak hemşherilerin hak ve yükümlülüklerinin kapsamı ve niteliği genişletilerek daha katılımcı bir nitelik kazandırılmıştır.

b-Kent Konseyleri

Katılımcılığı ve yerel demokrasiyi geliştirici bir yenilik de kent konseyleridir. Katılım yöntemlerinden biri olan kent konseyleri, halk katılımını ve denetimini sağlamak için, en alt düzeydeki yerel yönetim biriminden yukarıya doğru örgütlenerek demokratik kitle örgütlerinin temsilcileri ve uzmanların da katılımıyla oluşturulan meclislerdir (Demir, 2008: 48). Kent konseyleri herkesin görüşünü açıklama imkânı bulduğu platformlardır. Konsey kararları belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirilir.

Belediyelerde katılımın diğer boyutları kısmında katılımcı yönetim uygulamasından bahsederken Kent Konseyi Yönetmeliği ve değişikliğe uğramış şekli ile uygulamalarından geniş olarak bahsedilecektir.

c-Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım

Katılımcılık konusunda bir başka önemli yenilik ise belediye hizmetlerinde gönüllü katılımın sağlanmış olmasıdır. 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 77. maddesinde kimi belediye hizmetlerinde gönüllülerin çalıştırılmasına imkân verilmiştir. Böyle bir uygulama belediyelerin vatandaşın taleplerine karşı daha duyarlı olmasını ve halkla belediyenin yaklaşmasını sağlar. 09 Ekim 2005 Tarihli Resmi Gazetede İçişleri Bakanlığı tarafından İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği çıkarılmıştır (Resmi Gazete Sayı: 25961). Gönüllü katılımın sağlanması vatandaşların alınan kararlarda söz sahibi olmaları açısından son derece önemlidir.

d-Belediye'nin Kamuoyu Yoklaması ve Araştırması

Bir başka değişiklik, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinde "belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir" denmektedir. Kamuoyu yoklaması yapılması belediyelerde katılımcılığın ve demokrasinin gelişmesi açısından sıklıkla uygulanması gereken son derece yerinde bir uygulamadır.

e-Belediyelerin Şeffaflaşması

1580 Sayılı Belediye Kanunu'nda açıklık ilkesi benimsenmiş olmakla beraber (Öner, 2006: 38) 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda katılımı artırıcı düzenlemeler olarak belediyelerin şeffaflaşmasıyla ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Kanunun 55. maddesinde denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur denilmektedir. Ayrıca 23. maddede meclis kararlarının özetlerinin 7 gün içinde halka duyurulması, 24. maddede komisyon raporlarının aleniliği, 56. maddede faaliyet raporlarının halka duyurulması şeffaflıkla ilgili diğer maddelerdir. Belediyeler ayrıca bilgi edinme hakkı kanununa göre kendisine sorulan soruları cevaplamak zorundadır.

f-Meclis Üzerindeki İdari Vesayet Yetkisinin Kaldırılması

Diğer bir önemli değişiklik meclis üzerindeki idari vesayet yetkisinin kaldırılmış olmasıdır. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 23. Maddesinde de belirtildiği gibi meclisin aldığı kararların kesinleşmesi için mülki amirin onayını alması gerekmemektedir. Ancak, mülki idare amirinin hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine idari yargıya başvurma hakkı saklı tutulmaktadır. 1580 sayılı kanunda mülki idare amiri olarak vali ve kaymakama tanınan meclis kararlarını onay ya da onaylamayıp tekrar görüşölmek üzere meclise geri çevirme konusunda tanınan yetkileri kaldırılmıştır. Mülki amire hukuka aykırı gördükleri kararlar aleyhine idari yargıya başvurma hakkının tanınmış olması idarenin bütünlüğü açısından gerekli bir düzenleme olarak dikkati çekmektedir (Özden ve Zorlu, 2010: 11). Mülki idare amirlerinin belediye personeli ve bütçesi üzerindeki vesayet yetkisi neredeyse tamamen kaldırılmış, meclis kararları üzerindeki yerindelik denetimi hukuka aykırılık denetimine çevrilmiştir (Boztepe, 2014: 7).

g-İhtisas Komisyonlarına Üye Seçiminin Değişmesi

Değişikliklerden bir diğeri ihtisas komisyonlarına üye seçimi konusundadır. İhtisas komisyonları meclisin çalışmasına ve karar oluşturmaya yardımcı olan bir oluşumdur (Sökmen, 2018). Kararların meclise gelmeden tartışıldığı ve üniversite, meslek kuruluşları, mahalle muhtarları, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, bürokratların da katılım görüş alışverişinde buldukları bir platformdur. Komisyon üyelerinin görev süresi bir yıldır.

Yeni yasada 24. Madde de belirtildiği gibi ihtisas komisyonları, her siyasi parti gurubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye sayısına oranlaması suretiyle oluşturulur. 1580 Sayılı Kanun'da ihtisas komisyonu üyelikleri oy çokluğuna göre düzenlenmekteydi. Yeni kanunla, siyasal gücün tek bir partinin hâkimiyeti altında olması engellenmiş olmaktadır (Özden ve Zorlu, 2010: 11).

h-Denetim Komisyonlarının Kurulması

Denetim, yönetimin işlevlerinden biri olup kurumlara önceden belirlenen hedeflere ulaşılmasında bir etkenlik olarak ifade edilmektedir (Türkyılmaz 2014: 16). Katılımcılığı ve yerel demokrasiyi geliştirici bir yenilik olarak 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 25. Maddesinde denetim komisyonu kurulmasından söz edilmektedir. Nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerin denetimini yapmak üzere denetim komisyonu kurulur denmektedir. Komisyon, çalışmasını kırk beş iş günü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar (Özden ve Zorlu, 2010: 12).

3.2. Belediyelerde Katılımın Diğer Boyutları

3.2.1. Belediye Kanunu ve Hemşehrilik

Halkın yerel yönetimlere katılımı uzun bir süre temsili demokrasinin gereği olarak yönetim organlarının seçimle sınırlı kalmasından dolayı olsa gerek; yerel yönetimler "halkın yönetime katılımını sağlayan kuruluşlar" olarak tanımlanmıştır (Öner, 2006: 45). Bu yüzden günümüzde uygulanmakta olan yerel seçim yönteminin katılımcı demokrasi açısından yeterli olmadığı görülmektedir. Son yıllarda bireysel ve kurumsal işleyişin yönetime katılmalarını sağlayacak pek çok model geliştirilmiş olup, bu konuda toplumsal kesimlerde ve yönetim kademelerinde düşünsel altyapılar

oluşturulmuş ve ülkemizde de bu konuda önemli çalışmalar yapılmıştır (Öner, 2006: 45).

Ülkemizde vatandaşlarımızın yönetime katılma konusunda genelde isteksiz ve gönülsüz olduğu görülmektedir. Bunun da arka planını irdeleyecek olursak; bizde, Tanzimat'tan günümüze değin Batı'dakine benzer toplumsal bir istek ve zorlamanın olmaması, sadece yönetenlerin topluma verdikleri ile yetinmelerinde görebiliriz. Bu paralelde Belediye Kanunlarımızı incelediğimizde 5393 Sayılı Belediye (keza 5215 ve 5272 Sayılı Belediye Kanunlarını da sayabiliriz) Kanunu'nun hazırlanmasında meslek odaları sivil toplum kuruluşları gibi gönüllü kuruluşlar tarafından yeterince tartışılıp katkılarının sağlandığını söylemek zordur. Bundan dolayıdır ki Belediye Kanunumuzda kurumsal işleyiş hakkında öngörülen katılım ve katkıdan daha çok "danışma işlevi" ile sınırlandırılmıştır (Öner, 2006:45). Hemşehrilerin ve sivil toplum kuruluşlarının kurumsal işleyişe katılmaları konusunda 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda yer alan hükümler şunlardır:

Yerleşim yerlerinde karar alma sürecinde doğrudan katılıma ilişkin bir düzenleme olan köyden belediye statüsüne dönüşmek için seçmenlerin yazılı başvuruları ve halkın oylarına başvurulması yöntemi mevcuttur (mad.4-8). Ancak 7. maddede sınır uyuşmazlıkları konusunda böyle bir yöntem düzenlenmemiştir. Kanunun birleşme ve katılmalarla ilgili 8. maddesi Avrupa Birliği Özerklik Şartı'nın 5. maddesi ile benzerlik göstermektedir.

9. madde de mahalle kurulması, kaldırılması vb. durumlarda belediye meclis kararı ve mülkü amirin görüş ve onayını gerektirirken mahallelinin katılımına yer verilmemektedir. Belediyeye bu konuda 15. madde de kararların mahallenin ortak isteklerini göz önünde bulundurma görevi verilmekte ve mahallenin görüşlerini belirlemek amacıyla araştırma yapma inisiyatifi verilmektedir. Bunların da tek yanlı bir karar alma çalışması olup alınan kararlarda ortak bir çalışmanın olmadığı aşikârdır.

13. madde de hemşehrilere belediye karar ve hizmetlerine katılma hakkı tanınmakta ancak bu hakkın kullanımına ilişkin düzenlemelerde eksiklikler bulunmaktadır. Meclis ihtisas komisyonlarına; muhtarların, kamu kuruluşlarının amirlerinin, sivil toplum kuruluşlarının ve üniversite temsilcilerinin "oy hakkı olmaksızın katılma ve görüş bildirme" hakları tanınmaktadır (mad.24/5).

Stratejik planın hazırlanması sürecinde üniversitelerin, yerel sivil toplum unsurlarının görüşlerinin alınması şeklinde düzenlenmiştir (mad.41-2). Kurumsal katılım olarak en temel kurumsal model, kent konseylerine yer verilmiştir.

Belediye Kanunu'nda hizmetlere gönüllü katılım hükme bağlanmış, buna karşın hizmetlerdeki aksaklıkların belirlenmesi ve giderilmesi süresince yerel ve sivil toplum katılımı ve katkıları konusunda bir düzenleme yapılmamıştır. Bunlara ilaveten belediyeler meclis kararı ile görev ve sorumluluk alanına giren konularda; dernekler, vakıflar ve meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceklerdir (mad.75/c).

3.2.2. Mahalle Yönetimi ve Hemşehri Odaklı Yönetime Geçiş

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda mahalle yönetimine geçmeden önce mahalle yönetiminin tarihçesi hakkında bilgi sahibi olunması konunun daha iyi anlaşılması bakımından yararlı olacaktır.

Arapça "mahall" kelimesi ile aynı kökten türeyen ve "konaklanan yer" manasına gelen mahalle; Türkçeye Arapçadan geçmiştir. Mahalle; herkes tarafından kabul edilen bir tanıımı olmamakla birlikte, bir kentin veya kasabanın belli sınırlarla ayrılmış, kendi başına yaşama imkânları olan en küçük yerleşim birimidir (Palabıyık ve Atak, 2009: 114).

Mahalle yönetimi, Türk toplumunun siyasi, sosyal ve idari ihtiyaçlarından doğan, Osmanlı Türk geleneğinden gelen özellikleriyle Cumhuriyetimize aktarılmış çok yönlü bir kurumdur.

Mahalle teşkilatlarının kuruluşuna ilişkin ilk kayıtlar 1820'li yıllara kadar uzanır. Bu konuda asıl düzenleme 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ile olmuştur. Bu nizamname ile çeşitli genel ve yerel idare organlarının yanı sıra, mahalle yönetiminin organları ile görev ve yetkileri belirlenmiştir (Dönmez, 2008:42)

1870 tarihli Vilayet Nizamnamesi ile mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerine kanunların ve hükümet kararlarının tebliği, bazı ilmühaberlerin düzenlenmesi ve devlet alacaklarını toplanması gibi görevler verilmiştir. Ayrıca asayiş olaylarını haber verme, suçluların yakalanmasına yardımcı olunması gibi genel ve yerel nitelikli birçok görev verilmiştir (Dönmez, 2008: 43).

Mahalle muhtarlarının kuruluşu ile ilgili olarak dört görüş ileri sürülmektedir (Dönmez, 2008: 43).

1. Halkı imamların zulmünden kurtarmak
2. Devlet halk ilişkilerini geliştirmek
3. Yeniçeri ocağının kaldırılması ile İstanbul'da bozulan asayişin sağlanması
4. Yerel yönetimlerin laikleşmesi

İlk muhtarlık teşkilatı İstanbul'da kurulmuştur. Bunun da en önemli sebebi; şehrin genel ve beledi kolluk hizmetlerini yürüten Yeniçeri Ocağı'nın 1826 yılında ortadan kaldırılması nedeniyle şehrin asayiş ve güvenliğinin sağlanmasında bir otorite boşluğunun meydana gelmesidir (Güneş Yazar, 2009: 113).

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda mahalle yönetimi konusunda önemli kurumsal değişiklikler meydana getirmektedir. Kanun hemşehri kavramını öne çıkarmaktadır. Hemşehri olgusu ve hemşehrilere verilen görevler yetkiler açısından 1580 Sayılı Kanun'da yer alan hükümler 5393 Sayılı Kanun'da daha da genişletilmiştir. Buna ilaveten mahalle bir yönetim birimi olarak tanımlanmakta belediyelere, mahalle halkına ve muhtarlara çağdaş yönetim anlayışı çerçevesinde mahalleye ve belediyeye ilişkin yeni görevler ve sorumluluklar vermektedir (Öner 2006: 69).

5393 Sayılı Belediye Kanunu "hemşehri odaklı yönetime geçiş" açısından önemli adımların atıldığı mevzuat adımlarından biri olup, uluslararası yerel yönetim metinleri ile de uyumludur. Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Rio Deklârasyonu, Habitat II Kent Zirvesi mahalle yönetimleri ile ilişkilendirilebilecek uluslararası belge ve oluşumlardır (Palabıyık ve Atak, 2009: 115). Şüphesiz yapılan bu değişikliklerin uygulamaya aktarılabilmesi için yöneten ve yönetilenlerin düşünce tarzlarında değişiklikler olması gerektiği açıktır. Özellikle kentsel yaşam alanlarının sorunlarına ilişkin hemşehrilerin aidiyet ve sahiplenme duygularının önemli bir gelişme kaydettiğini söyleyebiliriz. Bu anlamda söz konusu hükümlerin uygulanması için hemşehrilerin üzerine düşeni yapmaları gerekmektedir (Öner 2006: 69).

Belediye kanununda idari bir birim olarak sayılan mahalle; gerek mahalle muhtarına ve mahalle halkına gerekse belediye yönetimlerine etkin bir yönetim birimi haline getirilmelerine yönelik görev ve sorumluluklar vermektedir.

Sekizinci kalkınma planı yerel yönetimler komisyonunda mahalle *“kent yönetimine etkin katılım, çoğulculuk, temsil ve halk denetimi şeklinde özetlenebilecek demokratik ilkelerin pratiğinin yapılabileceği en uygun toplumsal ve yönetsel birimler”* olarak tanımlanmıştır. 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nda 1580 Sayılı Belediye Kanunu’na göre mahalle yönetimine ilişkin yerel demokrasi, katılım ve belediye ilişkileri açısından geniş kapsamlı yapısal değişiklikler yapılmıştır (Öner 2006: 70).

5393 Sayılı Belediye Kanunu’nda mahalle halkına ve mahalle yönetimine, özellikle muhtarlara kent yönetimine ilişkin çağdaş yönetim ilkelerinin görev ve sorumluluğu verilmektedir. Bu paralelde 9. maddeye göre muhtar, *“mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.”* Burada mahalle muhtarının görevleri arasında gösterilen *“mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemesi”* hükme bağlanmış olmakla birlikte bunun nasıl ve hangi yollarla yapılacağı belirtilmemiştir (Öner, 2006: 73).

Yine mahalle muhtarlarına verilen yeni görevler arasında dikkati çeken *“mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek”* görevidir. Bu işin nasıl ve hangi metotlarla yapılacağına ilişkin ayrıntılı bir açıklama yapılmamıştır. Çağdaş yönetsel ilkelerin birincil uygulama alanı olarak mahallenin tanımını yaparken mahalle *“kent yönetiminin etkin katılım, çoğulculuk, temsil ve halk katılımı şeklinde özetlenebilecek demokratik ilkelerin pratiğinin yapılabileceği en uygun toplumsal ve yönetsel birimler”* olarak tanımlanmıştır (Öner, 2006: 74)

Belediye Kanunu’nda da bu yönde mahalle muhtarına ve mahalle halkına görev verilmiştir. Bu çerçevede mahalle muhtarlarına mahalle ile ilgili konularda görüş bildirme görevi verilmiştir. Kanuna baktığımızda bunun hangi platformlarda ve nasıl yerine getirileceği konusunda herhangi bir model belirtilmemiştir. Muhtarların ihtisas komisyonlarında oy hakkı olmadan görüş bildirmeleri, kent konseyinde görev almaları mahalle muhtarlarının mahalle halkının yönetici ve temsilcisi sıfatıyla katılımcı yönetime yeterli katkıyı sağlamalarını düşünmek zordur. Bu konuda aileden başlamak üzere okulda, sokakta dernekte, siyasi partilerde katılımcı bir anlayışla karşılaşmayan, bu anlamda tek başına düşünen, karar alan ve uygulama emri veren bir yönetici profili ile her düzeyde karşılaşan toplum fertlerinin birden bire mahalle ve

kent yönetimine katılmalarını beklemek gerçekçi olmamakla beraber; zamanla bu yönde olumlu gelişmelerin artacağı muhakkaktır (Öner, 2006 s.75). Mahalle yönetimine ilişkin yapılan düzenlemelerin katılımcı demokrasinin tabana yayılması açısından; mahallelinin ve muhtarların katılım, işbirliği konusunda gösterecekleri performansları çok önemlidir. Bu çerçevede belediyelere mahallelerden kendilerini ilgilendiren konularda görüş alma zorunluluğu getirilmeli muhtarlar meclisi fikri benimsenmelidir (Öner, 2006: 76). Son olarak 1996-1999 yılları arasında mahalli idarelerin yeniden yapılandırılmasına dair kanun tasarılarının yeniden gözden geçirilmesinde mahallelerin gelişimi açısından fayda görülebilir.

3.2.3. Katılımcı Yönetim Uygulaması Olarak Kent Konseyi ve Gönüllü Katılım

Bu bölümde daha önce katılım yöntemleri ve katılımcılığı artırıcı yenilikler bölümünde değindiğimiz kent konseyi ile yine katılımcılığı artırıcı yenilikler bölümünde değindiğimiz gönüllü katılım daha ayrıntılı bir şekilde incelenecektir.

Birlikte yaşayan toplumların ortak sorunlarını çözmek için hemşehrilik bilincine sahip olmaları, yaşadığı kente karşı aidiyet ve sorumluluk duymaları, bireylerin bir araya gelerek ortak akıllarını sergilemeleri ve bunları kent yöneticilerine aktaracakları platformlar oluşturmaları gerekir.

Türkiye’de 1990’ların ikinci yarısından itibaren içişleri bakanlığı genelgesi ile pek çok kentte Yerel Gündem 21 (YG-21) programları oluşturulmuştur. Yerel gündem 21 programı; Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21 inci yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı Eylem Planınının 28 inci bölümü uyarınca, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirleyerek, kentleri için Yerel Gündem 21 olarak adlandırılan 1997 yılından itibaren uygulanan programın adıdır. 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesine göre 08.10.2006 tarihinde çıkarılan yönetmelikle adı kent konseyi olarak değiştirilmiştir. YG-21 platformlarında hemşerilik, aidiyet, katılım, ortak akıl bulma, farklı görüşlere saygı ve tahammül gibi konularda önemli tecrübeler kazanılmıştır. 5393 Sayılı Belediye Kanunu YG-21 etrafında oluşan birikimlere kanuni çerçeve kazandırmıştır (Öner,2006:242). Ayrıca kanununun 77. Maddesinde de Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım başlığı altında *“Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürülere, yoksul ve*

düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular” diyerek vatandaşları teşvik etmektedir.

3.2.3.1. Hemşehri Odaklı Yönetim ve Kent Konseyi Modeli

Geçmiş dönemde Türkiye’de YG-21 adıyla kurulan kent konseyleri, toplumun her kesiminde vatandaş ve vatandaş gruplarının karar süreçlerine katılmasını sağlamak ve bu süreçlerin geliştirilmesi için kent ölçeğinde danışma mekanizmaları yaratmak amacıyla tasarlanmıştır. Kent konseyleri bünyesinde sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, özel sektör kuruluşları ve muhtarlıklar gibi çeşitli kişi ve kurumları kent ölçeğinde sorunlardan oluşan gündemlerle bir araya getirmiştir.

Kent konseyleri yerel yönetim organlarına halk katılımını ve denetimini sağlamak için düzenlenmiş bir model olup, yerel demokrasi ve katılımcılığın tabana yayılmasını amaç edinir. 5393 Sayılı Belediye Kanunu’ndaki 76. Maddesindeki kent konseyi düzenlemesi A.B. Özerklik Şartı’nın 3. maddesinde öngörülen *“vatandaşlardan oluşan meclisler”* önerisi ile de paralellik arz etmektedir. İçişleri Bakanlığı tarafından 5393 sayılı kanuna yönelik olarak hazırlanan 8. Ekim 2006 tarih ve 26313 sayılı çıkarılan Kent Konseyi Yönetmeliğinde kent konseyi: *“Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları”* olarak tanımlanmıştır (Öner, 2006: 242).

Belediyelere kent konseyleri konusunda da görevler verilmekte ve belediye ile kent konseyi arasındaki ilişkiler düzenlenmektedir. Kanunda yer alan belediyelerin kent konseyine destek ve yardım etmeleri konusunda; *“Belediyeler kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar”* denilmektedir (mad.76/2). Fakat belediyelerin kent konseyine yönelik yardım ve desteğinin neler ve ne kadar olacağı ve nasıl sağlanacağı belirtilmemiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanun’un 76. Maddesine istinaden 08.10.2006 tarihinde yayımlanan kent konseyi yönetmeliği yaklaşık üç yıl yürürlükte kalmıştır. 06.Haziran 2009 tarihli resmi gazetede kent konseyi yönetmeliğinde değişiklik

yapılmasına dair bir yönetmelik çıkartılmıştır. Bu yönetmelikte ilk çıkan 08.Ekim 2006 tarihli yönetmeliğe göre küçük çaplı birkaç değişiklik yapılmış olmasına rağmen bunların yeterli olduklarını söylemek güçtür. Bunları kısaca irdeleyecek olursak; 5. madde de kent konseyinin oluşumuna ve toplanma zamanına yönelik ve 6. maddenin b fıkrasında kent konseyinin görevlerine yönelik küçük değişiklikler yapılmıştır. 8. madde de bazı değişiklikler yapılmış olup bunları şöyle sıralayabiliriz. Belediyenin içinde bulunduğu seçim bölgesi veya bölgelerinin milletvekillerinin kent konseyi üyelikleri kaldırılması olumlu bir adım olarak görülebilir. Önceki yönetmelikte muhtar sayısı en fazla 10 iken değişiklikle mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri şeklinde bir değişikliğe gidilmiştir. Bu değişikliğin yeterli olmadığı, bütün muhtarların konsey üyesi olmaları daha yerinde bir karar olacaktır. Üniversitelerden temsilci sayısının 2 ile sınırlandırılmış olması akademik çevrelerden yeterince faydalanılmadığı yönünde bir eksiklik olarak görülmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin sayısının 10 ile sınırlandırılması da bir eksiklik olarak düşünülebilir. Bu sayının, örneğin büyük şehirlerde çok daha fazla olması gerektiği aşikârdır.

Ayrıca önceki yönetmelikte var olan meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere belediye meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri; yine meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere il genel meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri maddeleri yeni değişiklikte yer almamıştır. İlk çıkan yönetmelikte belediye meclisi ve il genel meclisi üyelerinin ağırlıklı olarak ve adeta belediyenin bir organı gibi algılanmıştır. Bundan dolayı İzmir ve Antalya Kent Konseyleri Danıştay'a dava açarak yönetmeliğin bazı maddelerini iptal ettirmişlerdir (Çukurçayır,2009 s.97). Sayıları azaltarak bu meclislerden de üye alınabilirdi.

Kent konseyinin toplanma zamanları ile ilgili olarak Ocak ve Eylül ayları toplanma ayları olarak belirlenmiştir. Belediye Meclisleri her ay toplanmasına karşılık kent konseylerinin yılda sadece iki kez toplanması yeterli değildir. Yürütme kurulunun sayısı beşten yediye çıkarılmış 15. Madde de sekreteryaya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumlu tutulmuştur (Kent Konseyi Yönet.).

Kent konseyinde alınan kararların değerlendirilmesi yani karar niteliği kazanıp kazanmaması veya kararlarda etkili olması hususunda belirleyici olacak makam belediye başkanıdır. Belediye meclisinin görevleri arasında kent konseyinden gelecek görüşlerin değerlendirilmesine yönelik bir hüküm yer almamakta olup, kent konseyi ile belediye meclisi ilişkileri hukuki bir temele oturtulmamıştır (Öner, 2006: 243).

Kent konseylerinin belediye meclislerinde, meclis ihtisas ve denetim komisyonlarında, meclisin denetim sürecinde, stratejik plan hazırlanmasında, imar, arsa ve konut üretimine ilişkin süreçte, kentsel dönüşüm ve gelişim alanlarının belirlenmesinde herhangi bir etkisi yoktur. Kent konseyi mensuplarının kendilerini yaşadıkları beldenin hemşehrısı ve belediyenin bir unsuru olarak görmelerinin nasıl sağlanacağına kanun metninde ve kent konseyi yönetmeliklerinde açıklanmamış olması da ayrı bir eksiklik (Öner, 2006: 243).

3.2.3.2. Belediye Hizmetleri ve Gönüllü Katılım

Günümüzde bilgi teknolojilerinin hızla gelişmesi, belediye hizmetlerinin üretimini ve sunumuna büyük kolaylıklar getirmiştir. Belediye yönetimlerinin mali yapılarının yeterli olmamasından dolayı hizmetlerin üretim ve dağıtımında alternatif çözüm yolları aranmaktadır.

Yerel yönetimler bazı hizmetlerin yerine getirilmesinde yetersiz kalmaları sebebi ile yönetimin dışındaki bireyler veya gönüllü kuruluşlar ile diğer özel topluluklarla işbirliği içine girebilirler. Gönüllü katılım deyince sadece konu hakkında görüş bildirmek yeterli değildir. Gönüllü olmak, belediye teşkilatı ile işbirliği yaparak değişik aşamalarda katkı sağlamak da son derece önemlidir (Öner,2006: 244).

Bu konuda yapılacak düzenlemelere yön vermek amacıyla 09.10.2005 tarihinde *“İl Özel İdareleri ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği”* yayımlanmıştır. Bu yönetmelikteki gönüllü kavramı: *“Bilgi, beceri ve yeteneğini, her türlü ortak çalışma, imkân ve zamanını ortaya koyarak çalışma alanı konusunda maddi bir kazanç beklemezsin yerel yönetim hizmetlerine katılan gerçek ve tüzel kişiler ile bünyesindeki gönüllüleri bu hizmetlerde görevlendirecek kamu kuruluşları”* olarak tanımlanmıştır. Bu yönetmeliğe göre belediyeler görev ve sorumluluklarına bağlı olarak yetki alanlarında aşağıdaki hizmetlerin sunumunda gönüllü olarak hemşehrı çalıştırabileceklerdir. *“Özürllere, çocuklara, kadınlara, gençlere, yaşlılara, yoksullara, kimsesizlere ve düşkünlere yönelik eğitim, kültür, sağlık ve sosyal*

hizmetleri, kütüphane, tiyatro, sinema gibi kültür hizmetleri, bilişim, meslek edindirme kursları, kreş gibi eğitim hizmetleri, park, bahçe, kent estetiği, çevre düzenlemeleri ile katı atık gibi çevre kirlenmesinin önlenmesine yönelik hizmetleri, başıboş ve sahihsiz hayvanlara yönelik hizmetleri, trafik, itfaiye, arama-kurtarma gibi denetim ve acil yardım hizmetleri, tüm yaş gruplarını içine alan her türlü spor hizmetleri, tarihi, kültürel mirasın ve tabiat varlıklarının yaşatılarak korunması hizmetleri” (mad.5) yapmak üzere gönüllü çalıştırabilirler (Öner, 2006: 2).

4. BANDIRMA'DA BELEDİYENİN KARAR ALMA SÜRECİNE MECLİS ÜYELERİNİN VE HALKIN KATILIMI

Alan araştırmasının yapıldığı bu bölümde biri meclis üyelerine ve diğeri yerel halka yönelik olmak üzere iki anket uygulanmış olup her iki ankette de 5 kimlik sorusuna 32 uygulamaya yönelik soruya yer verilmiştir. Halka yönelik yapılan anket çalışmasında ayrıca katılım eğilimleri ve çeşitli sosyal ekonomik değişkenler analiz edilmiştir.

4.1. MECLİS ÜYELERİNİN KATILIM DÜZEYİ

Tablo 3. Meclis Üyelerinin Seçim Dönemlerine Göre Katılım Profili

Seçim Dönemi	Örneklem	Sonuçlanan	%
1969-1973	1	1	100
1973-1977	1	1	100
1977-1980	5	5	100
1984-1989	6	6	100
1989-1994	16	15	93
1994-1999	15	15	100
1999-2004	13	11	84
2004-2009	18	16	84
2009-2014	32	23	72
Toplam	107	93	87

Yapılan çalışmada ulaşılmaması hedeflenen meclis üyelerinin önemli bir kısmına ulaşılmış, önceden belirlediğimiz 107 meclis üyesinden 93'ü (% 87) ankete katılmıştır. 12 Ekim 1969 - 30 Mart 2014 tarihleri arasında değişik dönemlerde görev yapmış meclis üyelerinin biri hariç geri dönüşü olmuş, takip edilen iki dönemde sadece ikişer kişinin geri dönüşleri olmamıştır. 2009-2014 döneminde ise 31 meclis üyesinden 9 meclis üyesi ankete

katılmamışlardır. Böylece örnekleme temsil eden bir katılım yüzdesine ulaşılmış bulunmaktadır.

4.1.1. Kimlik Soruları

Bu çerçevede alan araştırmasında seçim dönemleri itibarı ile hedeflenen ve elde edilen sonuçlar belirlenmiş, meclis üyelerinin meslek, yaş, cinsiyet, eğitim ve doğum yerleri araştırılmış ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

Tablo 4. Meclis Üyeleri Profili

Meslek	Yaş		Cinsiyet		Eğitim		Doğum Yeri				
	n	%	n	%	n	%	n	%			
S. Meslek	49	53	25-29	-	-	İlkokul	10	11	Bandırma İçİ	50	54
Esnaf	22	24	30-39	3	3	Ortaokul	8	9			
İşçi	5	5	40-49	11	12	Lise	19	20			
Emekli	16	17	50-59	33	35	Üniversite	51	55	Bandırma Dışı	43	46
Milletvekili	1	1	60-69	26	28	Yük. Lisans/ Doktora	5	5			
			70 ve üzeri	20	22						
Toplam	93	100		93	100		93	100		93	100

4.1.1.1. Meslek

Meclis üyelerinin mesleklerini incelediğimizde ilk sırada 49 kişi ile kendi hesabına çalışan serbest meslek sahiplerinin (Mühendis, mimar, eczacı, muhasebeci, Avukat, doktor, diş hekimi şehir plancısı sanayici vb.) geldiklerini görmekteyiz. İlk sıralarda da mühendis ve mimarlar gelmektedir. Esnaf 22 kişi ile ikinci sırada gelmektedirler. 16 kişi ise emeklidir. Bunların bir kısmının önceden esnaflık yaptıkları için esnaf sayısının daha da fazla olduğunu söyleyebiliriz. 5 kişinin işçi, 1 kişinin ise milletvekili olarak görev yaptıklarını görüyoruz. Serbest meslek sahipleri nüfustaki oranları düşük olmasına karşın mecliste % 53 gibi bir rakamla temsil edilmektedir. Esnaf kesiminin de yeterli düzeyde temsil edildiğini söylemek zordur. İşçi kesimi nüfusa göre çok düşük oranda temsil edilmektedir. Keza Bandırma'da

elde edilen resmi rakamlara göre 20.000 dolayında işçi yaşamasına karşın mecliste sadece 5 kişi tarafından temsil edilmeleri de yetersizdir. Ev hanımları ise hiç temsil edilmemektedir.

4.1.1.2. Yaş

Görev yapan meclis üyelerinin yaşlarını incelediğimizde 3 kişinin 30-39, 11 kişinin 40-49, 33 kişinin 50-59, 26 kişinin 60-69, 20 kişinin de 70 ve üstü yaşlarda olduğu tespit edilmiştir. Faal olarak görev yapmakta olan meclis üyelerinin ise yaşlarının çoğunlukla 40 ile 60 yaşları arasında olduklarını görmekteyiz. Meclis üyelerinin görev yaptıkları zamanki yaşlarına baktığımızda da büyük bir çoğunluğunun 40-49 ve 50-59 yaşları arasında 32'şer kişi ile aynı sayıda olduklarını görüyoruz. Meclis üyeliği görevinde bulunanların genelde orta yaş ve üstü grupta olduğunu söyleyebiliriz. Meclis üyelerinin görev yaptıkları sürelerdeki yaş ortalamasının 50 olduğu görülmüştür.

4.1.1.3. Cinsiyet

Meclis üyelerinin cinsiyetine baktığımızda erkek üyelerin sayısal üstünlüğü göze çarpmaktadır. Ankete katılan 93 kişiden sadece 4'ü kadındır. Kadınların temsil oranı nüfusa göre son derece yetersizdir. Birçok alanda olduğu gibi burada da erkeklerin oranı yüksektir.

4.1.1.4. Eğitim

Araştırma yapılan meclis üyelerinin eğitim düzeylerini incelediğimizde çoğunlukla üniversite (lisans) mezunu olduklarını görüyoruz. 51 üyenin üniversite (lisans) mezunu olduğu araştırmada 5 üye yüksek lisans mezunu, 19 üye lise mezunu, 8 üye ortaokul mezunu ve 10 üye de ilkokul mezunudur.

4.1.1.5. Doğum Yeri

Meclis üyelerinin doğum yerlerine bakıldığında, 50 kişinin Bandırma doğumlu 43 kişinin ise Bandırma dışında doğduğunu görüyoruz. Bandırma dışında doğan 12 kişinin Manyas, Gönen, Susurluk ve Karacabey gibi çevre ilçelerden, geri kalan 31 kişinin ise Türkiye'nin dört bir tarafından 16 il ve Bulgaristan doğumlu olduklarını görüyoruz. Bu da Bandırma'nın ülkenin hemen hemen her bölgesinden göç aldığına ve kozmopolit bir yapıya sahip olduğuna işaret etmektedir.

4.1.2. Uygulamaya Yönelik Sorular

Bu bölümde Meclis üyelerinin yönetim tecrübeleri ve belediyeçilik anlayışları, sivil toplum kuruluşlarına bakışı, temsil düzeyi, yerel halkın katılım düzeyi, yerel halkın meclis

kararlarına etkisi, aday belirleme ve seçme yöntemleri ile yönetim modelleri, yerel demokrasi ve hemşehrilik anlayışları ile katılım kavramından ne anladıkları konularında görüşlerine başvurulmuştur.

4.1.2.1. Meclis Üyelerinin Yönetim Tecrübeleri ve Belediyecilik Anlayışları

4.1.2.1.1. Meclis Üyelerinin Seçilmeden Önce Yaptıkları İşler

Tablo 5. Meclis Üyeliğine Seçilmeden Önce Nerede Çalıştıkları

	n	%
Kamu Kuruluşunda	12	13
Özel Kesimde	15	16
Serbest Meslek	66	71
Çalışmıyordum	-	-
Toplam	93	100

Katılımcıların önemli bir kısmının meclis üyeliğine seçilmeden önce serbest meslek yaptıklarını diğerlerinin özel kesimde ve kamu kesiminde çalıştıklarını görüyoruz. Burada da serbest meslek sahiplerinin büyük bir oran teşkil ettikleri, kamu ve özel sektör temsil oranlarının düşük kaldığı ve devlet memurlarının yeterince temsil edilmediği görülmektedir.

4.1.2.1.2. Meclis Üyeleri Seçilme Sayıları

Tablo 6. Meclis Üyelerinin Kaç Dönem Seçildikleri

	n	%
Bir Dönem	74	80
İki Dönem	16	17
Üç Dönem	3	3
Üçten Fazla	-	-
Toplam	93	100

Katılımcıların dörtte üçünün meclis üyeliklerine bir dönem, diğerlerinin iki ya da üç dönem seçildiklerini görüyoruz. Meclis üyeleri bu görevi genelde bir dönem yapmışlardır.

4.1.2.1.3. Meclis Üyelerinin Seçilmeden Önce Yerel Yönetimler İle İlgili Yaptığı Görevler

Tablo 7. Meclis Üyelerinin Seçilmeden Önce Yerel Yönetimler İle İlgili Hangi Görevlerde Buldukları

	n	%
İl Genel Meclisi Üyeliği	-	-
Belediye Meclisi Üyeliği	11	12
Belediye Encümen Üyeliği	-	-
İlk Defa Görev Yapıyorum	75	81
Diğer	7	7
Toplam	93	100

93 meclis üyesinden % 81'inin ilk defa göreve geldiğini % 12'sinin daha önceden belediye meclis üyelikleri yaptıklarını, diğer seçeneğini işaretleyenlerden 5 kişinin parti yöneticiliği yaptıkları, 1 kişinin imar müdürlüğü, 1 kişinin de kent konseyi başkanlığında buldukları belirtilmiştir. Meclis üyelerinin büyük çoğunluğunun ilk defa göreve geldiklerini ve dolayısı ile yönetim tecrübelerinin olmadıklarını görüyoruz.

4.1.2.1.4. Meclis Üyelerine Göre Belediyecilikte Kavramların Önemi

Tablo 8. Belediyecilikte Neyin Daha Önemli Olduğu

	n	%
Yerel Halkın Hizmet İhtiyacının Daha Verimli Karşılanması	43	46,2
Yerel Özerklik ve Yerel Demokrasi İlkelerinin Gereği Gibi Gerçekleştirilmesi	5	5,4
Kararları Yerel Yönetimlerin Belirlemesi	5	5,4
Yerel Sorunların Çözülmesinde Yerel Halkın Alınan Kararlara Katılımının Sağlanması	40	43
Diğer	-	-
Toplam	93	100

Katılımcılara belediyecilikte hangi kavramın daha önemli olduğunun sorulduğu soruda yaklaşık % 90'ı "yerel halkın hizmet ihtiyacının daha verimli karşılanması" ve "yerel sorunlarının çözülmesinde yerel halkın alınan kararlara katılımının sağlanması" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Yerel halkın hizmet ihtiyacının daha verimli karşılanması cevabını verenlerdeki %43 oranı Şerif Öner'in benzer bir çalışması olan Gaziantep, Kahramanmaraş ve Bingöl illerini kapsayan bir çalışmasında da %46,4 olarak çok yakın bir değerde çıkmıştır. Yaklaşık %11'lik bir dilim ise "yerel özerklik ve yerel demokrasi ilkelerinin gereği gibi gerçekleştirilmesi" ve "kararları yerel yönetimlerin belirlemesi" olarak görüş belirtmişlerdir. Burada yerel özerklik ve yerel demokrasi ilkelerinin gereği gibi gerçekleştirilmesi şikkını 5 kişi işaretlemiştir. Bunu yerel özerklik kavramının ne olduğunun halk tarafından tam olarak anlaşılmasına bağlayabiliriz. Meclis üyelerinin % 43'ü sorunlarının çözülmesinde yerel halkın alınan kararlara katılmalarını en önemli konu olarak görmektedir.

4.1.2.2. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına Bakışı
4.1.2.2.1. Meclis Üyeleri ve Sivil Toplum Kuruluşları Üyelik

Tablo 9. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelikleri

	n	%
Dernek	52	56
Spor Kulübü	33	35
Kooperatif	11	12
Meslek Odası	65	70
Sendika	8	9
Diğer	-	-
Toplam	93(169)	100(182)

Meclis üyelerinin sivil toplum kuruluşlarına üyelikleri incelendiğinde genelde birden fazla kuruluşa üye olduklarını görüyoruz. Bu kuruluşlar meslek odası, dernek, spor kulübü, kooperatif veya sendika olabilmektedir. Meclis üyelerinden sendikalara üye sayısının sadece 8 olması yöneticilerimizin sendikalara bakış açılarını göstermektedir. Meslek odası sayısının 65 olması da odalara üyeliğin bir zorunluluk olmasından kaynaklanmaktadır. STK'lara üye ve örgütlenme kültürünün düşük olduğu görülmektedir.

4.1.2.2.2. Sivil Toplum Kuruluşlarının (Dernek, Vakıf, Sendika) Belediyeye Yönelik Taleplerini Ulaştırma Kanalları

Tablo 10. Sivil Toplum Kuruluşlarının (Dernek, Vakıf, Sendika) Belediyeye Yönelik Taleplerini İletme Yolları

	n	%
Doğrudan Belediye Başkanına Başvuruyorlar	60	65
Belediye Meclis Üyelerine Başvuruyorlar	14	15
Yerel Bürokratlar Aracılığı İle Ulaştırıyorlar	2	2
Siyasal Parti Temsilcileri İle Ulaştırıyorlar	10	11
Hepsi	5	5
Diğer	2	2
Toplam	93	100

“Sivil toplum kuruluşları belediyenize yönelik taleplerini hangi kanallar ile ulaştırıyorlar”ⁱⁱ şeklinde sorduğumuz soruya alınan cevaplarda % 65 gibi büyük bir oranın doğrudan belediye başkanı cevabını verdiğini, bunu % 15 ve % 11 ile belediye meclis üyeleri ve siyasi parti temsilcilerinin takip ettiğini görüyoruz. Diğer seçeneğini işaretleyen iki kişi ise yazılı ve görsel basın aracılığı ile ve ilgili birime dilekçe ile başvurduklarını belirtmişlerdir. Taleplerin %65’inin doğrudan başkana gelmesi diğer kurumların bir nevi göz ardı edildiğini göstermektedir. Yerel bürokratlara %2 oranında düşük olması da dikkati çeken bir noktadır

4.1.2.2.3. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Örgütlerinin (Dernek, Meslek Odası, Sendika vb.) Temsilcileri İçin Üyelik Kontenjanı Ayrılmasına Bakışları

Tablo 11. Belediye Meclislerinde Sivil Toplum Örgütlerinin (Dernek, Meslek Odası, Sendika vb.) Temsilcileri İçin Üyelik Kontenjanı Ayrılmasının Uygun Olup Olmadığı

	n	%
Evet	66	71
Hayır	26	28
Fikrim Yok	1	1
Toplam	93	100

Anket katılımcılarına “belediye meclislerinde sivil toplum örgütlerinin temsilcileri için üyelik kontenjanı ayrılması uygun mudur”ⁱⁱⁱ sorusu sorulmuş, bu soruya meclis üyelerinin önemli bir kısmı evet cevabını vermiştir. Meclis üyelerinin %71’i sivil toplum örgütlerinin temsilcileri için üyelik kontenjanı ayrılmasını uygun bulmuştur.

4.1.2.2.4. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcilerine Oy Hakkı Konusundaki Düşünceleri

Tablo 12. Belediye Meclislerinde Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcilerinin Oy Hakkı Olup Olmaması

	n	%
Evet	37	40
Hayır	56	60
Fikrim Yok	-	-
Toplam	93	100

“Belediye meclislerinde sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin oy hakkı olmalı mıdır”^{iv} şeklinde sorduğumuz soruya, 37 kişi evet, 56 kişi hayır cevabını vermiştir. Burada dikkati çeken nokta meclis üyelerinin bir önceki soruda sivil toplum örgütlerinin temsilcileri için üyelik kontenjanı ayrılmasına % 71’i olumlu bakarken, oy hakkına %40 oranında olumlu bakmalarıdır. Hayır cevabı verenler gerekçelerinde genel olarak sorumluluk almadan oy kullanmanın demokratik olmadığını belirtmişlerdir. Çıkan sonuç meclis üyelerinin STK’lar ile etkileşime açık olduklarını fakat aşırı yönetişimci bir yaklaşımı benimsemediklerini göstermektedir.

4.1.2.2.5. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Kuruluşlarından Oluşan Halk Meclislerine Bakışları

Tablo 13. Denetimi Halka Bırakmak ve Yerel Katılımı Sağlamak Amacıyla Sivil Toplum Kuruluşlarından Oluşan Halk Meclislerinin Kurulmasının Uygun Olup Olmadığı

	n	%
Evet	50	54
Hayır	19	20
Olabilir	24	26
Fikrim Yok	-	-
Diğer	-	-
Toplam	93	100

“Denetimi halka bırakmak ve yerel katılımı sağlamak amacı ile sivil toplum kuruluşlarından oluşan halk meclislerinin kurulması uygun mudur”^v şeklinde sorulan soruya meclis üyeleri genelde olumlu cevaplar vermişlerdir. Evet ve olabilir cevabı verenlerin % 80 gibi bir rakama ulaşması belediye meclis üyelerinin bu konuya olumlu baktıklarını göstermektedir.

4.1.2.2.6. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Örgütleri ve Diğer Yerel Yönetim Birimlerinin Yönetim Aşamalarına Katılmasına Bakışları

Tablo 14. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Örgütlerinin ve Diğer Yerel Yönetim Birimlerinin Yönetim Aşamalarının Hangisine Katılmasını İstedikleri

	n	%
Danışmaya	51	55
Planlamaya	22	24
Kararların Alınmasına	10	11
Kararların Yürütülmesine	2	2
Denetimine	7	7
Hepsi	1	1
Toplam	93	100

Bu soruda “sivil toplum örgütlerinin ve diğer yönetim birimlerinin aşağıdaki yönetim aşamalarından hangisine katılmasını istersiniz”^{vi} sorusu sorulmuştur. Meclis üyeleri genelde halkın danışma ve planlamaya yardımcı olma konularında katılımını istemektedirler. Kararların alınmasına, denetimine, kararların yürütülmesine halkın katılımı istenmemektedir. Meclis üyeleri halkın katılımının daha ziyade görüş beyanı biçiminde olmasını istemektedir.

4.1.2.3. Meclis Üyelerinin Belediye Meclislerinde Temsil Düzeyine ve Halk Oylamasına Bakışları

4.1.2.3.1. Seçim Sistemi ve Yerel Halkın Belediye Meclislerinde Temsili

Tablo 15. Belediye Meclislerinin Halkı Temsil Düzeyi

	n	%
Evet	24	26
Hayır	67	72
Kısmen	2	2
Toplam	93	100

“Uygulanan seçim sistemi ile yerel halkın belediye meclislerinde gereği gibi temsil edildiğine inanıyor musunuz”^{vii} sorusu sorulmuş ve bu soruya katılımcıların % 72’si hayır cevabını vermiştir. Çıkan sonuca göre meclis üyeleri uygulanan seçim sistemi ile yerel halkın

belediyelerde gereği gibi temsil edildiklerine inanmamaktadır. Bu ise ülkemizdeki seçim sisteminin tekrar gözden geçirilmesini gerektirmektedir.

4.1.2.3.2. Etkin Bir Katılım İçin Öneriler

Tablo 16. Hayır Diyenlerin Daha İyi ve Etkin Bir Katılım İçin Önerileri

	n	%
Adaylarda Yerellik Şartı Aranmalı, Bunu Sağlayıcı Kısmi Düzenlemelere Gidilmeli	24	36
İki Turlu Seçim Sistemi Uygulanmalı	11	16
Adaylarda İstenen Eğitim Şartının Derecesi Yükseltilmeli	16	24
Diğer	16	24
Toplam	67	100

Hayır diyen 67 kişiye “daha iyi ve etkin bir katılım için aşağıdakilerden hangisini önerirsiniz”^{viii} sorusu sorulmuş öncelikle “adaylarda yerellik şartı aranmalı ve bunu sağlayıcı kısmi düzenlemelere gidilmeli” “adaylarda istenen eğitim şartının derecesi yükseltilmeli”, “iki turlu seçim sistemi uygulanmalı” gibi cevaplar verilmiş, 16 kişi diğer seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu seçeneği işaretleyenler; siyasal partiler kanununun değişmesi ve ön seçim getirilmesi, % 10 barajının kaldırılması ve bağımsız adayların seçime girmeleri, liste usulünün kaldırılması, parti grup kararlarının kaldırılması, mesleki tecrübelerinin dikkate alınması ve adayları sivil toplum kuruluşlarının belirlemeleri gibi görüşler dile getirmişlerdir.

4.1.2.3.3. Meclis Üyeleri ve Halk Oylaması

Tablo 17. Yerel Halkı İlgilendiren Önemli Kararların Alınmasında Halk Oylamasına Gidilmesinin Uygun Olup Olmadığı

	n	%
Evet	79	85
Hayır	12	13
Fikrim Yok	2	2
Toplam	93	100

“Yerel halkı ilgilendiren önemli kararların alınmasında halk oylamasına gidilmesi uygun mudur”^x şeklinde sorulan soruya % 85 evet cevabı verilmiştir. Meclis üyeleri halk oylamasına son derece olumlu bakmaktadır. Buna rağmen halk oylaması sık başvurulan bir yöntem değildir.

4.1.2.4. Yerel Halkın Meclis Toplantılarına ve Belediye Hizmetlerine Katılımı

4.1.2.4.1. Yerel Halkın Meclis Toplantılarına İlgisi

Tablo 18. Yerel Halkın Meclis Toplantıları İle Ne Ölçüde İlgilendiği

	n	%
İlgisiz	40	43
Kısmen İlgili	47	51
Oldukça İlgili	4	4
İlgili	2	2
Diğer	-	-
Toplam	93	100

Yerel halkın katılım düzeyinin ölçülmesinin amaçlandığı bu bölümün ilk sorusunda “yerel halkın meclis toplantıları ile ne ölçüde ilgilidir”^x sorusu sorulmuş olup, üyelerin yaklaşık yarısı ilgisiz cevabını vermiştir, Kısmen ilgili, oldukça ilgili ve ilgili cevaplarını verenlerin oranı % 57’dir. Bu sonuca göre yere halk meclis toplantılarına yeterli ilgiyi göstermemektedir. Bundan dolayıdır ki belediyeler halkı bu konuda bilgilendirici ve bilinçlendirici çalışmalar yapmalıdırlar.

4.1.2.4.2. İlgisizliğin Nedenleri

Tablo 19. İlgisiz Diyenlerin Nedenleri.

	n	%
Yerel Halkın Belediye Hizmetlerini Sadece Yönetenlerin Görevi Olarak Görmeleri	23	46
Katılıma İstekli Olsalar Bile Yasal Düzenlemelerin Yeterli Olmaması	8	16
Bir sonuç Elde Edemeyeceklerini Düşünmeleri	19	38
Diğer	-	-
Toplam	50	100

“Cevabınız ilgisiz ise bunun nedeni nedir”^{xi} diye sorulan bu soruya ilgisiz ve kısmen ilgili diyen 50 kişiden önemli bir oranı teşkil eden 42 kişi, “yerel halkın belediye hizmetlerini sadece yönetenlerin görevi olarak görmeleri” ve “bir sonuç elde edemeyeceklerini düşünmeleri” cevaplarını vermişlerdir. 8 kişi ise “katılıma istekli olsalar bile yasal düzenlemelerin yeterli olmaması” şeklinde görüş belirtmiştir. Yerel halk belediyeyi yönetmede kendilerinin de sorumlu olduklarını ve katkı sağlayabileceklerini düşünmemektedir. Yine bir önceki soru ile bağlantılı olarak belediyeler halkın ilgisini çekecek ve katılımını arttıracak çalışmalar içerisine girmelidirler.

4.1.2.4.3. Yerel Halkın Belediye Hizmetlerine Katılım Yolları

Tablo 20. Yerel Halkın Belediye Hizmetlerine Hangi Yollarla Katıldıkları

	n	%
Para Yardımı Yapıyorlar	-	-
Sorunlarını İle İlgili Rapor ve Proje Teklifleri Sunuyorlar	4	4,3
İstek ve Taleplerini Çeşitli Kanallarla Ulaştıyorlar	42	45,1
Aksayan Belediye Hizmetlerinin İyileştirilmesi İçin Belediye Yetkilerine Dilekçe ya da Mektup İle Başvuruyorlar	26	28
Basın Aracılığı İle Şikâyet ve İsteklerini İletip Bu Sorunlar Üzerinde Belediye Yetkililerinin Yoğunlaşmasını İstiyorlar	17	18,2
Hepsi	2	2,2
Diğer	2	2,2
Toplam	93	100

Yerel halkın belediye hizmetlerine katılım yollarını^{xii} sorduğumuz bu soru da katılımcıların % 45,1'i "istek ve taleplerini çeşitli kanallarla ulaştırıyorlar" cevabını vermiş, yöntem olarak ya belediyede bir tanıdığını ya da belediyede tanıdığı olan birini araya koymaktadırlar. % 28'i "aksayan belediye hizmetlerinin iyileştirilmesi için belediye yetkililerine dilekçe ya da mektup ile başvuruyorlar", % 18'i "basın aracılığı ile şikâyet ve isteklerini iletip bu sorunlar üzerinde belediye yetkililerinin yoğunlaşmasını istiyorlar" şeklinde görüş belirtmiştir. Rapor ve proje teklifleri sunanların oranı %4,3 hepsi ve diğer seçeneği % 2,2dir. Diğer seçeneğini işaretleyenler de halkın dedikodu yaparak ilgilendiklerini belirtmişlerdir.

4.1.2.5. Yerel Halkın Meclis Kararlarına Etkisi

4.1.2.5.1. Belediye Meclisinde Alınan Kararlarda Yerel Halkın İsteklerinin Etkisi

Tablo 21. Belediye Meclisinde Alınan Kararlarda Yerel Halkın İsteklerinin Etkili Olup Olmadığı.

	n	%
Evet	28	30
Hayır	18	19
Kismen	47	51
Fikrim Yok	-	-
Toplam	93	100

“Belediye meclisinde alınan kararlarda yerel halkın istekleri etkili oluyor mu” sorusunun sorulduğu bu soruya meclis üyelerinin % 30’u evet %19’u hayır cevabını vermiştir. Yerel halkın isteklerinin belediye meclisinde alınan kararlarda yeterince etkili olmadıklarını ve bir paralellik arz etmediklerini görmekteyiz.

4.1.2.5.2. Belediyenin Aldığı Kararlar ve Yerel Halkın Güçlük Çıkarması

Tablo 22. Belediyenin Aldığı Kararların Uygulanmasına Yerel Halkın Güçlük Çıkarıp Çıkarmadığı

	n	%
Evet	11	12
Hayır	51	55
Kismen	31	33
Fikrim Yok	-	-
Toplam	93	100

Belediyenin aldığı kararların uygulanmasında yerel halkın genelde sorun çıkarmadığını söyleyebiliriz. Halkın sorun çıkardığına inananlar genelde küçük bir kesimdir.

4.1.2.5.3. Güçlük Çıkaran Kesimler

Tablo 23. Evet Cevabı Verenlere Göre Hangi Kesimlerin Güçlük Çıkardıkları

	n	%
Siyasi Rakipler	13	54
Sanayici	1	4
Esnaf	-	-
Ticaret Odası	-	-
Sivil Örgütler	2	8
Yerel Siyasi Muhalefet Parti Temsilcileri	5	21
Milletvekilleri	3	13
Diğer	-	-
Toplam	24	100

Evet ve kısmen cevabı verenlere hangi kesimlerin güçlük çıkardıkları sorulmuş, verilen cevaplarda evet ve kısmen diyenlerden 24 kişi cevaplamış, 18 kişi “siyasi rakipleri” ve “yerel siyasi muhalefet parti temsilcileri” cevabını vermiştir. Diğerleri “milletvekilleri”, “sivil örgütler” ve “sanayici” olarak cevaplamıştır. Siyasi rakiplerin güçlük çıkarmasını, aynı yerde yaşamalarına rağmen siyasi menfaatlerin toplum menfaatlerinin önüne geçmesi şeklinde yorumlayabiliriz.

4.1.2.5.4. Yerel Halk Belediye Yönetimine Hangi Konularda Başvurmaktadır

Tablo 24. Yerel Halkın Belediye Yönetimine Başvuru Konuları

	n	%
Belediye Kararlarına İtiraz	3	3,2
Alt Yapı (Yol, Su vb.) İlişkin Konularda	71	76,3
İş Bulma Konusunda	13	14
Fikir Beyan Etme	3	3,2
Hepsi	2	2,2
Diğer	1	1,1
Toplam	93	100

Bu soruda “yerel halkın belediye yönetimine ilgisi ve başvuruları hangi durumlarda söz konusu olmaktadır”^{xiii} sorusu sorulmuş, alınan cevaplarda alt yapının önemli bir oran teşkil ettiğini söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra iş bulma konusu da % 14'lük bir oran oluşturmaktadır. Belediye kararlarına itiraz, fikir beyan etme ve hepsi seçeneğini işaretleyenler birbirlerine yakın değerlerdedir. 1 kişi ise diğer seçeneğini işaretleyerek kendisine rahatsızlık veren konularda dilekçe veya telefon ettiğini belirtmiştir. Bu sonuç yerel halkın büyük oranda fiziksel konular olan alt yapı ile ilgilendiklerini göstermektedir. Belediye kararlarına düşüncelerini beyan etme oranları arttıkça, halkın yönetime katılımı da o oranda artacaktır.

4.1.2.5.5. Yerel Halkın Belediye Hizmetlerini Denetimi

Tablo 25. Yerel Halkın Belediye Hizmetlerinin Denetimini Nasıl Gerçekleştirdikleri

	n	%
Görsel / Yazılı Basın Kuruluşları Aracılığı İle	49	52,6
Doğrudan Belediye Başkanına Başvurarak	16	17,2
Doğrudan Meclis Üyelerine Başvurarak	12	13
Belediye Yöneticilerinden Sorunların Çözümüne Dair Açıklamalar ve Çalışmaların Gidişatı Hakkında Bilgi İsteyerek	13	14
Belirli Konular Hakkında Öngörü ve Çözüm Önerilerimizi İçeren Raporlar Sunup Uygulanma Derecelerini Takip Ederek	3	3,2
Toplam	93	100

Soruda “yerel halk belediye hizmetlerinin denetimini nasıl gerçekleştirmektedir”^{xiv} sorulmuş verilen cevaplarda “görsel / yazılı basın kuruluşları aracılığı ile” cevabını verenlerin yaklaşık % 53'lük bir oran oluşturmaktadır. Katılımcılar diğer denetim yolları olarak, “doğrudan belediye başkanına başvurarak”, “doğrudan meclis üyelerine başvurarak”, “belediye yöneticilerinden sorunların çözümüne dair açıklamalar ve çalışmalarının gidişatı hakkında bilgi isteyerek” şeklinde birbirine yakın oranlarda cevaplar vermişlerdir. 3 kişi “belirli konular hakkında öngörü ve çözüm önerilerini içeren raporlar sunup uygulanma derecelerini takip ederek” cevabını vermiştir. Belediye hizmetlerinin denetiminde görsel ve yazılı basının %52,6 oranında olması medyanın belediye hizmetlerini takibi açısından önemlidir.

4.1.2.6. Adayları Belirleme ve Seçme Yöntemleri İle Yönetim Modelleri

4.1.2.6.1. Belediye Meclisi Üyelerini Belirleme Yöntemleri^{xv}

Tablo 26. Belediye Meclisi Üyelerini Belirleme Yöntemleri

	n	%
Parti Merkezi Belirliyor	47	51
Ön Seçimle	34	37
Anket	-	-
Merkezle Görüşerek	6	6
Diğer	6	6
Toplam	93	100

Belediye meclisi üyelerinin yarısı üyeleri belirleme yöntemi olarak parti merkezinin etkili olduğunu söylemişlerdir. Ön seçimle belirlendiğini belirtenler % 37dir. Geriye kalanlar "merkezle görüşerek" ve "diğer" seçeneğini işaretlemişlerdir. Diğer seçeneğini işaretleyenler; parti ilçe yönetiminin, başkan adayının ve kişisel ilişkilerin meclis üyelerini belirlemede etkili olduğunu belirtmişlerdir. Belediye meclis üyelerinin yarısının parti merkezleri tarafından belirlenmesi ve anket seçeneğinin sıfır olması yerel demokrasimiz açısından katılımcılığın yetersiz olduğunu gösterir.

4.1.2.6.2. Adaylar ve Seçilme Kriterleri

Tablo 27. Adayların Seçilme Kriterleri

	n	%
Mesleği	30	32
Halkın Sempatisi	23	25
Yerel Teşkilattaki Hizmetleri	23	25
Bandırmalı Olması	1	1
Parti Merkezinin Politikalarına Uyumu	3	3
Maddi Gücü	-	-
Hepsi	5	5
Diğer	8	9
Toplam	93	100

Adayların seçilme kriterleri olarak “mesleği”, “halkın sempatisi” ve “yerel teşkilattaki hizmetleri” ön plana çıkan seçeneklerdir. “Parti merkezi politikalarına uyumu” ve “Bandırmalı olması” seçenekleri küçük bir oran teşkil etmekle birlikte, 5 kişi “hepsi” seçeneğini işaretlemiş olup 8 kişi “diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Öne sürdükleri görüşleri ise; Bandırma’ya katkı sağlayacak birikime sahip olmaları, üretkenliği, sosyal ilişkileri, proje üretmeleri, dürüst, halkın beklentilerine cevap verebilmeleri ve liyakat sahibi olmaları şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

4.1.2.6.3. Yerel Halkın Seçme Kriterleri

Tablo 28. Belediye Seçimlerinde Yerel Halkın Hangi Kriterlere Göre Oy Kullandıkları

	n	%
Yerel Sorunlara Duyarlı Olduğu Bilinen Adayı Tercih Ediyorlar	26	28
Adayları Şahsi Verilerine Göre Değerlendiriyorlar	19	20,4
Destekledikleri Partinin Adayını Hiçbir Sorgulamaya Gitmeden Tercih Ediyorlar	42	45,2
Yerleşik Genel Kanaatlere Göre Oy Kullanıyorlar	4	4,3
Adayın Vaatlerine Göre Oy Kullanıyorlar	-	-
Hepsi	2	2,1
Toplam	93	100

Belediye seçimlerinde yerel halkın hangi kriterlere göre oy kullandıklarının sorgulandığı soruda^{xvi} üyelerin yarıya yakını, halkın oy kullanırken “destekledikleri partinin adayını hiçbir sorgulamaya gitmeden tercih ediyorlar” şeklinde cevap vermişlerdir. Bunun yanı sıra “yerel sorunlara duyarlı olduğu bilinen adayı tercih ediyorlar” ve “adayları şahsi verilerine göre değerlendiriyorlar” % 48,4'lük bir dilim oluşturmaktadırlar. “Yerleşik genel kanaatlere göre oy kullananlar” % 4,3 gibi bir oranda kalmıştır. 2 kişi de tüm seçenekleri işaretlemiştir. Halkın %45'inin destekledikleri partinin adayını hiçbir sorgulamaya gitmeden tercih ediyor olmaları halkımızın adayları yeterince incelemedikleri ve oy verme alışkanlıklarının değişmesi gerektiğini göstermektedir.

4.1.2.6.4. Belediye Meclisleri ve Uygulama Modelleri

Tablo 29. Belediye Yönetimlerinde Başarı Düzeyini Arttıracak Modeller

	n	%
Güçlü ve Etkin Belediye Başkanı	31	33,3
Güçlü ve Etkin Belediye Meclisi	28	30,1
Uzman Kişilerin Görüşlerinin Alınması	3	3,2
Sivil Toplum Kuruluşlarının Yönetime Etkin Katılımı	17	18,2
Hepsi	12	13
Diğer	2	2,2
Toplam	93	100

Belediye yönetimlerinde başarı düzeyini arttıracak modellerin araştırıldığı soruda^{xvii} “güçlü ve etkin belediye başkanı” diyenler ile “güçlü ve etkin belediye meclisi” diyenler, % 33,3 ve %30,1’lik oranlarla öne çıkmakta, “sivil toplum kuruluşlarının yönetime etkin katılımı” diyenler de % 18,2’lik bir oran teşkil etmektedir. “Uzman kişilerin görüşlerinin alınması” % 3,2, hepsi seçeneğini işaretleyenler % 13’tür. 2 kişi diğer seçeneğini işaretlemiştir. Bunlar da ekip çalışması ve iktidar ile ilişkilerin önemine değinmişlerdir. Ayrıca meslek kuruluşlarının görüşlerinin alınması da bir başka görüş olarak ileri sürülmüştür. Belediye yönetimlerinde başarı düzeyini arttıracak model olarak belediye başkanının belediye meclisinin önüne geçmesi ülkemizdeki ekip çalışmasına güvenin bir eksikliği olarak göze çarpmaktadır.

4.1.2.7. Meclis Üyelerinin Yerel Demokrasiye Bakışı ve Hemşehrilik Anlayışları
4.1.2.7.1. Belediye Yönetimlerinde Yerel Demokratik Kuralların İşleyişi

Tablo 30. Belediye Yönetimlerinde Yerel Demokratik Kuralların Yeterli Düzeyde İşlemekte Olduğuna İnanıp İnanmadıkları

	n	%
Evet	9	10
Hayır	37	40
Kısmen	47	50
Fikrim Yok	-	-
Toplam	93	100

“Belediye yönetimlerinde yerel demokratik kuralların tam anlamı ile işlemekte olduğuna inanıyor musunuz”^{xviii} şeklinde sorulan bu soruya evet cevabı verenler sadece % 10’dur. Kısmen cevabı verenlerle birlikte bu oran % 60’a ulaşmıştır. %40 gibi bir oranın belediye yönetimlerinde yerel demokratik kuralların tam anlamı ile işlemekte olduğuna inanmamaları ülkemizde yerel demokrasinin gelişmesi açısından daha kat etmemiz gereken yol olduğunu göstermektedir.

4.1.2.7.2. Yerel Demokratik Kuralların Tam Olarak Gerçekleştirilmesi İçin Somut Öneriler

Tablo 31. Hayır Cevabı Verenlerin Yerel Demokratik Kuralların Tam Olarak Gerçekleştirilmesi İçin Somut Anlamda Neler Önerdikleri

	n	%
Yasal Eksikler Giderilmeli ve İşler Kılınması İçin Müeyyideler Getirilmeli	8	15
Yerel Halkın Demokratik Bilinci Geliştirilmeli	26	47
Yerel Yöneticilerin Demokratik Bilinci Geliştirilmeli	5	9
Yerel Yöneticiler Demokrasiyi İşler Kılacak Tedbirler Almalı	12	22
Fikrim yok	1	2
Hepsi	3	5
Diğer	-	-
Toplam	55	100

Hayır ve kısmen cevabı veren 55 kişiye “yerel demokratik kuralların tam olarak gerçekleştirilebilmesi için somut anlamda neler yapılmalıdır”^{xix} sorusu sorulmuş, verilen cevaplarda “yerel halkın demokratik bilinci geliştirilmeli” ve “yerel yöneticiler demokrasiyi işler kılacak tedbirler almalı” seçenekleri yaklaşık % 70’lik bir oran ile dikkati çekmektedir. “Yasal eksiklikler giderilmeli ve işler kılınması için müeyyideler getirilmeli” ve “yerel yöneticilerin demokratik bilinci geliştirilmeli” seçenekleri de dikkate değerdir. % 5’lik bir kısım ise tüm seçenekleri işaretlemiştir.

4.1.2.7.3. Meclis Üyeleri ve Hemşehrilik Kavramı

Tablo 32. Hemşehrilik Kavramının Neyi İfade Ettiği

	n	%
Ortak Bir Geçmişe Sahip ve Ortak Bir Gelecek Planlayan Bireyler Topluluğu	22	24
Aynı Yaşamsal Mekânı Paylaşan Bireyler Topluluğu	19	20,4
Yerel Menfaat ve Beklentilerin Genel Ülke Menfaatlerinin Üzerinde Görülmesi	6	6,4
Yaşadıkları Yerleşim Alanına Karşı Hakları ve Sorumlulukları Bulunan Bireyler topluluğu	44	47,2
Diğer	2	2
Toplam	93	100

“Hemşehrilik kavramı size neyi ifade ediyor”^{xx} şeklinde sorulan soruya verilen cevaplarda, “yaşadıkları yerleşim alanına karşı hakları ve sorumlulukları bulunan bireyler topluluğu” % 47,2’lik bir oran teşkil etmiştir. “Ortak bir geçmişe sahip ve ortak bir gelecek planlayan bireyler topluluğu” ve “aynı yaşamsal mekânı paylaşan bireyler topluluğu” seçenekleri de % 44,4’lük bir oran oluşturmuştur. % 6,4ü “yerel menfaat ve beklentilerin genel ülke menfaatlerinin üzerinde görülmesi” cevabını vermiş, “diğer” cevabını veren % 2’si ise hemşehrilik kavramına inanmadıklarını belirtmişlerdir

Sonuçlara baktığımızda aynı yaşamsal mekânı paylaşan bireyler topluluğu ve yaşadıkları yerleşim alanına karşı hakları ve sorumlulukları bulunan bireyler topluluğu cevabı verenlerin % 67,6 gibi bir oran teşkil etmektedir. Bu da “5393 Sayılı Belediye Kanununun 13. maddesindeki herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir, belediye sınırları içinde oturan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla yükümlüdür” tanımı ile de paralellik arz etmektedir.

4.1.2.8. Meclis Üyelerinin Katılım Kavramına Bakışları

4.1.2.8.1. Meclis Üyeleri ve Katılım Kavramı

Tablo 33. Genel Anlamda Katılım Kavramından Ne Anladıkları

	n	%
Genel Seçimlerde Oy Vermek	7	7,5
Yerel Seçimlerde Oy Vermek	5	5
Resmi Talep Olsun / Olmasın Sorunlara İlişkin Faaliyetler Düzenlemek ve Katılmak	62	67
İstenmeyen Kararlara ve Uygulamalara Karşı Kamuoyu Oluşturmak	10	11
İstenmesi Halinde Raporlar Hazırlamak / Hazırlatmak	2	2
Çıkarların Korunması / Sağlanması Noktasında Belediye ve Merkezi Yönetimin Yerel Temsilcilerine Baskı Yapmak	7	7,5
Toplam	93	100

“Genel anlamda katılım kavramından ne anlıyorsunuz”^{xxi} şeklinde sorduğumuz soruya “resmi talep olsun / olmasın sorunlara ilişkin faaliyetler düzenlemek ve katılmak” görüşü % 67’lik bir oranla ağırlıklı olarak öne çıkmaktadır. “İstenmeyen kararlara ve uygulamalara karşı kamuoyu oluşturmak” % 11, “çıkarların korunması / sağlanması noktasında belediye ve merkezi yönetimin yerel temsilcilerine baskı yapmak” % 7,5, “genel seçimlerde oy vermek” % 7,5 ve “yerel seçimlerde oy vermek” % 5’lik bir orana sahiptir.

Meclis üyelerinin % 67’sinin katılım kavramından sorunlara ilişkin faaliyetler düzenlemek ve katılmak şeklinde görüş bildirmeleri önemlidir. Dolayısı ile belediyeler katılım faaliyetlerini arttırarak halkı eğitici çalışmalar yapmalı ve teşvik etmelidir.

4.1.2.8.2. Meclis Üyeleri ve Katılım Kriterleri

Tablo 34. Kararlara Katılımı Sağlamak İçin Hangi Kriterlerin Esas Alınacağı

	n	%
Karar Aşamasından Önce Halkın Görüşü Alınmalıdır	28	30
Karar Aşamasından Önce Konu İle İlgili Sivil Toplum Kuruluşlarının Görüşleri Alınmalıdır	39	42
Sivil Toplum Kuruluşlarının Temsilcilerine Karar Toplantılarında ve Öncesinde Söz Hakkı Tanınmalıdır.	13	14
Uzman Kişilerin Görüşleri Alınmalı	8	9
Şu Anki Mevcut Katılım İmkânları Yeterlidir	1	1
Hepsi	4	4
Toplam	93	100

“Kararlara katılımı sağlamak için hangi kriterler esas alınmalıdır”^{xxii} şeklinde sorduğumuz soruya “karar aşamasından önce konu ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmalıdır” ve “karar aşamasından önce halkın görüşü alınmalıdır” görüşleri % 72’lik bir oranla ağırlık kazanmakla birlikte “sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine karar toplantılarında ve öncesinde söz hakkı tanınmalıdır” ve “uzman kişilerin görüşleri alınmalı” seçenekleri de dikkate değer oranlardadır. Diğerleri şu anki mevcut katılım imkânlarını yeterli görmüş veya hepsi seçeneğini işaretlemiştir.

Bu sonuçlara göre meclis üyelerinin karar aşamasından önce halkın ve sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine önem verdiklerini görüyoruz. Meclis üyelerinin sadece % 1’i şu anki mevcut katılım imkânlarından memnundur.

4.1.2.8.3. Yerel Halk katılımının Yetersizliğinin Nedenleri

Tablo 35. Yerel Halk Katılımının Yetersiz Olmasının Nedenleri

	n	%
Hemşehrilik Bilincinin Gelişmemiş Olması	9	10
Katılımı Özendirecek ve Etkin Kılacak Sivil Toplum Kuruluşlarının Yaygın Olmaması	19	20
Yasal Düzenlemelerin Yetersiz Oluşu	8	9
Yönetimin Açık ve Katılımcı Olmaması	15	16
Halkın Belediye Yönetimlerinin Karar, Eylem ve İşlemleri Konusunda Bilgi Sahibi Olmamaları / Olamamaları	40	43
Hepsi	2	2
Toplam	93	100

“Yerel halk katılımının yetersiz olmasının nedeni nedir”^{xxiii} şeklinde sorduğumuz soruya aldığımız karşılıklarda “halkın belediye yönetimlerinin karar, eylem ve işlemleri konusunda bilgi sahibi olmamaları / olamamaları” birinci neden olarak ortaya çıkmaktadır. İkinci neden olarak “katılımı özendirecek ve etkin kılacak sivil toplum kuruluşlarının yaygın olmaması”, diğer nedenler olarak da “yönetimin açık ve katılımcı olmaması”, “hemşehrilik bilincinin gelişmemiş olması” ve “yasal düzenlemelerin yetersiz oluşu” gelmektedir.

Dikkati çeken noktanın halkın neredeyse yarısının belediye yönetimlerinin karar, eylem ve işlemleri konusunda bilgi sahibi olmamaları ya da olamamalarıdır. Bu da belediye yönetimlerinin bir eksikliği olup vatandaşları bu yönde eğitici çalışmalar yapmalıdır.

4.1.2.8.4. Meclis Üyeleri ve Katılımı Etkin Kılacak Yöntemler

Tablo 36. Yerel Halkın Belediye Yönetimine Katılımını Etkin Kılacak Yöntemler

	n	%
Halkın Katılım Konusunda Bilgilendirilmesi	27	29
Ulusal / Yerel / Görsel ve Yazılı Basının Halkı Bu Konuda Eğitici Çalışmalar İçine Girmeleri	10	11
Katılımı Teşvik Edici ve Genişletici Yasal Düzenlemelerin Gerçekleştirilmesi	19	20,4
Belediye Yönetimlerinin Katılımı Teşvik Edici ve Sağlayıcı Birimler Kurması ya da Mevcut Birimlerden Birine Bu Görevi Vermesi ve Bunun Yasal Olarak Düzenlenmesi	31	33,3
Hepsi	6	6,3
Toplam	93	100

Son soruda ise “yerel halkın belediye yönetimine katılımını etkin kılacak yöntemler nelerdir”^{xxiv} sorusu yöneltilmiş, “belediye yönetimlerinin katılımı teşvik edici ve sağlayıcı birimler kurması ya da mevcut birimlerden birine bu görevi vermesi ve bunun yasal olarak düzenlenmesi” ile “halkın katılım konusunda bilgilendirilmesi” birinci ve ikinci nedenler olarak gelmektedir. “Katılımı teşvik edici ve genişletici yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi” ve “ulusal / yerel / görsel ve yazılı basının halkı bu konuda eğitici çalışmalar içine girmeleri” de diğer yöntemler olarak sıralanmaktadır. % 6’lık bir kesim de hepsi seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu sonuçlara göre belediye yönetimlerinin katılımı teşvik edici ve sağlayıcı birimler kurması ya da mevcut birimlerden birine bu görevi vermesi ve bunun yasal olarak düzenlenmesi ile halkın katılım konusunda bilgilendirilmesi ihtiyacı önemli bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

4.2. YEREL HALKIN KATILIM DÜZEYİ

4.2.1. Kimlik Soruları

Bu aşamada halka yönelik yapılan alan araştırmasında anket uygulanan kesimlerin meslek, yaş, cinsiyet, eğitim ve gelir durumları araştırılmış ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

Tablo 37. Halk Profili

Meslek	n	%	Yaş	n	%	Cinsiyet	n	%	Eğitim	n	%	Gelir	n	%
İşçi	120	29	18-30	78	19	Erkek	324	78	İlkokul	108	26	0-500	23	5,5
Esnaf	100	24												
Serbest Meslek	20	5	31-45	172	41									
Memur	40	10												
Emekli	50	12	46-60	123	29	Kadın	94	22	Ortaokul	66	16	500-1000	124	29,7
Ev Hanımı	50	12												
Öğrenci	10	2												
İşsiz	10	2	61 ve üstü	45	11									
Muhtar	18	4												
									Yük. Lisans/ Doktora	10	2	Beyan yok	42	10
Toplam	418	100	Toplam	418	100	Toplam	418	100	Toplam	418	100	Toplam	418	100

4.2.1.1. Meslek

Ankete 418 kişi katılmıştır. 120 işçi, 100 esnaf, 20 serbest meslek sahibi, 40 memur, 50 ev hanımı, 50 emekli, 10 öğrenci, 10 işsiz 18 muhtar katılmıştır. Bu sonuçlara göre ankete katılanların %29'unu işçiler, %24'ünü esnaf, %5'ini serbest meslek sahipleri, %10'unu

memurlar, %12'ser emekliler ve ev hanımları %2'ser öğrenci ve işsizler %4'ünü ise muhtarlar teşkil etmektedir.

4.2.1.2. Yaş

Ankete katılanların yaşları 18-30 arası 78 kişi, 31-45 arası 172 kişi, 46-60 arası 123 kişi, 60 ve üzeri yaşta olanlar ise 45 kişidir. Ankete katılanların büyük bir çoğunluğunu (%70) 30-60 yaş arası grup oluşturmaktadır. Bu yaş grubundaki insanlar belirli bir yaşam düzeyine ulaşmış, siyasal tutum ve düşünceleri de kalıplaşmış kişilerdir.

Mesleklere göre dağılımı ise şöyledir. İşçilerde 18-30 arası 44 kişi, 31-45 arası 58 kişi, 46-60 arası 18 kişidir. Esnaf 18-30 arası 8 kişi, 31-45 arası 56 kişi, 46-60 33 kişi, 61 ve üzeri yaş 3 kişidir. Serbest meslek sahibi olanlar ise 18-30 arası 4 kişi, 31-45 arası 7 kişi, 46-60 arası 5 kişi ve 60 ve üzeri olanlar 4 kişidir. Memurlarda ise 18-30 arası 4 kişi, 31-45 arası 18 kişi, 46-60 arası 17 kişi, 61 ve üzeri ise 1 kişi olarak saptanmıştır. Emeklilerde 31-45 arası 2 kişi, 46-60 arası 22 kişi, 61 ve üstü 26 kişidir. Ev hanımlarında 18-30 arası 7 kişi, 31-45 arası 24 kişi, 46-60 arası 17 kişi, 61 ve üstü 2 kişidir. Öğrencilerin tamamı 18-30 yaş arasında olup, işsizlerde ise 18-30 yaş arası 2 kişi, 31-45 yaş arası 6 kişi, 46-60 yaş arası da 2 kişidir. Muhtarlarda ise 45-60 yaş arası 9 kişi, 61 ve üzeri yaşta olanlar da 9 kişi olarak tespit edilmiştir.

4.2.1.3. Cinsiyet

Tabloya baktığımızda erkeklerin oranının %78 gibi yüksek bir oranda olduğunu görüyoruz. Kadınların temsil oranının düşük olmasında bütün meslek gruplarında erkek sayısının oranlarının etkisi görülmektedir.

Mesleklere göre ise işçi 101 erkek 19 kadın, Esnaf 95 erkek 5 kadın, serbest meslek sahibi 17 erkek 3 kadın, memur 34 erkek 6 kadın, emekli 47 erkek 3 kadın, öğrenci 6 erkek 4 kadın işsiz 7 erkek 3 kadın ve muhtar 17 erkek 1 kadın olarak tespit edilmiştir.

4.2.1.4. Eğitim

Ankete katılanların eğitim düzeyleri ise 108 ilkokul mezunu 66 ortaokul mezunu, 101 lise, 133 üniversite mezunu, 10 yüksek lisans mezunudur.

Mesleklere göre dağılımı ise işçi 18 ilkokul, 24 ortaokul, 40 lise, 36 üniversite ve 2 yüksek lisanstır. Esnaf 31 ilkokul, 22 ortaokul, 31 lise, 16 üniversite mezunudur. Serbest meslek sahibi 16 üniversite ve 4 yüksek lisanstır. Memur 4 lise, 33 üniversite, 3 yüksek

lisanstır. Emeklilere bakacak olursak 24 ilkokul, 4 ortaokul, 9 lise, 12 üniversite, 1 yüksek lisanstır. Ev hanımlarının ise 20 ilkokul, 13 ortaokul, 11 lise ve 6 üniversite mezunudur. Öğrenciler üniversite öğrencileri olup, işsizlerde eğitim düzeyleri 6 ilkokul, 1 ortaokul, 2 lise ve 1 üniversite mezunudur. Muhtarlarda da 9 ilkokul, 3 ortaokul, 4 lise ve 2 üniversite mezunudur.

4.2.1.5. Gelir

Katılımcıların gelir düzeyleri ise 23 kişinin geliri 0-500 arası 124 kişinin 500-1000 lira arası 127 kişinin 1000-2000 lira arası 102 kişinin ise 2000 ve üzeri geliri vardır. 42 kişi ise geliri olmadığını beyan etmişlerdir. Ortalama sayının yüksek olduğu dilimler %30'ar dilimlerle 500-1000 ve 1000-2000 lira arasındadır.

Mesleklerine göre irdelenecek olursak, işçilerde 500-1000 lira arası geliri olanlar 54 kişi, 1000-2000 lira arası geliri olanlar 44 kişi, 2000 ve üzeri geliri olanlar 22 kişidir. Esnaflarda 0-500 lira arası geliri olanlar 6 kişi, 500-1000 lira arası geliri olanlar 29 kişi, 1000-2000 lira arası geliri olanlar 46 kişi, 2000 ve üstü geliri olanlar da 19 kişidir. Serbest meslek sahiplerinde ise 1000-2000 lira arası geliri olanlar 6 kişi, 2000 ve üstü geliri olanlar 14 kişidir. Memurlarda 1000-2000 arası geliri olanlar 10 kişi, 2000 ve üstü geliri olanlar 30 kişidir. Emeklilerde ise 500-1000 lir arası geliri olanlar 26 kişi, 1000-2000 lira arası geliri olanlar 14 kişi, 2000 ve üstü geliri olanlar 10 kişidir. Ev hanımlarında 0-500 arası geliri olanlar 5 kişi, 500-1000 arası geliri olanlar 5 kişi, 1000-2000 arası geliri olanlar 2 kişi, 2000 ve üstü geliri olanlar da 4 kişidir. 34 kişi ise geliri olmadığını beyan etmiştir. Öğrencilerin 0-500 arası geliri olanlar 3 kişi 7 kişi ise gelir beyan etmemiştir. İşsizlerde ise 0-500 arası geliri olanlar 6 kişi, 500-1000 arası geliri olanlar 1 kişi, 1000-2000 arası geliri olanlar 2 kişi, 1 kişi ise geliri olmadığını belirtmiştir. Muhtarların ise 0-500 arası geliri olanlar 3 kişi, 500-1000 arası geliri olanlar 8 kişi, 1000-2000 arası geliri olanlar 5 kişi, 2000 ve üstü geliri olanlar da 2 kişi olarak belirlenmiştir.

4.2.2. Uygulamaya Yönelik Sorular

Bu bölümde Bandırma'da halkın katılıma bakışı ve katılım düzeyi, halkın belediye hizmetlerinden ve muhtarlardan memnuniyet düzeyi, belediye meclis üyelerinin ve muhtarların halk arasında tanınırlık düzeyi, halkın belediyeye erişimi ve halkın sivil toplum kuruluşlarına bakışı başlıkları altında anket sorularına verdikleri cevaplardan yola çıkılarak ele alınmıştır.

4.2.2.1. Bandırma'da Halkın Katılıma Bakışı ve Katılım Düzeyi

4.2.2.1.1. Halkın Belediye Hizmetleri İle İlgili Olarak Hak ve Sorumluluklarının Bilinirlik Düzeyi

Tablo 38. Halkın Belediye Hizmetleri İle İlgili Olarak Hak ve Sorumluluklarını Bilip Bilmediği

	İşçi	Es-naf	S. Mes.	Me-mur	Emekli	Ev Hanımı	Öğ-renci	İşsiz	Muh-tar	n	%
Düşünmüyorum	49 %40,8	49	7 %35	22 %55	28 %56	21 %42	3 %30	6 %60	1 %5,6	186	45
Kısmen Düşünüyorum	50 %41,6	37	11 %55	13 %32,5	17 %34	17 %34	5 %50	2 %20	13 %72,2	165	39
Düşünüyorum	16 %13,3	7	2 %10	4 %10	3 %6	4 %8	2 %20	2 %20	4 %22,2	42	10
Fikrim yok	5 %4,2	7	-	1 %2,5	2 %4	8 %16	-	-	-	25	6
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Halka yöneltilen saha çalışmasının ilk sorusunda halkın belediye hizmetleri ile ilgili olarak hak ve sorumluluklarını bilme düzeyi ölçülmek istenmiş olup, alınan cevaplarda katılımcıların % 45'i hak ve sorumluluklarını bildiğini düşünmediğini, % 39'u kısmen düşündüğünü belirtirken ancak % 10'luk bir kesimi bildiğini belirtmiştir. Yorum yapmak istemeyenlerin oranı % 6'dır.

Mesleklere göre tabloya baktığımızda işçilerde düşünmüyorum ve kısmen düşünüyorum diyenlerin oranının % 82,4 olduğunu görüyoruz. Düşünüyorum ve fikrim yok diyenler % 17,5. Esnaflarda benzer bir durum olup düşünmüyorum ve kısmen düşünüyorum diyenler % 86. Düşünüyorum ve fikrim yok diyenler % 14. Serbest meslek sahiplerinde düşünmüyorum ve kısmen düşünüyorum diyenler % 90'lık bir orana sahiptir. Memurlarda düşünmüyorum ve kısmen düşünüyorum diyenler % 87,5'tir. 4 kişi düşünüyorum, 1 kişi fikrim yok cevabını vermişlerdir. Emeklilerde benzer bir durum söz konusu olup düşünmüyorum ve kısmen düşünüyorum diyenler % 90'dır. Ev hanımları, Öğrenciler, işsizler ve muhtarlarda da düşünmüyorum ve kısmen düşünüyorum diyenler % 76 ile % 80 arasına değişmektedir.

Halkın belediye hizmetleri ile ilgili hak ve sorumluluklarını bildiğini düşünmeyenlerin başında % 60 ile işsizler gelmekte bunu % 56 ile emekliler ve % 55 ile memurlar takip etmekte ardından % 49 ile esnaf, % 42 ile ev hanımları ve % 40,8 ile işçiler gelmektedir. Bunları %35 ile serbest meslek sahipleri, % 30 ile öğrenci ve % 5,6 ile muhtarlar izlemektedir. Muhtarlar ve serbest meslek sahipleri daha çok kısmen bildiklerini düşünmektedirler. Haklarını bildiklerini düşünenlerin oranı en çok % 22 ile muhtarlardır.

Buna göre fikrim yok diyenleri de katacak olursak halkın % 51'inin hak ve sorumluluklarının farkında olmadıklarını söyleyebiliriz. Bu bulgular vatandaşların yerel yönetimler ile bağlarının zayıflığına ve belediyelerinde vatandaşlara karşı sorumluluklarını yeterince yerine getirmediklerine işaret etmektedir.

4.2.2.1.2. Belediye Toplantılarının Halka Açık Olup Olmadığının Bilinirlik Düzeyi

Tablo 39. Belediye Toplantılarının Halka Açık Olduğunun Bilinip Bilinmediği

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	70 % 58,3	41	13 %65	17 %42,5	19 %38	10 %20	2 %20	5 %50	12 %66,6	189	45
Hayır	30 % 25	54	7 %35	18 %45	30 %60	33 %66	4 %40	5 %50	5 %27,8	186	45
Fikrim Yok	20 %16,7	5	-	5 %12,5	1 %2	7 %14	4 %40	-	1 %5,6	43	10
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Her ay düzenlenen belediye meclis toplantıları ile ilgili olarak "Belediye meclis toplantılarının halka açık olduğunu biliyor musunuz" şeklinde sorduğumuz soruya halka açık olduğunu bilenlerin ve bilmeyenlerin oranı birbirine eşit olup %45 tir. Bu durum belediye ile halk arasında yeterli bir iletişim olmadığını göstermektedir.

Mesleklere göre ele aldığımızda, belediye toplantılarının halka açık olduğunu bilen en yüksek oran muhtar ve serbest meslek sahipleridir. Bunları işçi ve işsizler izlemektedir. Toplantıların halka açık olduğunu bilmeyenlerde en yüksek oran ev hanımları ve emeklilerdir. Daha sonra işsizler ve memurlar gelmektedir. Fikrim yok diyenlerde en yüksek oran öğrencilerdir.

Belediye meclis toplantılarına katılma hakkı olduğunu bilen kişilerin oranının %45 gibi bir rakamın çıkması vatandaşın kendi haklarını tam olarak bilmediğini göstermektedir. Fikrim

yok diyenlerin de halka açık olduklarını bilmediklerini düşünecek olursak halkın % 55'i bu konuda bilgi sahibi değildir. Bu durum belediyenin toplantılarını halka yeterince duyurmadığının bir göstergesidir. Burada serbest meslek sahibi ve muhtarlar da evet sayılarının çok çıkmasını siyaset ile daha yakından ilgilenmelerine bağlayabiliriz.

4.2.2.1.3. Halkın Belediye Meclis Toplantılarına Katılım Düzeyi

Tablo 40. Meclis Toplantılarına Katılım

	İşçi	Esnaf	S. .Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Hiç Katılmam	98 %81,7	83	13 %65	34 %85	40 %80	42 %84	8 %80	8 %80	7 %38,9	333	80
Bazen Katılım	21 %17,5	16	7 %35	6 %15	9 %18	6 %12	2 %20	2 %20	7 %38,9	76	18
Genellikle Katılım	1 %0,8	1	-	-	1 %2	2 %4	-	-	4 %22,2	9	2
Sürekli Katılım	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

“Belediye toplantılarına katılır mısınız” şeklinde sorduğumuz soruya katılımcıların önemli bir kısmı “hiç katılmam” cevabını vermiştir. Sadece çok küçük bir kısmı belediye toplantılarına katılmaktadır. Muhtarlar ve serbest meslek sahipleri hariç halkın %80 den fazlası belediye meclis toplantılarına hiç katılmamaktadır.

Meclis toplantılarına hiç katılmam diyenlerde en yüksek oran % 85 ile memurlara aittir. Ardından % 84 ile ev hanımları, % 83 esnaflar, % 81,7 işçiler, % 80 emekli, öğrenci ve işsizler, % 65 serbest meslek sahipleri ve % 39 ile muhtarlar gelmektedir. Bazen katılım diyenlerde muhtarlar ve serbest meslek sahipleri dikkati çekmektedir. Genellikle katılım diyenlerde muhtarlar % 22 ile ön plana çıkmaktadır. Memurların eğitim seviyelerinin yüksek olmasına karşı meclis toplantılarına ilgisiz kalmaları dikkat çekicidir.

Katılımcıların %80'i toplantılara hiç katılmamaktadır. Yani halkın beşte dördü belediyenin karar alma sürecine katılmamaktadır. Bu sonuç belediyenin halkla ilişkilerini geliştirerek halkın katılımını artırması gerektiğini göstermektedir.

4.2.2.1.4. Belediyenin Halkı İlgilendiren Büyük Projelerde Anket Yapması

Tablo 41. Belediyenin Halkı İlgilendiren Büyük Projelerde Anket Yapmasının İstenip İstenmediği

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	110 %91,7	98	19 %95	40 %100	50 %100	45 %90	10 %100	10 %100	16 %88,9	398	95
Hayır	7 %5,8	1	1 %5	-	-	2 %4	-	-	2 %11,1	11	3
Fikrim Yok	3 %2,5	1	-	-	-	3 %6	-	-	-	9	2
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Belediyenin halkı ilgilendiren büyük projelerde anket yapmasının istenip istenmediğinin araştırıldığı soruda alınan cevaplar çok büyük oranda olumludur. Katılımcıların %95'i olumlu cevap verirken, imza kampanyasına katılmayacağını belirtenlerin oranı ise %3'tür. Bu konuda fikir beyan etmeyenler ise katılımcıların %2'sini oluşturmaktadır.

Belediye toplantılarının halkı ilgilendiren büyük projelerde anket yapılmasını isteyenlerin başında % 100 ile memur, emekli, öğrenci ve işsizler gelmektedir. Bunları sırası ile % 98 ile esnaf, % 95 ile serbest meslek sahipleri, % 91,7 ile işçi, % 90 ile ev hanımları ve % 88,9 ile de muhtarlar izlemektedir. Bu sonuçlara göre halkın çok büyük bir kısmı kendilerine danışılmasını istemektedir.

4.2.2.1.5. Haftanın Belli Gününde Belediyenin Halk Toplantısı Yapması

Tablo 42. Haftanın Belli Gününde Belediye Tarafından Halk Toplantısı Yapılmasını İstenip İstenmediği

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	111 %92,5	98	18 %90	35 %87,5	50 %100	46 %92	8 %80	9 %90	16 %88,9	370	89
Hayır	6 %5	1	1 %5	1 %2,5	-	3 %6	1 %10	-	2 %11,1	19	4
Fikrim Yok	3 %2,5	1	1 %5	4 %10	-	1 %2	1 %10	1 %10	-	29	7
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

“Haftanın belli bir gününde belediye tarafından halk toplantısı yapılmasını ister misiniz” şeklinde sorduğumuz soruya alınan cevaplarda halkın büyük bir kısmının yaklaşımı olumludur. Katılımcıların %89’u halk toplantısı istemektedir. Haftanın belli bir günü halk toplantısı yapılmasını isteyenlerde en büyük oran % 100 ile emekliler ve % 98 ile esnaflardır. Daha sonra % 92,5 ile işçi, % 92 ile ev hanımları, % 90 ile serbest meslek sahipleri ve işsizler gelmekte, bunları % 88,9 ile muhtarlar % 87,5 ile memurlar ve % 80 ile öğrenciler izlemektedir.

İlçede, Türkiye’deki birçok belediye tarafından rutin olarak yapılan halk toplantıları zaman zaman yapılmaktadır. Şüphesiz bu tür toplantılar halkın isteklerini birebir iletmede ve halkın nabzını tutmada önemli rol oynar. Halkla doğrudan temasa geçen belediye, aracısız olarak halkın belediye ve çalışmaları hakkındaki düşüncelerini, istek ve şikâyetlerini öğrenme imkânı bulur. Ankette de görüldüğü gibi halkın %89 gibi büyük bir kesimi halk toplantılarının yapılmasını istemektedir. Bu oran aslında halkın belediyenin karar alma mekanizmalarına katılmak ve bu mekanizmaları etkilemek istediğini göstermektedir. Belediye yönetimi bu toplantılarda alınan kararları, istek ve şikâyetleri karar alırken dikkate alabilir.

4.2.2.1.6. Halkın Kent Konseyi Çalışmalarından Haberdar Olması

Tablo 43. Halkın Kent Konseyi Çalışmalarından Haberdar Olup Olmadığı

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	26 %21,7	27	11 %55	13 %32,5	16 %32	9 %18	2 %20	1 %10	17 %94,4	122	29
Hayır	81 %67,5	64	8 %40	27 %67,5	32 %64	37 %74	7 %70	7 %70	1 %5,6	264	63
Fikrim Yok	13 %10,8	9	1 %5	-	2 %4	4 %8	1 %10	2 %20	-	32	8
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

“Kent konseyi çalışmalarından haberdar mısınız” şeklinde sorulan bu soruda halkın önemli bir kısmının haberdar olmadıklarını görüyoruz. “Hayır” ve “fikrim yok” cevabını verenlerin oranı % 71’e ulaşmaktadır.

Mesleklere göre bakacak olduğumuzda kent konseyinin çalışmalarından haberdar olma bakımından %94,4 ile muhtarlar ve %55 ile serbest meslek sahipleri ön plana çıkmaktadırlar. Bunları % 32,5 ile memurlar, % 32,5 ile emekliler, % 27 ile esnaf ve % 21,7 ile işçiler takip etmektedir. Muhtarların görevleri gereği haberdar olmaları normal karşılanabilir. Serbest meslek sahipleri için oranın yüksek olmasını ise eğitim seviyelerinin yüksek olmasına (üniversite ve yüksek lisans) bağlayabiliriz. En az haberdar olan gruplar ise öğrenciler (%20), ev hanımları (%18) ve işsizler (%10) olarak sıralanmaktadırlar. Bandırma, kent konseyinin ilk kurulduğu yerlerden biri olup halkın yaklaşık % 30’u kent konseyi çalışmalarından haberdardır. Ancak bu oranın da yeterli olmadığı bir gerçektir.

4.2.2.1.7. Halkın Kent Konseyi Çalışmalarını Takip Etmesi

Tablo 44. Halkın Kent Konseyi'nin Çalışmalarını Takip Edip Etmediği

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	9 %7,5	6	3 %15	3 %7,5	3 %6	6 %12	2 %20	1 %10	8 %44,4	41	9.8
Hayır	89 %74,2	85	9 %45	29 %72,5	38 %76	36 %72	5 %50	8 %80	4 %22,2	303	72.4
Kısmen	17 %14,2	9	8 %40	8 %20	9 %18	5 %10	2 %20	-	-	58	13.9
Fikrim Yok	5 %4,1	-	-	-	-	3 %6	1 %10	1 %10	6 %33,3	16	3.8
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Bir önceki soru ile bağlantılı olarak "kent konseyi çalışmalarını takip ediyor musunuz" şeklinde sorulan soruya verilen cevaplarda halkın dörtte üçünün takip etmediğini görüyoruz. Çalışmaları takip eden kesimin ise, kısmen olanları da kattığımızda, yaklaşık %24'lük bir orana ulaştığını görüyoruz.

Mesleklere göre irdelenecek olursak; kent konseyi çalışmalarını, en fazla takip eden kesim %44,4 ile muhtarlar ve %15 ile serbest meslek sahipleridir. Öğrencilerin takip düzeyi %20, ev hanımlarının ise %12'dir. En az takip eden gruplar ise işsizler (%10), işçiler ve memurlar (%7,5), esnaflar ve emeklilerdir (%6). Bu sonuçlara göre Halkın % 76'lık bir kısmı kent konseyi çalışmalarını takip etmemektedir.

4.2.2.1.8. Halkın Belediye Hizmetlerine Katkı İçin Gönüllü Çalışma Yapması^{xxv}

Tablo 45. Belediye Hizmetlerine Katkı İçin Gönüllü Çalışma Yapıp Yapmadığı

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	44 %36,7	39	9 %45	18 %45	22 %44	16 %32	4 %40	3 %30	14 %77,8	168	40
Hayır	52 %43,3	45	8 %40	19 %47,5	20 %40	27 %54	4 %40	4 %40	3 %16,6	183	44
Fikrim Yok	24 %20	16	3 %15	3 %7,5	8 %16	7 %14	2 %20	3 %30	1 %5,6	67	16
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Örnekleme katılan vatandaşların; mahalledeki kentsel hizmetlere gönüllü katılım konusunda yeterince istekli olduklarını söyleyemeyiz. Zira katılımcıların %40'ı bu çalışmalara katılabileceğini belirtirken, %44'ü olumsuz görüş beyan etmektedirler. Bu konuda fikir belirtmek istemeyen katılımcı oranı ise %16'dır

Mesleklere göre baktığımızda gönüllü çalışma yapmak isteyen grup olarak muhtarlar %77,8 ile ön plana çıkmakta, diğer gruplar genelde % 40 civarındadır. Halkın % 40'ının gönüllü çalışmada bulunmak istemesi yeterli bir sonuç olmamakla beraber belediyeler halkla daha yakın ilişkiler kurarak bu oran yükseltilebilir.

4.2.2.1.9. Halkın Mahallelerinde Sorunlarıyla İlgili Bir Danışma Bürosu Konusundaki Görüşleri

Tablo 46. Halkın Mahallelerinde Sorunlarıyla İlgili Bir Danışma Bürosu Kurulduğunda Çalışmalara Katılıp Katılmayacağı

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	79 %65,8	58	12 %60	24 %60	37 %74	29 %58	6 %60	7 %70	14 %77,8	266	64
Hayır	25 %20,8	36	7 %35	11 %27,5	9 %18	10 %20	3 %30	2 %20	1 %5,5	104	25
Fikrim Yok	16 %13,3	6	1 %5	5 %12,5	4 %8	11 %22	1 %10	1 %10	3 %16,7	48	11
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Halkın mahallelerinde sorunları ile ilgili bir danışma bürosu kurulduğunda çalışmalara katılıp katılmayacaklarının sorgulandığı soruda^{xxvi} aldığımız cevaplarda; % 64'lük bir kısmı olumlu yaklaşmakta sadece %25lik kısmı olumsuz yaklaşmaktadır.

Mesleklere göre dağılımına bakacak olursak; tüm mesleklerde bir katılım isteği olup %58 ile 78 arasında değişen oranlarda bir katılım söz konusudur. Halkın mahallelerinde sorunlarıyla ilgili bir danışma bürosu kurulduğunda çalışmalara katılmak isteyenlerde ilk sırayı % 77,8 ile muhtarlar almakta olup bunları %74 ile emekliler izlemektedir. Halkın önemli bir kısmı mahallelerinde sorunlarıyla ilgili bir danışma bürosu kurulduğunda çalışmalara katılacaklarını belirtmişlerdir. Bu da halkın katılım olgusuna ve alınan kararlara katılmak istediğinin bir göstergesidir.

4.2.2.1.10. Vatandaşların Yönetime Çeşitli Yollarla Dâhil Olması ve Yerel Hizmetlere Katılımının Yerel Demokrasiye Katkısı

Tablo 47. Vatandaşların Yönetime Çeşitli Yollarla Dâhil Olması ve Yerel Hizmetlere Katılımı Yerel Demokrasinin Gelişimine Olumlu Katkı Sağlar Fikrine Katılıp Katılmadıkları

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Katılmıyorum	17 %14,2	26	2 %10	4 %10	4 %8	13 %26	-	-	2 %11,1	62	15
Kısmen Katılıyorum	42 %35	25	2 %10	12 %30	6 %12	14 %28	4 %40	1 %10	7 %38,9	113	27
Katılıyorum	51 %42,5	43	16 %80	23 %57,5	37 %74	20 %40	5 %50	6 %60	9 %50	216	52
Fikrim Yok	10 %8,3	6	-	1 %2,5	3 %6	3 %6	1 %10	3 %30	-	27	6
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

"Vatandaşların yönetime çeşitli yollarla dâhil olması ve yerel hizmetlere katılımı yerel demokrasinin gelişimine olumlu katkı sağlar" fikrine katılıyor musunuz biçiminde yöneltilmiş olan soruya,^{xxvii} örnekleme katılan vatandaşların %52'si olumlu cevap verirken, %15'i olumsuz cevap vermiştir. Fikir beyan etmek istemeyen katılımcılar ise %6'yı oluşturmaktadır.

Mesleklere göre sınıflandıracak olursak katılıyorum diyenlerde en yüksek oran %80 ile serbest meslek sahipleri ve %74 ile emeklilerdir. Olumsuz bakanların başında ise % 26 ile esnaf ve ev hanımları gelmekte, onları % 14,2 ile işçiler izlemektedir. Kısmen katılıyorum diyenlerde öğrenciler, muhtarlar ve işçiler ön plana çıkmaktadırlar. Katılıyorum ve kısmen katılıyorum diyenlerin toplamının % 79 olduğu düşünüldüğünde vatandaşların yönetime dâhil olmak istediklerini söyleyebiliriz.

4.2.2.1.11. Belediyeye Şikâyet^{xxviii}

Tablo 48. Son Bir Yıl İçinde Belediyeye Şikâyet

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Hiç Şikâyette Bulunmadım	83 %69,2	72	11 %55	26 %65	30 %60	44 %88	10 %100	8 %80	4 %22,2	288	69
Bir Kez	26 %21,7	17	4 %20	9 %22,5	14 %28	3 %6	-	1 %10	1 %5,6	75	18
İki Kez	4 %3,3	7	5 %25	2 %5	3 %6	2 %4	-	-	-	23	5
Üç ve Daha Fazla	7 %5,8	4	-	3 %7,5	3 %6	1 %2	-	1 %10	13 %72,2	32	8
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Katılımcılara “kentle, mahalle ile ya da kendiniz ile ilgili bir sorun için belediyeye son bir yıl içinde şikâyette bulundunuz mu” şeklinde sorulan soruya alınan cevaplarda genelde hiç şikâyette bulunmadıklarını görüyoruz. Toplamda %31’i şikâyette bulunmuş olup, bunların % 18’i yalnızca bir defa, % 5’i iki defa, % 8’i üç ve daha fazla şikâyette bulunmuşlardır.

Mesleklere göre bakacak olursak bir kez şikâyette bulunanlarda emekliler, iki kez şikâyette bulunanlarda serbest meslek sahipleri, üç ve daha fazla şikâyette bulunanlarda da muhtarlar dikkati çekmektedir. Muhtarlarda %72,2 gibi yüksek bir oran çıkmasının görevlerinin bir gereği olduğu düşünülebilir.

Katılımcıların büyük bir kısmı kentle, mahalleyle veya kendileri ile ilgili olarak son bir yıl içinde belediyeye hiç şikâyette bulunmamışlardır. Dikkati çeken bir başka nokta da üç ve daha fazla müracaat edenlerin iki kez müracaat edenlerden fazla olmasıdır. Üç ve daha fazla şikâyette bulunan grupta muhtarların ön plana çıkmaları yaptıkları görevlerinin bir göstergesi olarak düşünülebilir.

4.2.2.1.12. Kent Sorunlarına Zaman Ayırma

Tablo 49. Mahalle Ya da Kent Sorunlarına Zaman Ayırma

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Hiç Zaman Ayıramam	48 %40	54	5 %25	13 %32,5	21 %42	19 %38	10 %100	3 %30	1 %5,6	174	40
1-2 saat	60 %50	42	14 %70	22 %55	23 %46	27 %54	-	6 %60	8 %44,4	202	50
3-4 saat	8 %6,7	1	-	4 %10	4 %8	3 %6	-	-	1 %5,6	21	5
5 saat ve Fazlası	4 %3,3	3	1 %5	1 %2,5	2 %4	1 %2	-	1 %10	8 %44,4	21	5
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

“Mahalle ya da kent sorunlarıyla ilgili sizden yardım istense haftada ne kadar zaman ayırabilirsiniz” şeklinde vatandaşlara yöneltilen soruya;^{xxix} katılımcıların %40’ı hiç zaman ayıramayacaklarını, % 50’si 1-2 saat, %5’i 3-4 saat, % 5’i de 5 saat ve daha fazlası cevabını vermişlerdir.

Meslek bazında bakacak olursak hiç zaman ayıramam diyenlerde en yüksek oranı öğrenciler ve esnaf teşkil etmekte; 1-2 saat zaman ayıranlarda serbest meslek sahipleri %70’lik bir oran teşkil etmektedir. 3 saat ve daha fazla zaman ayıranlarda % 10’luk bir oranla memurlar, 5 saat ve daha fazla zaman ayırabileceklerde ise % 44,4 ile muhtarlar ön plana çıkmaktadır. Bunda da mahalle sorumluluğunun etkili olduğunu görüyoruz. Bu oranlar, vatandaşların %60’ının kentsel sorunlar için zaman ayırma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Belediyelerin vatandaşların görüşlerine verdiği değer arttıkça bu oranlar daha da yukarıya çıkacaktır.

4.2.2.1.13. İmza Kampanyasına Katılım

Tablo 50. İmza Kampanyasına Katılım

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	113 %94,2	93	19 %95	32 %80	47 %94	42 %84	9 %90	10 %100	18 %100	373	89
Hayır	6 %5	5	1 %5	7 %17,5	3 %6	3 %6	-	-	-	25	6
Fikrim Yok	1 %0,8	2	-	1 %2,5	-	5 %10	1 %10	-	-	20	5
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Vatandaşların kentsel sorunlara sahip çıkma eğilimini değerlendirebilmek amacıyla yöneltilen “kent sorunlarıyla ilgili bir imza kampanyası düzenlense katılır mısınız” şeklindeki soruya yöneltilen cevaplar da son derece olumlu olup %90 civarındadır.

Memur ve ev hanımlarının ortalama % 82, diğer tüm grupların ortalama % 95 oranında katıldıklarını görüyoruz. Katılımcıların %89'u olumlu cevap verirken, imza kampanyasına katılmayacağını belirtenlerin oranı ise sadece %6'dır. Bu konuda fikir beyan etmeyenler ise katılımcıların %5'ini oluşturmaktadır.

4.2.2.2. Halkın Belediye Hizmetlerinden ve Muhtarlardan Memnuniyet Düzeyi

4.2.2.2.1. Belediyeden Memnuniyet

Tablo 51. Belediyenin Çalışmalarından Memnunluk Düzeyi

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Memnun	48	48	10	18	14	23	4	8	-	173	42
Değilim	%40		%50	%45	%28	%46	%40	%80			
Kısmen Memnunum	50	39	8	18	27	20	5	2	11	180	43
	%41,7		%40	%45	%54	%40	%50	%20	%61,1		
Memnunum	18	13	2	3	7	5	1	-	7	56	13
	%15		%10	%7.5	%14	%10	%10		%38,9		
Fikrim Yok	4	-	-	1	2	2	-	-	-	9	2
	%3,3			%2.5	%4	%4					
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Halkın memnuniyet düzeyinin sorgulandığı ilk soruda "Belediyenin çalışmalarından memnun musunuz" şeklinde bir soru sorulmuş olup, katılımcıların % 13'ü memnunum, %43'ü kısmen memnunum, %42'si memnun değilim cevabını vermiştir. Memnun olmayanlarda işsizler ve serbest meslek sahipleri, kısmen memnun olanlarda muhtarlar ve emekliler memnun olanlarda ise muhtarlar ve işçiler en yüksek oranları oluşturmaktadırlar.

Tabloya baktığımızda halkın önemli bir kısmının memnun olmadığını ya da kısmen memnun olduğunu görüyoruz. % 13' lük bir kısım memnun olmakla birlikte kısmen memnun olanlarla bu oran % 56'ya çıkmaktadır. Dikkat edilirse muhtarlarda memnun değilim diyen çıkmamıştır. Bunun da muhtarların resmi bir görev yapmalarından ve belediye ile yakın ilişki içinde bulunmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

4.2.2.2.2. Belediye Çalışmalarını Yeterli Bulmamanın Sebepleri

Tablo 52. Belediye Çalışmalarının Yetersizliğinin Sebepleri

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Başkanın Yetersizliği	39 %37,5 (%32,5)	35 %38,5 (%35)	7 %36,8 (%35)	19 %63,3 (%47,5)	14 %43,8 (%28)	20 %43,5 (%40)	4 %44,4 (%40)	5 %50 (%50)	1 %7,7 (%5,5)	144	40,7
Maddi Yetersizlik	25 %24 (%20,8)	25 %27,5 (%25)	3 %15,8 (%15)	2 %6,7 (%5)	6 %18,7 (%12)	12 %26 (%24)	1 %11,1 (%10)	1 %10 (%10)	7 %53,8 (%38,9)	82	23,2
Belediye Çalışanlarının Yetersizliği	14 %13,5 (%11,7)	12 %13,2 (%12)	5 %26,3 (%25)	3 %10 (%7,5)	3 %9,4 (%6)	5 %10,9 (%20)	1 %11,1 (%10)	-	-	43	12,1
Yasal ve Bürokratik Engeller	24 %23 (%20)	13 %14,3 (%13)	2 %10,5 (%10)	5 %16,7 (%12,5)	4 %12,5 (%8)	8 %17,4 (%16)	-	1 %10 (%10)	5 %38,5 (%27,8)	62	17,5
Hepsi	1 %1 (%0,8)	5 %5,5 (%5)	-	-	3 %9,4 (%6)	1 %2,2 (%2)	2 %22,2 (%20)	1 %10 (%10)	-	13	3,7
Diğer	1 %1 (%0,8)	1 %1,1 (%1)	2 %10,5 (%10)	1 %3,3	2 %6,2 (%4)	-	1 %11,1 (%10)	2 %20 (%20)	-	10	2,8
Toplam	104 (120)	91 (100)	19 (20)	30 (40)	32 (50)	46 (50)	9 (10)	10 (10)	13 (18)	352 (418)	100 (100)

“Belediye çalışmalarını yeterli bulmuyorsanız sizce sebebi nedir” şeklinde sorulan bu soruya 352 kişi cevap vermiştir. “Başkanın yetersizliği” ve “maddi yetersizlik” birinci ve ikinci sıradaki nedenler olarak ön plana çıkmaktadır. “Belediye çalışanlarının yetersizliği” ile “yasal ve bürokratik engeller” de dikkate alınması gereken diğer sebeplerdir.

Belediye çalışanlarını yetersiz bulanlar içerisinde başkanın yetersizliği diyenlerde memurlar % 63,3 ile ilk sırada gelmekte, işsizler % 50, emekli, ev hanımı ve öğrenciler % 44 dolaylarındadır. Maddi yetersizlik diyenlere baktığımızda % 53,8 ile muhtarlar ilk sırada olup, bunu % 27,5, %26 ve %24 ile sırasıyla esnaf, ev hanımı ve işçiler izlemektedir.

Belediye çalışanlarının yetersizliği diyenlerde ise % 26,3 ile serbest meslek sahipleri ilk sırada gelmekte, bunu % 13,5 ile işçi ve %13,2 ile esnaf grupları izlemektedir. Yasal ve

bürokratik engeller diyen gruplarda % 38,5 ile muhtarlar, % 23 ile işçiler, % 17 civarı ile memur ve ev hanımları yer almaktadır. Hepsi diyenlerde öğrenci ve işsizler % 22 ve % 10 ile dikkat çekmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyenlerde işsizler % 20 ile ilk sırada olup bunu % 11,1 ile öğrenciler ve %10,5 ile serbest meslek sahipleri izlemektedir. Belediye çalışmalarını yeterli bulmama sebebi olarak da “işlerini önemsememe, halkın ihtiyaçları için yeterince çalışmama, vizyon eksikliği ve siyasal kararların hizmetleri olumsuz etkilemesi” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Tüm katılımcılarda ise başkanın yetersizliği diyenlerde memur ve işsizler, maddi yetersizlik diyenlerde muhtarlar, belediye çalışanlarının yetersizliği diyenlerde serbest meslek sahipleri, yasal ve bürokratik engeller diyenlerde muhtarlar, hepsi diyenlerde öğrenciler ve diğer diyenlerde de işsizler öne çıkmaktadır.

4.2.2.3. Belediyeye (Başkan ve Personeline) güven

Tablo 53. Belediyeye (Başkan ve Personeline) Güven

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	25 %20,8	27	3 %15	5 %12,5	12 %24	8 %16	1 %10	-	10 %55,6	91	22
Kısmen	54 %45	38	10 %50	19 %47,5	20 %40	18 %36	6 %60	4 %40	7 %38,9	176	42
Hayır	30 %25	31	6 %30	11 %27,5	13 %26	18 %36	3 %30	5 %50	1 %5,5	118	28
Fikrim Yok	11 %9,2	4	1 %5	5 %12,5	5 %10	6 %12	-	1 %10	-	33	8
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Örnekleme katılanlara “Belediyeye (başkan ve personeline) güveniyor musunuz” şeklinde yöneltilmiş olan soruya %22 oranında ‘evet’ cevabı alınmıştır. %42 oranında “kısmen” ve %28 oranında da “hayır” cevabı alınmıştır. Ankete katılanların %8’i de bu konuda fikir beyan etmek istememiştir.

Mesleklere göre baktığımızda evet diyenlerde muhtarların en yüksek oranı teşkil ettiğini, bunları esnaf, işçi ve emeklilerin izlediğini görüyoruz. Kısmen ve hayır diyen grupların oranlarının birbirine yakın olduğunu görüyoruz. Burada fikir beyan etmeyenlerde memurların eğitim seviyelerinin yüksek olmasına karşın diğer gruplara göre daha yüksek bir oran teşkil

etmeleri dikkati çekmektedir. Evet ve kısmen diyenler toplamda % 64'lük bir orana ulaşmaktadır ki bu da belediyeyi daha çok çalışmaya sevk edebilir.

4.2.2.2.4. Mahalle Muhtarından Memnuniyet

Tablo 54. Mahalle Muhtarından Memnuniyet

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	n	%
Evet	71 %59,2	62	8 %40	19 %47,5	35 %70	26 %52	4 %40	4 %40	229	57
Kısmen	19 %15,8	27	5 %25	12 %30	9 %18	13 %26	1 %10	1 %10	87	22
Hayır	22 %18,3	9	4 %20	6 %15	5 %10	10 %20	1 %10	2 %20	59	15
Fikrim Yok	8 %6,7	2	3 %15	3 %7,5	1 %2	1 %2	4 %40	3 %30	25	6
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	400	100

17.18.20 ve 21 sorular muhtarlar dışındaki katılımcılara sorulmuştur. 17 soruda "mahalle muhtarınızdan memnun musunuz" sorusu sorulmuş olup alınan cevaplarda % 57 evet, % 22 kısmen, % 15 hayır, %6 fikrim yok cevabı alınmıştır.

Mahalle muhtarlarından memnun olan gruplarda en büyük oran %70 ile emekliler, %62 ile esnaf, %59,2 ile işçilerdir. Kısmen diyenlerde memur, esnaf, ev hanımları ve serbest meslek sahipleri öne çıkmakta; hayır diyenlerde serbest meslek sahibi, ev hanımı ve işsizler %20 oranındadır. Fikrim yok diyenlerde en büyük oran öğrenci ve işsizlerdedir. Bu sonuçlara göre halkın çoğunluğunun muhtarlardan memnun olduğu görülmektedir. Kısmen memnun olanlarla birlikte halkın % 79'u muhtarlardan memnundur.

4.2.2.2.5. Mahalle Muhtarlarının Halkın Görüşlerini İlgililere Yansıtma Düzeyi

Tablo 55. Mahalle Muhtarlarının Halkın Görüşlerini İlgililere Yeterince Yansıtıp Yansıtmadığı

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	n	%
Evet	35 %29,2	39	4 %20	8 %20	24 %48	15 %30	2 %20	4 %40	131	33
Kısmen	37 %30,8	27	4 %20	19 %47,5	12 %24	15 %30	2 %20	2 %20	118	30
Hayır	35 %29,2	27	9 %45	9 %22,5	10 %20	16 %32	1 %10	3 %30	110	27
Fikrim Yok	13 %10,8	7	3 %15	4 %10	4 %8	4 %8	5 %50	1 %10	41	10
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	400	100

“Mahalle muhtarlarının sizin görüşlerinizi ilgililere yeterince yansıttığını düşünüyor musunuz” şeklindeki bu soruya alınan cevaplarda halkın % 33’ü evet, % 30’u kısmen, % 27’si hayır, % 10’uda fikrim yok cevabını vermiştir.

Mesleklere göre dağılımına bakacak olursak evet cevabı verenlerde emekli ve işsizlerin, kısmen cevabı verenlerde memurların en yüksek oranı teşkil ettiğini, hayır cevabı verenlerde de serbest meslek sahiplerinin en yüksek oranda olduğunu görüyoruz. Fikrim yok diyenlerde ise öğrenciler % 50’lik bir oran ile dikkati çekmektedirler.

Bu soruda evet ya da kısmen diyenlerin çoğunluğu oluşturduğunu görmekteyiz. Ancak vatandaşların yaklaşık üçte biri muhtarların halkın görüşlerini ilgililere yeterince yansıttığına inanmaktadır. Bu durum muhtarlar ile belediye arasındaki iletişimin yeterli olmadığını ve muhtarların da vatandaşların sorunlarıyla yeterince ilgilenmediğini göstermektedir.

4.2.2.3. Belediye Meclis Üyeleri, Muhtarlar ve Azaların Halk Arasında Tanınırlık Düzeyi İle Halkın Belediye Meclisinin Aldığı Kararlardan Haberdar Olması

4.2.2.3.1. Belediye Meclisi Üyelerinin Sayısı ve Tanınırlık Düzeyi

Tablo 56. Halkın belediye Meclis üyelerini tanıyıp tanımadığı

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Doğru Tahmin	5 %16,7 (%4,2)	6 %12,3	6 %40 (30)	6 %40 (%15)	5 %11,6 (%10)	2 %12,5 (%4)	-	1 %33,3 (%10)	6 %75 (%33,3)	37 %20,7 (%9)	24
Hiç Tanımıyorum	6 %20 (%5)	3 %6,2 (%3)	2 %13,3 (%10)	2 %13,3 (%5)	8 %18,6 (%16)	4 %25 (%8)	-	2 %66,7 (%20)	-	27	15,1
1-2 kişi Tanıyorum	-	-	-	13 %86,7 (%32,5)	-	4 %25 (%8)	-	-	-	17	9,5
3-4 kişi Tanıyorum	-	-	-	-	20 %46,5 (%40)	-	-	-	-	20	11,2
5-10 kişi Tanıyorum	20 %66,7 (%16,7)	45 %91,8 (%45)	10 %66,7 (%50)	-	15 %34,9 (%30)	8 %50 (%16)	-	1 %33,3 (%10)	-	99	55,3
15 kişi Tanıyorum	4 %13,3 (%3,3)	1 %2 (%1)	3 %20 (%15)	-	-	-	-	-	6 %75 (%33,3)	14	7,8
Hepsini Tanıyorum	--	-	-	-	-	-	-	-	2 %25 (%11,1)	2	1,1
Toplam	30 (120)	49 (100)	15 (20)	15 (40)	43 (50)	16 (50)	- (10)	3 (10)	8 (18)	179 (418)	100 (100)

Bu soruda halka belediye meclisinin kaç üyeden oluştuğunu ve kaçını tanıdıkları sorulmuş, alınan cevaplarda 418 kişiden 179 kişi fikir beyan etmiş olup, 37 kişi meclis üye sayısını doğru tahmin etmiştir. 27 kişi hiçbir meclis üyesini tanımadığını, 17 kişi 1-2 kişiyi tanıdığını, 20 kişi 3-4 kişiyi tanıdığını, 99 kişi 5-10 arası kişiyi tanıdığını, 14 kişi 15 kişiyi tanıdığını ve 2 kişide hepsini tanıdığını belirtmişler.

Fikir beyan edenlerin %20,7'si, genelde %9'u meclis üyelerini doğru tahmin etmiştir. Fikir beyan edenler içerisinde belediye meclis üye sayısını doğru tahmin eden en yüksek oran % 75 ile muhtarlara aittir. Bunu %40 ile serbest meslek sahipleri ve memurlar izlemektedir. Genele bakacak olursak ise en yüksek oran %33,3 ile yine muhtarlara aittir. Halkın çoğunluğu ortalama 5-10 arası üye tanımaktadır.

Fikir beyan edenlerde hiç tanıyıyorum diyenlerde işsizler, 1-2 kişiyi tanıyorum diyenlerde memurlar ve ev hanımları, 3-4 kişiyi tanıyorum diyenlerde emekliler, 5-10 kişiyi tanıyorum diyenlerde esnaf, işçi ve serbest meslek sahipleri, 15 kişiyi tanıyorum diyenlerde muhtarlar, hepsini tanıyorum diyenlerde de yine muhtarlar öne çıkmaktadır.

Tüm katılımcılar içerisinde ise hiç tanıyıyorum diyenlerde en yüksek oran %20 ile işsizlere, 1-2 kişiyi tanıyan gruplarda %32,5 ile memurlara, 3-4 kişiyi tanıyanlarda %40 ile emeklilere aittir. 5-10 kişiyi tanıyanlarda %50 ile serbest meslek sahipleri ve %45 ile esnaflar, 15 kişiyi tanıyanlarda %33,3 ile muhtarlar öne çıkmakta, hepsini tanıyan grup olarak da %11,1 ile muhtarlar dikkati çekmektedir. Bir başka dikkati çeken nokta da 5-10 kişiyi tanıyanların oranının yarıdan fazla olmasıdır.

4.2.2.3.2. Muhtarı Tanıma

Tablo 57. Mahalle Muhtarının Tanınırlık Düzeyi

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	n	%
Evet	106 %88,3	89	17 %85	32 %80	47 %94	47 %94	7 %70	8 %80	353	88
Hayır	14 %11,7	10	3 %15	8 %20	3 %6	3 %6	1 %10	1 %10	43	11
Fikrim Yok	-	1	-	-	-	-	2 %20	1 %10	4	1
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	400	100

"Mahalle muhtarınızı tanıyor musunuz" sorusunu sorduğumuz katılımcıların %88'i mahalle muhtarını tanıdıklarını beyan ederken, %11'i de tanımadıklarını belirtmişlerdir. Evet diyenlerde en yüksek oran emekli ve ev hanımları, hayır diyenlerde memurlar ve fikrim yok diyenlerde de öğrencilerdir. Bu sonuçlar; yurttaşların kendilerine en yakın yerel yöneticiler olan muhtarları büyük oranda tanıdığını göstermektedir. %90'a yakın bir çoğunlukla mahalle muhtarlarının tanındığı tespit edilmiştir.

4.2.2.3.3. Azaları Tanıma

Tablo 58. Azaların Tanınırılık Düzeyi

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	n	%
Hiçbirini	87 %72,5	63	16 %80	33 %82,5	34 %68	41 %82	9 %90	5 %50	288	72
Birini	16 %13,3	17	1 %5	5 %12,5	6 %12	8 %16	-	1 %10	54	14
İkisini	11 %9,2	9	3 %15	1 %2,5	8 %16	1 %2	1 %10	2 %20	36	9
Üçünü	3 %2,5	7	-	1 %2,5	1 %2	-	-	1 %10	13	3
Dördünü	1 %0,8	3	-	-	1 %2	-	-	1 %10	6	1,5
Beşini	1 %0,8	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Altısını	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yedisini	1 %0,8	1	-	-	-	-	-	-	2	0,5
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	400	100

“Mahallenizdeki azalardan kaçını tanıyorsunuz” şeklindeki soruya alınan cevaplarda dörtte üçe yakın bir oran hiçbirini tanımadığını belirtmiştir. % 25 civarında bir oran çoğunlukta 1 ile 3 arasındaki kişiyi tanıdığını belirtmiştir.

Mesleklere göre sınıflandırmaya baktığımızda hiçbirini tanımayanlarda oranlar genelde birbirine yakındır. Bir kişiyi tanıyanlarda esnaf ve ev hanımları, iki, üç ve dört kişiyi tanıyanlarda işsizler dikkati çekmekte olup, diğer rakamlar dikkate alınacak oranlarda değildir. Dikkati çeken bir başka nokta da halkın %88'inin muhtarı tanırken % 72'sinin azaların hiçbirini tanımadığıdır.

4.2.2.3.4. Halkın Belediye Meclisinin Aldığı Kararlardan Haberdar Olma Düzeyi

Tablo 59. Halkın Belediye Meclisinin Aldığı Kararlardan Haberdar Olup Olmadığı

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Hiç Haberdar Olmuyorum	89 %74,2	79	7 %35	29 %72,5	35 %70	42 %84	7 %70	8 %80	4 %22,2	300	72
Bazen Haberdarım	27 %22,5	20	10 %50	11 %27,5	15 %30	8 %16	3 %30	2 %20	8 %44,4	104	25
Her Zaman Haberdarım	4 %3,3	1	3 %15	-	-	-	-	-	6 %33,3	14	3
Toplam	20	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Anket sonuçlarına göre halkın yaklaşık dörtte üçlük bir kısmı belediyenin aldığı kararlardan haberdar değildir. Mesleklere göre baktığımızda; hiç haberdar olmayanlar da ev hanımı işsiz ve esnafın en yüksek oranları teşkil ettiğini, bazen haberdarım diyenlerde serbest meslek sahibi ve muhtarların ön planda olduklarını görüyoruz. Her zaman haberdarım diyenlerde de yine %33 ile muhtarlar başı çekmektedir. Sonuçlara bakacak olursak bazen haberdar oluyorum ve her zaman haberdar oluyorum diyenlerde muhtar ve serbest meslek sahiplerinin önde olmalarını belediye ile daha sık ilişki içerisinde olmaları ile açıklayabiliriz.

Anket sonucuna göre katılanların %72 gibi büyük çoğunluğu belediyenin aldığı kararlardan hiç haberdar değildir. Bu durum ilçe genelinde belediye karar sürecine halkın katılımının düşük olduğunu gösteren başka bir tablodur. Bunda halkın olduğu gibi belediyenin de eksikleri vardır. Örneğin belediyenin halk günü yapmaması, meclis kararlarını yaygın biçimde okunabilecek umuma açık yerlerde asıp ilan etmemesi belediyenin eksikleri olarak gösterilebilir. Tablodan belediyenin iletişim araçlarını yeterince kullanmadığını anlıyoruz. Ayrıca belediyenin aldığı kararları vatandaşları bilgilendirme konusunda yeterli gayreti göstermediğini de söyleyebiliriz.

4.2.2.4. Halkın Belediyeye Erişimi

4.2.2.4.1. Başkanla Görüşme

Tablo 60. Belediye Başkanı İle Görüşme

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	33 %27,5	40	11 %55	16 %40	21 %42	5 %10	1 %10	2 %20	17 %94,4	146	35
Hayır	87 %72,5	60	9 %45	24 %60	29 %58	45 %90	9 %90	8 %80	1 %5,6	272	65
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Bu bölümün ilk sorusu olarak yurttaşların yönetimle ne kadar ilgili olduklarını ölçmek için “belediye başkanıyla yüz yüze görüştünüz mü” şeklinde sorduğumuz soruya % 35 evet, % 65 ise hayır cevabı verilmiştir.

Meslekler bazında incelediğimizde evet diyenler arasında en yüksek oranları %94,4 ile muhtarlar ve %55 ile serbest meslek sahipleri oluşturmaktadır. Hayır diyenlerde ise en yüksek oranları ev hanımı, öğrenci, işçi ve işsiz grupları oluşturmaktadır. Bu durum da; yerel yönetimlere katılım eğilimi gösteren halkın, belediye başkanıyla görüşme konusunda yeterli olmadığını göstermektedir.

4.2.2.4.2. Belediye İle İlgili Şikâyetleri İletme

Tablo 61. Belediye İle İlgili Şikâyetleri İletip İletememe

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	60 %50	62	13 %65	19 %47,5	35 %70	19 %38	1 %10	2 %20	17 %94,4	228	55
Hayır	45 %37,5	27	4 %20	16 %40	14 %28	24 %48	4 %40	7 %70	-	141	34
Fikrim Yok	15 %12,5	11	3 %15	5 %12,5	1 %2	7 %14	5 %50	1 %10	1 %5,6	49	11
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Bu soruda “belediye ile ilgili şikâyetlerinizi belediye yetkililerine iletebiliyor musunuz” şeklinde sormuş olduğumuz soruya almış olduğumuz cevaplarda katılımcıların % 55’i istek

ve şikâyetlerini rahatça belediyeye iletebildiklerini beyan etmişlerdir. % 34'ü hayır, % 11'i ise fikrim yok cevabını vermiştir.

Evet cevabı verenlerde en yüksek oranı muhtarlar oluşturmakta, hayır cevabı verenlerde işsizler ve fikrim yok diyenlerde ise öğrenciler dikkati çekmektedir. Tablodan halkın yarısına yakınının belediye ile ilgili şikâyetlerini belediyeye iletmekten çekindiklerini görüyoruz. Halkın belediyeye karşı şikâyetlerini iletmeye yetersiz olduğunu söyleyebiliriz. Vatandaşın taleplerine tatmin edici cevaplar aldıkça katılım sürecine daha çok zaman ayıracağı bir gerçektir.

4.2.2.4.3. Belediye İle İlgili Şikâyetleri Belediye Yetkililerine İletememe Sebepleri

Tablo 62. Belediye İle İlgili Şikâyetleri Belediye Yetkililerine İletememe Sebepleri

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Sonucun Değişmeyeceği İnancı	40 %49,4 %33,3	27 %41,5 (%27)	7 %58,3 (%35)	17 %54,8 (%42,5)	13 %56,5 (%26)	23 %53,5 (%46)	5 %50 (%50)	7 %70 (%70)	1 %20 (%5,5)	140	50
Halkın Haklarını Bilmemesi	15 %18,5 (%12,5)	10 %15,4 (%10)	2 %16,7 (%19)	3 %9,7 (%7,5)	6 %26 (%12)	8 %18,6 %16	2 %20 (%20)	1 %10 (%10)	3 %60 (%16,7)	50	17,9
Geçim Sorunları	-	2 %3 (%2)	1 %8,3 (%5)	2 %6,5 (%5)	-	1 %2,3 (%2)	-	1 %10 (%10)	-	7	2,5
Zamanım Olmadığı İçin	18 %22,2 (%15)	12 %18,5 (%12)	2 %16,7 (%10)	7 %22,5 (%17,5)	4 %17,4 (%10)	6 %14 (%12)	1 %10 (%10)	1 %10 (%10)	1 %20 (%5,5)	52	18,6
Fikrim Yok	8 %9,9 (%6,6)	14 %21,5 (%14)	-	2 %6,5 (%5)	-	5 %11,6 (%10)	2 %20 (%20)	-	-	31	11
Toplam	81 (120)	65 (100)	12 (20)	31 (40)	23 (50)	43 (50)	10 (10)	10 (10)	5 (18)	280 (418)	100 (100)

Bir önceki soru ile bağlantılı olarak sorulan bu soruda "belediye ile ilgili şikâyetlerinizi belediye yetkililerine iletemiyorsanız sebebi nedir" şeklinde bir soru sorulmuştur. 280 kişinin cevap verdiği soruya; vatandaşların belediye ile ilgili şikâyetleri belediye yetkililerine iletememesinde sonucun değişmeyeceği inancının payı %50, zamanının olmamasının payı

%18,6 halkın haklarını bilmemesinin payı %17,9 fikrin olmamasının payı %11 ve geçim sorunlarının payı ise %2,5 olarak tespit edilmiştir.

Fikir beyan edenlerde şikâyetlerini belediyeye iletmeme gerekçesi olarak sonucun değişmeyeceği inancını en yüksek oranda %70 ile işsiz grubu ileri sürmektedir. Diğer mesleklerde ise oranlar birbirine yakındır. Halkın haklarını bilmemesi şeklinde görüş bildirenlerde ise en yüksek oran %60 ile muhtarlar aittir. Diğer oranlar %10 ile %20 arasında değişmektedir. Geçim sorunları diyenler yaklaşık %2'lik bir oran teşkil etmekte, "zamanım olmadığı için" şeklinde görüş bildirenler ortalama %10-12 arası bir orana ve "fikrim yok" diyenler ise %7 civarında bir orana sahiptir.

Bu verilerin ortaya çıkardığı sonuç "sonucun değişmeyeceğine olan inancı" ve "halkın haklarını bilmemesi" seçenekleri % 67,9 gibi bir oran teşkil etmektedir. Bu da vatandaşların belediye ile ilgili şikâyetlerini belediye yetkililerine iletmeye isteksiz kılmaktadır.

4.2.2.4.4. Belediye İle İlgili İstek ve Şikâyetleri İletme Yolları

Tablo 63. Belediyeye Başvuru Yöntemi

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Dilekçe Veririm	55 %45,8	34	10 %50	16 %40	16 %32	19 %38	6 %60	6 %60	7 %38,9	169	40
Telefon Ederim	25 %20,8	16	-	11 %27,5	7 %14	11 %22	1 %10	2 %20	8 %44,4	81	19
Elektronik Posta İle	11 %9,2	5	2 %10	5 %12,5	-	2 %4	-	1 %10	-	26	6
Yüz Yüze Görüşürüm	20 %16,6	29	6 %30	6 %15	23 %46	14 %28	2 %20	-	3 %16,7	103	25
Başkanla Görüşürüm	2 %1,7	3	-	-	-	1 %2	1 %10	-	-	7	2
Belediye Personeli Tanıdıklarımın Yanına Giderim	7 %5,8	13	2 %10	2 %5	4 %8	3 %6	-	1 %10	-	32	8
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

“Belediye ile ilgili istek ve şikâyetlerinizi hangi yolla iletirsiniz” şeklindeki soruya^{xxx} katılımcıların % 40 gibi önemli bir kısmı geleneksel yolla yani dilekçe yoluyla istek ve şikâyetlerini bildirmektedirler. % 25 yüz yüze görüşürüm, % 19 telefon ederim, % 8 belediye personeli tanıdıklarımın yanına giderim, % 6 elektronik posta ile ve % 2 de başkanla görüşürüm cevabını vermiştir. “Alo belediye” gibi istek ve şikâyet hatları belediyede bulunmadığı için bu yol kullanılamamaktadır.

Mesleklere göre dağılımına baktığımızda dilekçe veririm diyenlerde öğrenci ve işsizler %60 ile en yüksek orana sahip olup, bunları %50 ile serbest meslek sahipleri ve %45,8 ile işçiler takip etmektedir. “Telefon ederim” diyenlerde muhtarlar ve memurlar öne çıkmakta, “elektronik posta ile” diyenlerde memurlar en yüksek orana sahiptir. “Yüz yüze görüşürüm” diyenlerde emekliler %46 ile dikkati çekmekte, “başkanla görüşürüm” diyenlerde öğrenciler %10 ve esnaf %3'lük bir oran teşkil etmekte olup, “belediye personeli tanıdıklarımın yanına giderim” diyenlerde de esnaf %13 ile en yüksek orana sahiptirler. Tablodan anlaşılacağı üzere halkın büyük çoğunluğu istek ve şikâyetlerini başta dilekçe vermek olmak üzere, yüz yüze görüşerek ya da telefon ederek (toplam %84) iletmektedirler.

4.2.2.4.5. Halkın Belediye İle İlgili İşlerini Yapmak İçin Kullandığı Yollar

Tablo 64. Halkın İş Görme Yöntemi

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Bizzat Yetkililerle Görüşürüm	98 %81,7	81	18 %90	35 %87,5	47 %94	41 %82	7 %70	6 %60	18 %100	351	84
Belediyede Sözü Geçen Birini Aracı Yaparım	15 %12,5	10	2 %10	2 %5	1 %2	3 %6	1 %10	2 %20	-	36	9
Fikrim Yok	7 %5,8	9	-	3 %7,5	2 %4	6 %12	2 %20	2 %20	-	31	7
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Halkın belediyeye erişiminin araştırıldığı bu kısmın son sorusunda “Belediyede herhangi bir işiniz olduğunda; işinizi yapmak için hangi yolu kullanırsınız”^{xxxi} sorusu sorulmuş olup aldığımız cevaplarda bizzat yetkililerle görüşürüm cevabının öne çıktığını görüyoruz.

Bizzat yetkililer ile görüşürüm diyenlerde muhtarlar, belediyede sözü geçen birini aracı yaparım diyenlerde işsizler, fikrim yok diyenlerde de öğrenci ve işsizlerin en yüksek oranda olduğunu görüyoruz.

Araştırmaya katılan vatandaşların önemli bir bölümü (%84), belediyede işleri olduğunda bizzat yetkililerle görüşüp, sorunlarını çözdüklerini belirtmektedir. Buna karşın %9'luk bir kesim ise bu tür işlerin çözümünde aracılara başvuracaklarını belirtmektedir. Konuyla ilgili fikir beyan etmek istemeyenlerin oranı ise %7'dir.

4.2.2.5. Halkın Sivil Toplum Kuruluşlarına Bakışı

4.2.2.5.1. Sivil Toplum Kuruluşlarını Tanıma

Tablo 65. Sivil Toplum Kuruluşlarını Tanıma

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Hiç S T K Tanımıyorum	70 %60,9 (%58,3)	-	-	-	-	-	-	-	6 %33,3 %33,3	76	29,4
1-5 Arası S T K Tanıyorum	45 %39,1 %37,5)	50 %90,9 %50	11 %91,7 %55	10 %47,6 %25	10 %47,6 %20	12 %100 %24	3 %100 %30	-	-	141	54,4
6-10 Arası S T K Tanıyorum	-	5 %9,1) %5	-	10 %47,6 %25	11 %52,4 %22	-	-	2 %100 %20	-	28	10,8
10-20 Arası S T K Tanıyorum	-	-	-	1 %4,8 %2,5	-	-	-	-	-	1	0,4
20-30 arası S T K Tanıyorum	-	-	1 %8,3 %5	-	-	-	-	-	12 %66,6 %66,6	13	5
Toplam	115 (120)	55 (100)	12 (20)	21 (40)	21 (50)	12 (50)	3 (10)	2 (10)	18 (18)	259 (418)	100 (100)

Bu bölümün ilk sorusunda “Bandırma’daki sivil toplum kuruluşlarından kaç tanesini tanıyorsunuz” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Soruya 259 kişi cevap vermiştir. Halkın yarısından fazlasının en az bir sivil toplum kuruluşunu tanıdığı, yaklaşık üçte birinin ise hiç sivil toplum kuruluşu tanımadığı ortaya çıkmıştır.

Hiç STK tanımayanlarda işçiler, 1-5 arası STK tanıyanlarda ev hanımları, öğrenciler, esnaf ve serbest meslek sahipleri, 6-10 arası STK tanıyanlarda memur, emekli ve işsizler dikkati çekmektedir. 10-20 arası tanıyanlarda memurlar, 20-30 arası tanıyanlarda ise muhtarlar öne çıkmaktadır. Halkın % 70'inin en az bir sivil toplum kuruluşunu tanıması önemlidir. Ancak tanınmanın ötesinde sivil toplum kuruluşlarına katılma ve katkıda bulunma daha da önemlidir.

4.2.2.5.2. Halkın Sivil Toplum Kuruluşlarının Belediye Kararlarının Oluşumuna Katılımlarına Bakışı

Tablo 66. Halkın Sivil Toplum Kuruluşlarının Belediye Kararlarının Oluşumuna Katılımını Destekleyip Desteklemediği

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	81 %67,5	82	16 %80	34 %85	45 %90	30 %60	4 %40	6 %60	16 %88,9	314	75
Hayır	9 %7,5	6	1 %5	2 %5	1 %2	6 %12	1 %10	1 %10	1 %5,5	28	7
Fikrim Yok	30 %25	12	3 %15	4 %10	4 %8	14 %28	5 %50	3 %30	1 %5,5	76	18
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Halkın sivil toplum kuruluşlarına bakışının araştırılması için yöneltilen soruda ^{xxxii} katılımcıların büyük çoğunluğu (% 75) meslek odaları, dernekler ve vakıflar gibi sivil toplum kuruluşlarının yerel yönetimlerin karar süreçlerine katılımını desteklediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda olumsuz görüş beyan eden vatandaşlar ise %7'lik bir oran teşkil etmektedirler. Vatandaşların %18'lik kısmı ise bu hususta fikir beyan etmek istememişlerdir.

Mesleklere göre baktığımızda evet diyenlerde emekli ve muhtarların, hayır diyenlerde ev hanımlarının, fikrim yok diyenlerde de öğrencilerin ilk sırada olduğunu görüyoruz. Dörtte üçlük bir kısmı STK'ların belediye kararlarının oluşumuna katılımını desteklemektedir.

4.2.2.5.3. Sivil Toplum Kuruluşuna (Meslek Odaları, Dernekler, Vakıflar vs.)

Üyelik

Tablo 67. Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

	İşçi	Esnaf	S. Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	21 %17,5	77	17 %85	17 %42,5	16 %32	4 %8	2 %20	1 %10	6 %33,3	161	39
Hayır	99 %82,5	23	3 %15	23 %57,5	34 %68	46 %92	8 %80	9 %90	12 %66,6	257	61
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Halkın sivil toplum kuruluşlarına üyeliklerinin araştırıldığı bu soruda aldığımız karşılıklarda vatandaşların %61'inin herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olmadığını görüyoruz. Mesleklere göre dağılıma baktığımızda evet diyenlerde en yüksek oran %85 ile serbest meslek sahiplerine, hayır diyenlerde en yüksek oran %92 ile ev hanımlarına aittir. Evet cevabının esnaf ve serbest meslek sahiplerinde fazla olmasını, genelde bir odaya bağlı olmalarının doğal bir sonucu olarak düşünülebilir. Örnekleme katılan vatandaşların %39'unun sivil toplum kuruluşlarına üye olmaları yetersiz olmakla birlikte azımsanmayacak bir orandadır

4.2.2.5.4. Siyasal, Toplumsal Bir Dernekte Veya Toplulukta Çalışma

Tablo 68. Siyasal Ya da Toplumsal Bir Dernekte Veya Toplulukta Çalışma

	İşçi	Esnaf	S Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	15 %12,5	21	9 %45	8 %20	5 %10	2 %4	-	1 %10	6 %33,3	58	14
Hayır	105 %87,5	89	11 %55	32 %80	45 %90	48 %96	10 %100	9 %90	12 %66,6	360	86
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

Bu soruda vatandaşların herhangi bir siyasal ya da toplumsal dernekte veya toplulukta çalışıp çalışmadığı araştırılmıştır. Tablo 68'i incelediğimizde yurttaşların yalnızca %14'ünün bir dernek ya da toplulukta çalıştığını görüyoruz.

Meslekler bazında evet diyenlerde serbest meslek sahipleri ve muhtarlar öne çıkmaktadır. Hayır cevabının bütün mesleklerde % 86 gibi son derece yüksek olmasının STK'lara ve toplumsal örgütlenmeye ilginin oldukça düşük olduğunu göstermektedir.

4.2.2.5.5. Siyasi Partiye Üyelik

Tablo 69. Siyasi Partiye Üye Olma

	İşçi	Esnaf	S Mes.	Memur	Emekli	Ev Hanımı	Öğrenci	İşsiz	Muhtar	n	%
Evet	21 %17,5	10	9 %45	-	10 %20	5 %10	1 %10	4 %40	4 %22,2	64	15
Hayır	99 %82,5	90	11 %55	40 %100	40 %80	45 %90	9 %90	6 %60	14 %77,8	354	85
Toplam	120	100	20	40	50	50	10	10	18	418	100

“Herhangi bir siyasi partiye üye misiniz” şeklinde sormuş olduğumuz bu soruya 64 evet, 354 hayır cevabı verilmiştir. Üye olanların oranı % 15'tir. Mesleklere baktığımızda da en yüksek oranın %45 ile serbest meslek sahiplerine, hayır diyenlerinde memur olmanın doğal bir sonucu olarak %100 ile memurlara ait olduğunu görüyoruz. Sivil toplum kuruluşlarına üyeliğin sınırlılığı gibi; siyasi partilere üyelik için de aynı yorum yapılabilir. Vatandaşların %15'i bir siyasi partiye üye iken, %85'inin herhangi bir üyeliği bulunmamaktadır.

4.2.2.6.Katılım Eğilimleri ve Çeşitli sosyal ekonomik Değişkenler

4.2.2.6.1. Meslek ve Meclis Toplantılarına Katılım

Tablo 70. Meslek ve Meclis Toplantılarına Katılım

Meslek	Hiç katılmam		Bazen katılım		Genellikle katılım		Sürekli katılım		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İşçi	98	82	21	17	1	1	-	-	120	28,7
Esnaf	83	83	16	16	-	-	1	1	100	23,9
S. Meslek	13	65	7	35	-	-	-	-	20	4,8
Memur	34	85	6	15	-	-	-	-	40	9,5
Emekli	40	80	9	18	-	-	1	2	50	12
Ev Hanımı	42	84	6	12	2	4	-	-	50	12
Öğrenci	8	80	2	20	-	-	-	-	10	2,4
İşsiz	8	80	2	20	-	-	-	-	10	2,4
Muhtar	7	39	7	39	4	22	-	-	18	4,3
Toplam	333	79,6	76	18,2	7	1,7	2	0,5	418	100

Meslek ve meclis toplantılarına katılım arasındaki ilişkinin araştırıldığı tabloyu incelediğimizde vatandaşların % 80 oranında meclis toplantılarına katılmadıklarını görüyoruz. En fazla katılım oranlarının muhtar (%61) ve serbest meslek sahiplerinde (%35) olduğunu görüyoruz. Ortalama katılımın %20,4 olduğu tabloda bu iki grubu öğrenci, işsiz, emekli, işçi ve esnaf kesimleri izlemektedir. En az katılımı ise memurlar ve ev hanımları oluşturmaktadır.

4.2.2.6.2 Yaş ve Meclis Toplantılarına Katılım

Tablo 71. Yaş ve Meclis Toplantılarına Katılım

Yaş	Hiç katılmam		Bazen katılım		Genellikle katılım		Sürekli katılım		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-30	67	82,7	14	17,3	-	-	-	-	81	19,4
31-45	143	82,2	27	15,5	4	2,3	-	-	174	41,6
46-60	90	75	26	21,7	2	1,7	2	1,6	120	28,7
60 ve üzeri	33	76,8	9	20,9	1	2,3	-	-	43	10,3
Toplam	333	79,6	76	18,2	7	1,7	2	0,5	418	100

Örnekleme katılan 18-30 yaş aralığındaki 81 kişinin belediye meclis toplantılarına katılır mısınız şeklinde yöneltilen soruya %82,7'si hiç katılmam, % 17,3'ü bazen katılım cevabını vermiştir. 31-45 yaş aralığındaki 174 kişinin %82,2'si hiç katılmam derken %15,5'ı bazen katılım, %2,3'ü ise genellikle katılım cevabını vermiştir.

46 ve daha üst yaşlarda belediye meclis toplantılarına katılmam diyenlerin oranı 18-45 yaş aralığına göre daha düşüktür. % 82,7den % 75'e düşmüştür. Sonuçlara göre; 46 yaş ve üstü yaştaki vatandaşların meclis toplantılarına katılım oranları 18-45 arasındaki gençlerin ve yetişkinlerin meclis toplantılarına katılım oranlarına göre daha yüksektir.

4.2.2.6.3 Cinsiyet ve Meclis Toplantılarına Katılım

Tablo 72. Cinsiyet ve Meclis Toplantılarına Katılım

Cinsiyet	Hiç katılmam		Bazen katılım		Genellikle katılım		Sürekli katılım		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	252	77,8	63	19,4	7	2,2	2	0,6	324	77,8
Kadın	81	86,2	13	13,8	-	-	-	-	94	22,2
Toplam	333	79,6	76	18,2	7	1,7	2	0,5	418	100

Tabloya baktığımızda belediye meclis toplantılarına katılım her iki cins içinde yeterince yüksek olmasa da erkeklerde nispeten daha yüksektir. Kadınlarda katılma oranı %13,8 iken erkeklerde bu oran % 22,2dir.

4.2.2.6.4. Eğitim ve Meclis Toplantılarına Katılım

Tablo 73. Eğitim ve Meclis Toplantılarına Katılım

Eğitim	Hiç katılmam		Bazen katılım		Genellikle katılım		Sürekli katılım		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul	81	78,6	20	19,4	2	1,9	-	-	103	24,6
Ortaokul	53	79,1	10	14,9	3	4,5	1	1,5	67	16
Lise	77	75,5	22	21,5	2	2	1	1	102	24,4
Üniversite	119	83,8	23	16,2	-	-	-	-	142	34
Lisans Üstü	3	75	1	25	-	-	-	-	4	1
Toplam	333	79,6	76	18,2	7	1,7	2	0,5	418	100

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde halkın en az %75'inin katılımdan habersiz olduğunu görüyoruz. Katılım oranının "bazen" ve "genellikle katılım" diyenleri beraber düşünecek olursak ortalama % 20 civarında olduğunu görüyoruz. Her ne kadar en fazla katılım oranının görece olarak lisansüstü eğitime sahip olanlarda (%25) olduğu görülse de, rakamın diğer eğitim gruplarına göre çok düşük olduğu göz ardı edilmemelidir. Onları lise

(%24,5) ilkokul (%21,3) ortaokul (%20,9) ve üniversite mezunları (16,2) izlemektedir. Ortalama katılımın %20 civarında olduğu ve eğitim düzeyi ile meclis toplantısına katılım oranının çok yakın bir ilişki içerisinde olmadıklarını görmekteyiz.

4.2.2.6.5. Gelir ve Meclis Toplantılarına Katılım

Tablo 74. Gelir ve Meclis Toplantılarına Katılım

Gelir	Hiç katılmam		Bazen katılırim		Genellikle katılırim		Sürekli katılırim		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
0-500	55	88,7	5	8	2	3,2	-	-	62	14,8
500-1000	101	85,6	16	13,6	1	0,8	-	-	118	28,2
1000-2000	98	73,7	32	24	2	1,5	1	0,8	133	31,8
2000 ve üzeri	79	75,2	23	21,9	2	1,9	1	1	105	25,1
Toplam	333	79,6	76	18,2	7	1,7	2	0,5	418	100

Gelir ve meclis toplantılarına katılım arasındaki ilişkilerde de eğitim ve meclis toplantılarına katılıma benzer bir ilişki söz konusudur. Halkın %78,5'i meclis toplantılarına katılmamaktadır. En fazla katılıma istekli grubu 1000-2000 T.L. arası gelire sahip olanlar (%26,3) teşkil etmektedir. Bu vatandaşları 2000 ve üzeri grup (%24,8), onları ise sırası ile 500-1000 (%14,4) ve 0-500 (11,2) gelire sahip gruplar izlemektedir. Burada orta ve daha üst gelire sahip olanların yönetime katılmaları konusunda nispeten daha istekli olduklarını söyleyebiliriz.

4.2.2.6.6. Meslek ve Belediyeye Şikâyet

Tablo 75. Meslek ve Belediyeye Şikâyet

Meslek	Hiç şikâyette bulunmadım		Bir kez		İki kez		Üç ve daha fazla		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İşçi	83	69	26	22	4	3	7	6	120	28,7
Esnaf	72	72	17	17	7	7	4	4	100	23,9
S. Meslek	11	55	4	20	5	25	-	-	20	4,8
Memur	26	65	9	23	2	5	3	7	40	9,5
Emekli	30	60	14	28	3	6	3	6	50	12
Ev Hanımı	44	88	3	4	2	4	1	2	50	12
Öğrenci	10	100	-	-	-	-	-	-	10	2,4
İşsiz	8	80	1	10	-	-	1	10	10	2,4
Muhtar	4	22	1	6	-	-	13	72	18	4,3
Toplam	288	68,9	75	17,9	23	5,3	32	7,9	418	100

Tablodan hiç şikâyet etmeyenlerde en yüksek oranın %100 ile öğrencilere, en düşük oranında %22 ile muhtarlara ait olduğunu görüyoruz. Vatandaşların yaklaşık %70'inin hiç şikâyette bulunmamaktadır. En fazla şikâyette bulunan kesimin ise muhtarlar (%78) olduğunu görüyoruz. Onları %45 ile serbest meslek sahipleri, %40 ile emekliler, %35 ile memurlar, %31 ile işçiler, %28 ile esnaflar izlemektedir. En az şikâyette bulunanlar ev hanımlarıdır.

Bir kez şikâyette bulunanlar arasında % 28 ile emekliler ilk sırada gelmektedir. Bunları %23 ile memurlar %22 ile işçiler ve %2 ile de serbest meslek sahipleri izlemektedir. İki kez şikâyette bulunanlarda en yüksek oran %25 ile serbest meslek sahiplerine aittir. Diğer meslek grupları dikkate alınmayacak kadar düşüktür. Üç ve daha fazla şikâyette bulunanlarda ise muhtarlar %72 ile önemli bir oran teşkil etmektedir. Diğer oranlar ise son derece düşüktür.

Sonuç olarak muhtar, serbest meslek sahipleri ve emeklilerin daha aktif olduklarını görmekteyiz. Muhtarların görevlerinin bir gereği, serbest meslek sahiplerinin ise diğer meslek gruplarına göre daha bağımsız olmalarından dolayı şikâyet için belediyeye endişe duymadan müracaat edebilmeleri şeklinde değerlendirilebilir.

4.2.2.6.7. Yaş ve Belediyeye Şikâyet^{xxxiii}

Tablo 76. Yaş ve Belediyeye Şikâyet

Yaş	Hiç şikâyette bulunmadım		Bir kez		İki kez		Üç ve daha fazla		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-30	64	79	10	12,3	3	3,7	4	5	81	19,4
31-45	118	68,6	32	18,6	13	7,6	9	5,2	172	41,1
46-60	77	64,2	27	22,5	4	3,3	12	10	120	28,7
61 ve üzeri	29	64,4	6	13,3	3	6,7	7	15,6	45	10,8
Toplam	288	68,9	75	17,9	23	5,3	32	7,9	418	100

Tabloya baktığımızda en çok şikâyette bulunan grubun 40-60 yaş grubu (%35,8) olduğunu bunu 61 ve üzeri yaş grubunun (%35,6) ve 31-45 yaş grubunun (%31,4) izlediğini görüyoruz. En az şikâyette bulunan grup ise 18-30 (%21) yaş grubudur. Orta yaş ve üstü vatandaşların daha çok hak arama eğiliminde oldukları görülmektedir. Gülise Gökçe'nin çalışması Konya örneğinde de yaş ve katılma ile ilgili seçeneklerde birbirine yakın değerler çıkmıştır.

4.2.2.6.8. Cinsiyet ve Belediyeye Şikâyet^{xxxiv}

Tablo 77. Cinsiyet ve Belediyeye Şikâyet

Cinsiyet	Hiç şikâyetle bulunmadım		Bir kez		İki kez		Üç ve daha fazla		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	215	66,2	64	19,7	18	5,5	28	8,6	325	77,8
Kadın	73	78,5	11	11,8	5	5,4	4	4,3	93	22,2
Toplam	288	68,9	75	17,9	23	5,3	32	7,9	418	100

Örnekleme katılan erkeklerin %33,8'si bir ya da daha fazla belediyeye şikâyet için başvurmuştur. Buna karşın kadınların başvurma oranı %21,5 olarak saptanmıştır. Ankete katılanların yaklaşık %70'inin hiç şikâyetle bulunmadıklarını görüyoruz.

4.2.2.6.9. Eğitim ve Belediyeye Şikâyet^{xxxv}

Tablo 78. Eğitim ve Belediyeye Şikâyet

Eğitim	Hiç şikâyetle bulunmadım		Bir kez		İki kez		Üç ve daha fazla		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul	81	77,1	12	11,4	3	2,9	9	8,6	105	25,1
Ortaokul	49	74,2	10	15,2	3	4,5	4	6,5	66	15,8
Lise	69	68,3	16	15,9	6	5,9	10	9,9	101	24,1
Üniversite	87	61,3	37	26	9	6,3	9	6,3	142	34
Lisans Üstü	2	50	-	-	2	50	-	-	4	1
Toplam	288	68,9	75	17,9	23	5,3	32	7,9	418	100

Tablodan da görüleceği üzere belediyeye şikâyet için başvuranlar genel olarak değerlendirildiğinde lisansüstü (%50) ve üniversite mezunlarının (%39,6) ile ilk sıraları teşkil ettiğini bunları toplam %31,7 ile lise mezunları ve %26,2 ile ortaokul mezunlarının izlediği görülmektedir.

Herhangi bir nedenle hiç şikâyetle bulunmayanlar arasında ilkokul mezunları 77,1 ile ilk sırada, ortaokul mezunları %74,2 ile ikinci, lise mezunları %68,3 ile üçüncü sırada olup bunları %61,3 ile üniversite mezunları izlemektedir. Vatandaşların belediyeye şikâyetle bulunmaları katılım ve etkin olma açısından önemlidir. Tablodan eğitim ile şikâyetin doğru orantılı olduğu gözlenmektedir.

4.2.2.6.10. Gelir ve Belediyeye Şikâyet^{xxxvi}

Tablo 79. Gelir ve Belediyeye Şikâyet

Gelir	Hiç şikâyetle bulunmadım		Bir kez		İki kez		Üç ve daha fazla		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
0-500	61	89,7	3	4,4	1	1,5	3	4,4	68	16,3
500-1000	90	76,3	15	12,7	-	-	13	11	118	28,2
1000-2000	79	61,2	30	23,3	11	8,5	9	7	129	30,9
2000 ve üzeri	58	56,3	27	26,2	11	10,7	7	6,8	103	24,6
Toplam	288	68,9	75	17,9	23	5,3	32	7,9	418	100

Gelir ve belediyeye şikâyet ilişkisine baktığımızda en çok şikâyetle bulunan grubun 2000 ve üzeri gelire sahip olan grup (%43,7) olduğunu görüyoruz. Bu grubu %38,8 ile 1000-2000 arası gelire sahip olanlar, %23,7 ile 500-1000 gelire sahip olanlar ve %10,3 ile 0-500 lira gelire sahip olanlar izlemektedir. Hiç şikâyetle bulunmayanlarda ise bu tablonun tersi bir durum söz konusudur. Tablodan gelir ile şikâyetin doğru orantılı olduğunu söyleyebiliriz.

4.2.2.6.11. Meslek ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma

Tablo 80. Meslek ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma

Meslek	Hiç zaman ayıramam		1-2 saat		3-4 saat		5 saat ve fazlası		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İşçi	48	40	60	50	8	7	4	3	120	28,7
Esnaf	54	54	42	42	1	1	3	4	100	23,9
S. Meslek	5	25	14	70	-	-	1	5	20	4,8
Memur	13	33	22	55	4	10	1	2	40	9,5
Emekli	21	42	23	46	4	8	2	4	50	12
Ev Hanımı	19	38	27	54	3	6	1	2	50	12
Öğrenci	10	100	-	-	-	-	-	-	10	2,4
İşsiz	3	30	6	60	-	-	1	10	10	2,4
Muhtar	1	6	8	44	1	6	8	44	18	4,3
Toplam	174	41,6	202	48,3	21	5	21	5	418	100

Tabloya baktığımızda en fazla zaman ayırabilecek grup % 94 ile muhtarlar ve % 75 ile serbest meslek sahipleridir. Daha sonra işsiz, memur ve ev hanımları gelmektedir. Keza 1-2 saat zaman ayırabilecekler sıralamasında da bu gruplar ilk sıralarda gelmektedir. 3-4 saat zaman ayırabilecekler sıralamasında ise ilk sırada memurlar onları emekli ve işçiler takip etmektedir. 5 saat ve daha fazla zaman ayırabilecek grup olarak da yine muhtarlar dikkati çekmektedir.

4.2.2.6.12. Yaş ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma^{xxxvii}

Tablo 81. Yaş ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma

Yaş	Hiç zaman ayıramam		1-2 saat		3-4 saat		5 saat ve fazlası		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-30	30	36,6	46	56,1	5	6,1	1	1,2	82	19,6
31-45	73	42,4	86	50	8	4,7	5	2,9	172	41,1
46-60	53	44,5	51	42,9	5	4,2	10	8,2	119	28,5
60 ve üzeri	18	40	19	42,2	3	6,7	5	11,1	45	10,8
Toplam	174	41,6	202	48,3	21	5	21	5	418	100

Tabloya baktığımızda görüşülen kişilerden katılma konusunda en çok zaman ayırabilecek grup %63,4 ile 18-30 yaş grubudur. Bu grubu %60 ile 60 ve üzeri grup izlemektedir. %57,6 ile 31-45 yaş grubu üçüncü ve %55,3 ile de 46-60 yaş grubu dördüncüdür. 1-2 saat zaman ayıranlarda en çok zamanı olanlar gençlerdir. 1-2 saat zaman ayıranlarda yaş arttıkça zaman ayırma azalmaktadır. 3-4 saat zaman ayıranlarda 60 ve üzeri yaşta olanlar ilk sırada, onları 18-30, 31-45 ve 46-60 yaş grupları izlemektedir. 5 saat ve fazlası zaman ayıranlarda ise en çok zaman ayırabilecek olanlar 60 ve üzeri yaşta olanlar olup yaş ile zaman ayırma doğru orantılıdır.

Hiç zaman ayıramam diyenlerde de 46-60 yaş grubu %44,5 ile ilk sırada gelmekte onları 31-45 yaş grubu %42,4 ile izlemekte, sonrada 60 ve üzeri yaş grubu %40 ve 18-30 yaş grubu %36,6 ile son sırada yer almaktadır. Bu bulgu gençlerin ve 60 yaş üstü grubun 31-60 yaş grubuna göre yerel sorunlara zaman ayırma konusunda daha aktif ve katılımcı olduklarını göstermektedir.

4.2.2.6.13. Cinsiyet ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma^{xxxviii}

Tablo 82. Cinsiyet ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma

Cinsiyet	Hiç zaman ayıramam		1-2 saat		3-4 saat		5 saat ve fazlası		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	137	41,6	155	47,1	19	5,8	18	5,5	329	78,7
Kadın	37	41,6	47	52,8	2	2,2	3	3,4	89	21,3
Toplam	174	41,6	202	48,3	21	5	21	5	418	100

Tabloya baktığımızda mahalle ya da kent sorunlarına kadınlar ve erkeklerin eşit miktarda (%58,4) zaman ayırabilecekleri gözlemlenmiştir. Her iki grupta da genelde zaman artıça katılma eğilimi azalmaktadır. Zamanın artması ile katılma eğiliminin azalması sonucu yapılan benzer bir çalışma olan Gülise Gökçe'nin Konya örneği ile de paralellik göstermektedir.

4.2.2.6.14. Eğitim ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma

Tablo 83. Eğitim ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma

Eğitim	Hiç zaman ayıramam		1-2 saat		3-4 saat		5 saat ve fazlası		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul	49	46,7	43	41	5	4,7	8	7,6	105	25,1
Ortaokul	27	41,5	33	50,8	4	6,2	1	1,5	65	15,6
Lise	47	46	42	41,2	4	3,9	9	8,8	102	24,4
Üniversite	51	35,7	81	56,6	8	5,6	3	2,1	143	34,2
Lisans Üstü	-	-	3	100	-	-	-	-	3	0,7
Toplam	174	41,6	202	48,3	21	5	21	5	418	100

Tabloyu incelediğimizde yerel sorunlara en fazla zaman ayırabilen grup % 64,3 ve %100 ile üniversite mezunları ile lisansüstü mezunlarıdır. Burada ankete katılanların içinde

lisansüstü mezunlarının sayılarının (3) çok az olduğu da dikkate alınmalıdır. Bu grubu %58,5 ortaokul mezunları, %53,9 ile lise mezunları ve %53,3 ile de ilkokul mezunları izlemektedir.

Katılım eğiliminin en çok olduğu zaman dilimi 1-2 saat arasında yoğunlaşmaktadır. Genelde zamanın artması ile katılım azalmaktadır. Bununla beraber ilkokul ve lise mezunlarının sürenin artması ile (5 saat ve fazlası) daha fazla zaman ayırabilecekleri dikkati çeken bir noktadır.

4.2.2.6.15. Gelir ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma^{xxxix}

Tablo 84. Gelir ve Yerel Sorunlara Zaman Ayırma

Gelir	Hiç zaman ayıramam		1-2 saat		3-4 saat		5 saat ve fazlası		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
0-500	26	38,8	35	52,2	3	4,5	3	4,5	67	16
500-1000	56	48,7	48	41,7	5	4,4	6	5,2	115	27,5
1000-2000	57	42,8	63	47,4	6	4,5	7	5,3	133	31,8
2000 ve üzeri	35	34	56	54,4	7	6,8	5	4,8	103	24,6
Toplam	174	41,6	202	48,3	21	5	21	5	418	100

Tabloyu incelediğimizde de göreceğimiz gibi kentsel sorunlara zaman ayırabilecekler arasında aylık 2000 ve üzeri gelire sahip grup %66 ile ilk sırada, 0-500 lira gelire sahip grup %61,2 ile ikinci sıradadır. 1000-2000 gelire sahip grup %57,2 ile üçüncü sırada, 500-1000 lira geliri sahip grup ise %51,3 ile dördüncü sıradadır. Tablodan gelir ile zaman ayırma konusunda doğrudan bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

4.2.2.6.16. Meslek ve Memnuniyet

Tablo 3.85. Meslek ve Memnuniyet

Meslek	Memnun değilim		Kısmen memnun		Memnunum		Fikrim yok		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İşçi	48	40	50	42	18	15	4	3	120	28,7
Esnaf	48	48	39	39	13	13	-	-	100	23,9
S. Meslek	10	50	8	40	2	10	-	-	20	4,8
Memur	18	45	18	45	3	7	1	3	40	9,5
Emekli	14	28	27	54	7	14	2	4	50	12
Ev Hanımı	23	46	20	40	5	10	2	4	50	12
Öğrenci	4	40	5	50	1	10	-	-	10	2,4
İşsiz	8	80	2	20	-	-	-	-	140	2,4
Muhtar	-	-	11	61	7	39	-	-	18	4,3
Toplam	173	41,4	180	43	56	13,4	9	2,2	418	100

Belediyenin yaptığı çalışmalardan memnun olanlara baktığımızda ilk sırada muhtarların geldiğini görüyoruz. Görevlerinin bir gereği olarak memnun değilim seçeneğini işaretlemek istemedikleri düşünülebilir. Daha sonra emekliler (% 68), öğrenciler (% 60), işçiler (% 57), memur ve esnaf (% 52), ev hanımları ile serbest meslek sahipleri(50) ve son sırada da işsizler %20) gelmektedir.

4.2.2.6.17. Yaş ve Memnuniyet

Tablo 86. Yaş Memnuniyet

Yaş	Memnun değilim		Kısmen memnunun		Memnunum		Fikrim yok		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-30	33	41,3	31	38,7	12	15	4	5	80	19,1
31-45	76	47,5	64	40	17	10,6	3	1,9	160	38,3
46-60	47	40,2	50	42,7	18	15,4	2	1,7	117	28
60 ve üzeri	17	27,9	35	57,4	9	14,7	-	-	61	14,6
Toplam	173	41,4	180	43	56	13,4	9	2,2	418	100

Tablodan yaş ve memnuniyet arasındaki ilişkide kısmen memnun ve memnun olanlara baktığımızda en fazla memnun olan grubun %72,1 ile 60 ve üzeri grubun olduğunu görüyoruz. Bu grubu %58,1 ile 46-60 yaş grubunun izlediğini, daha sonra %53,7 ile 18-30 yaş grubu ve %50,6 ile de 31-45 yaş grubunun geldiğini görüyoruz. Fikrim yok seçeneğini işaretleyenlerde %5 oran ile 18-30 yaş grubunun ilk sırada olması da göze çarpan bir başka noktadır.

4.2.2.6.18. Cinsiyet Memnuniyet

Tablo 87. Cinsiyet Memnuniyet

Cinsiyet	Memnun değilim		Kısmen memnunun		Memnunum		Fikrim yok		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	133	40,4	139	42,4	50	15,4	6	1,8	328	78,5
Kadın	40	44,4	41	45,6	6	6,6	3	3,3	90	21,5
Toplam	173	41,4	180	4,	56	13,4	9	2,2	418	100

Tablo 3.91.'e göre; örnekleme katılan erkeklerin memnun ve kısmen memnun olanların toplamı %57,8 iken kadınların memnun ve kısmen memnun olanların toplamı %52,2dir.

4.2.2.6.19. Eğitim ve Memnuniyet

Tablo 88. Eğitim ve Memnuniyet

Eğitim	Memnun değilim		Kısmen memnunum		Memnunum		Fikrim yok		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul	52	50	34	32,7	16	15,4	2	1,9	104	24,9
Ortaokul	22	32,4	29	42,6	13	19,1	4	5,9	68	16,3
Lise	42	42	42	42	15	15	1	1	100	23,9
Üniversite	55	38,7	73	51,4	12	8,5	2	1,4	142	33,9
Lisans Üstü	2	50	2	50	-	-	-	-	4	1
Toplam	173	41,4	180	43	56	13,4	9	2,2	418	100

Tablo ilkokul mezunlarının belediye hizmetlerinden memnuniyet oranını %48,1 ortaokul mezunlarının memnuniyet oranını %61,7 lise mezunlarının memnuniyet oranını %58, üniversite mezunlarını memnuniyet oranını %61,3 ve lisansüstü mezunlarının memnuniyet oranını ise %50 olarak göstermektedir. Bu sonuçlara göre eğitim durumu ile memnuniyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını söyleyebiliriz.

4.2.2.6.20. Gelir ve Memnuniyet

Tablo 89. Gelir ve Memnuniyet

Gelir	Memnun değilim		Kısmen memnunum		Memnunum		Fikrim yok		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
0-500	32	48,5	26	39,4	7	10,6	1	1,5	66	15,7
500-1000	47	40,5	45	38,8	18	15,5	6	5,2	116	27,7
1000-2000	52	39,7	54	41,2	24	18,3	1	0,8	131	31,3
2000 ve üzeri	43	40,6	55	51,9	7	6,6	1	0,9	106	25,3
Toplam	173	41,4	180	43	56	13,4	9	2,2	418	100

Gelir ile memnuniyet arasındaki ilişkiye baktığımızda 0-500 lira gelire sahip olanlarda memnuniyet oranı %50, 500-1000 lira gelire sahip olanlarda memnuniyet oranı %54,3, 1000-2000 lira gelire sahip olanlarda memnuniyet oranı %59,5 ve 2000 ve üzeri gelire sahip olanlarda memnuniyet oranı %58,5 olarak tespit edilmiştir. Genel olarak memnuniyet düzeyinin gelire doğru orantılı olarak arttığını söyleyebiliriz.

4.2.2.6.21. Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Tablo 90. Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Meslek	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İşçi	21	18	99	82	120	28,7
Esnaf	77	77	23	23	100	23,9
S. Meslek	17	85	3	15	20	4,8
Memur	17	43	23	57	40	9,5
Emekli	16	32	34	68	50	12
Ev Hanımı	4	8	46	92	50	12
Öğrenci	2	20	8	80	10	2,4
İşsiz	1	10	9	90	10	2,4
Muhtar	6	33	12	67	18	4,3
Toplam	161	38,5	257	61,5	418	100

Sivil toplum kuruluşlarına üyelik konusunda serbest meslek sahipleri (%85) ve esnafın (% 77) ilk sıralarda geldiklerini görüyoruz. Bunları memurlar (% 43), muhtarlar (% 33), emekliler (% 32), öğrenciler (% 20), işçiler (% 18), işsizler (% 10) ve ev hanımları (% 8) izlemektedir. Burada işçilerin oranının düşük olmasının temel sebebi olarak sendikalaşmanın her geçen gün azalmasını gösterebiliriz.

4.2.2.6.22. Yaş ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik^{x1}

Tablo 91. Yaş Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Yaş	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-30	21	26,3	59	73,7	80	19,1
31-45	62	36	110	64	172	41,1
46-60	64	52,9	57	47,1	121	28,9
60 ve üzeri	14	31,1	31	68,9	45	10,8
Toplam	161	38,5	257	61,5	418	100

Yaş ve sivil toplum kuruluşlarına üyeliklere baktığımızda 46-60 yaş grubunun %52,9 ile ilk sırada geldiğini bunu %36 ile 31-45 yaş grubunun izlediğini, 60 ve üstü yaş grubunun %31,1 ile üçüncü ve 18-30 yaş grubunun da % 26,3 ile son sırada olduğunu görüyoruz. Tabloda yaş ile sivil toplum kuruluşlarına üyelik arasında 60 yaşına kadar aynı yönlü sonrasında ise zıt yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

4.2.2.6.23. Cinsiyet Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Tablo 92. Cinsiyet Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Cinsiyet	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	145	44	185	56	330	78,9
Kadın	16	18,2	72	81,8	88	21,1
Toplam	161	38,5	257	61,5	418	100

Sivil toplum kuruluşlarına üyeliklere baktığımızda erkeklerin kadınlara göre iki katından fazla bir oranda üye olduklarını görüyoruz. Bu da sivil toplum kuruluşlarına üye olma konusunda erkeklerin kadınlara göre daha istekli olmasının bir göstergesidir.

4.2.2.6.24. Eğitim ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Tablo 93. Eğitim ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Eğitim	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul	27	26,5	75	73,5	102	24,4
Ortaokul	28	40	42	60	70	16,7
Lise	36	36	64	64	100	23,9
Üniversite	66	46,5	76	53,5	142	34
Lisans Üstü	4	100	-	-	4	1
Toplam	161	38,5	257	61,5	418	100

Sivil toplum kuruluşlarına üyelik ve eğitim arasındaki ilişkiye baktığımızda lisansüstü (%100) ve üniversite mezunlarının (%46,5) ilk sıraları teşkil ettiğini görüyoruz. Daha sonra ortaokul (%40), lise (%36) ve ilkokul (%26,5) mezunları gelmektedir. Eğitim ile sivil toplum kuruluşlarına üyelik arasında genelde bir paralellik olduğunu söyleyebiliriz.

4.2.2.6.25. Gelir ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Tablo 94. Gelir ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik

Gelir	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
0-500	8	12,7	55	87,3	63	15
500-1000	28	24,1	88	75,9	116	27,8
1000-2000	57	43,5	74	56,5	131	31,3
2000 ve üzeri	68	63	40	37	108	25,8
Toplam	161	38,5	257	61,5	418	100

Tabloya baktığımızda gelir ile sivil toplum kuruluşlarına üyelik arasında doğrudan bir ilişkinin olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Rakamlarla ifade edecek olursak 2000 ve üstü

gelire sahip olanlar %63, 1000-2000 lira gelire sahip olanlar %43,5, 500-1000 lira gelire sahip olanlar %24,1 ve 0-500 lira gelire sahip olanlar da %12,7 oranında sivil toplum kuruluşlarına üyedirler.

4.2.2.6.26. Meslek ve Siyasi Partiyeye Üyelik^{xli}

Tablo 95. Meslek ve Siyasi Partiyeye Üyelik

Meslek	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İşçi	21	18	99	81	120	28,7
Esnaf	10	10	90	90	100	23,9
S. Meslek	9	45	11	55	20	4,8
Memur	-	-	40	100	40	9,5
Emekli	10	20	40	80	50	12
Ev Hanımı	5	10	45	90	50	12
Öğrenci	1	10	9	90	10	2,4
İşsiz	4	40	6	60	10	2,4
Muhtar	4	22	14	82	18	4,3
Toplam	64	15,3	354	84,7	418	100

Meslek ve siyasi partiye üyelik arasındaki ilişkiye baktığımızda serbest meslek sahipleri (%45) ve işsizlerin (%40)'lık bir oran ile ilk sıralarda olduğunu, bunları muhtar (%22), emekli (%20) ve işçilerin (%18) izlediğini görüyoruz. Esnaf, ev hanımı ve öğrenciler yüzde 10 ile aynı orana sahiptirler.

4.2.2.6.27. Yaş ve Siyasi Partiye Üyelik^{xlii}

Tablo 3.96. Yaş Siyasi Partiye Üyelik

Yaş	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-30	9	11,2	71	88,8	80	19,1
31-45	29	16,8	144	83,2	173	41,4
46-60	16	13,2	105	86,8	121	29
60 ve üzeri	10	22,7	34	77,3	44	10,5
Toplam	64	15,3	354	84,7	418	100

Katılımcılardan herhangi bir siyasi partiye üye olanlardan 60 ve üzeri yaşta olanlar %22,7 ile ilk sırada, 31-45 yaşta olanlar %16,8 ile ikinci, 46-60 yaşta olanlar %13,2 ile üçüncü ve 18-30 yaşta olanlar da %11,2 ile son sırada yer almaktadır. Tablodan yaş ile siyasi partiye üye olma arasında doğrudan bir ilişkinin olmadığını görüyoruz.

4.2.2.6.28. Cinsiyet ve Siyasi Partiye Üyelik^{xliii}

Tablo 97. Cinsiyet ve Siyasi Partiye Üyelik

Cinsiyet	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	56	17,1	271	82,9	327	78,2
Kadın	8	8,8	83	91,2	91	21,8
Toplam	64	15,3	354	84,7	418	100

Tablodan da görüldüğü gibi erkeklerin (%17,1) siyasi partiye üye olma durumları kadınların (%8,8) iki katı bir orandadır. Halkın ortalama %15,3 oranında siyasi partilere üye olmaları politika ile yeterince ilgilenmediklerini göstermektedir.

4.2.2.6.29. Eğitim ve Siyasi Partiyeye Üyelik

Tablo 98. Eğitim ve Siyasi Partiyeye Üyelik

Eğitim	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul	17	16,2	88	83,8	105	25,1
Ortaokul	10	15	57	85	67	16
Lise	16	15,7	86	84,3	102	24,4
Üniversite	20	14,3	120	85,7	140	33,5
Lisans Üstü	1	25	3	75	4	1
Toplam	64	15,3	354	84,7	418	100

Katılımcıların hemen hemen her sınıftan büyük çoğunluğunun herhangi bir siyasi partiye üye olmadıklarını görüyoruz. Herhangi bir siyasi partiye üye olanlarda lisansüstü mezunlar %25 ile ilk sırada gelirken bu grubu %16,2 ile ilkokul mezunları, %15,7 ile lise mezunları, %15 ile ortaokul mezunları ve %14,3 ile de üniversite mezunları izlemektedir. Tablodan eğitim ile siyasi partiye üyelik arasında da doğrudan bir ilişkinin olmadığını söyleyebiliriz.

4.2.2.6.30. Gelir ve Siyasi Partiyeye Üyelik

Tablo 99. Gelir ve Siyasi Partiyeye Üyelik

Gelir	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
0-500	8	12,3	57	87,7	65	15,6
500-1000	20	17,7	93	82,3	113	27
1000-2000	21	15,7	113	84,3	134	32
2000 ve üzeri	15	14,2	91	85,8	106	25,4
Toplam	64	15,3	354	84,7	418	100

Gelir ve siyasi partiye üyelik arasındaki ilişkiye baktığımızda 500-1000 lira gelire sahip olanlar %17,7 ile ilk sırada, 1000-2000 lira gelire sahip olanlar %15,7 ile ikinci sıradadır. 2000 ve üzeri gelire sahip olanlar % 14,2 ile üçüncü sırada ve 0-500 gelire sahip olanlar da %12,3 ile son sırada yer almaktadır. Tablodan gelir ile siyasi partiye üye olma konusunda da eğitim ile siyasi partiye üyelikte olduğu gibi doğrudan bir ilişkinin olmadığını görüyoruz.

Son Notlar (4. Bölüm)

İ Bu soru şıkları ile birlikte 'Belediye Yönetim Kararlarında Sivil Toplum Kuruluşlarının Etkinliği (Gaziantep-Kahramanmaraş-Bingöl Örneği)' adlı kaynaktan alınmıştır. Öner Şerif (2000) Belediye Yönetim Kararlarında Sivil Toplum Kuruluşlarının Etkinliği (Gaziantep-Kahramanmaraş-Bingöl Örneği) Dokuz Eylül Üniversitesi S.B.E. s.316 (NOT: Bundan sonraki dip notlarda adı geçen eser / a.g.e. olarak anılacaktır)

İi a.g.e. s.317

iii a.g.e. s.317

iv a.g.e. s.317

v a.g.e.s.320

vi a.g.e.s.320

vii a.g.e.s.317

viii a.g.e.s.317

ix a.g.e.s.317

x a.g.e.s.317

xi a.g.e.s.317

xii a.g.e.s.318

xiii a.g.e.s.319

xiv a.g.e.s.319

xv a.g.e. s.319

xvi a.g.e. s.320

xvii a.g.e.s.319

xviii a.g.e.s.320

xix a.g.e.s.320

xx a.g.e.s.320

xxi a.g.e.s.321

xxii a.g.e.s.322

xxiii a.g.e.s.320

xxiv a.g.e.s.321

xxv Bu soru şıkları ile birlikte 'Yerel Yönetimlerde Halk Katılımı: Tokat İl Merkezinde Uygulamalı Bir Çalışma' adlı kaynaktan alınmıştır. Zeren Halim Emre (2007) Yerel Yönetimlerde Halk Katılımı: Tokat İl Merkezinde Uygulamalı Bir Çalışma Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü s.148(NOT: Bundan sonraki dip notlarda adı geçen eser / a.g.e. olarak anılacaktır)

xxvi a.g.e. s.148

xxvii a.g.e. s.148

xxviii a.g.e. s.148

xxix a.g.e. s.148

xxx a.g.e. s.148

xxxi a.g.e. s.148

xxxii a.g.e. s.148

xxxiii Bu sorunun benzeri "Yerel Yönetimlerde Katılma ve Etkinlik: Konya Örneği" adlı kaynaktan yer almaktadır. Gökçe Gülise (2000) Yerel Yönetimlerde Katılma ve Etkinlik: Konya Örneği Selçuk Üniversitesi S.B.E. s.140(NOT:Bundan sonraki dip notlarda adı geçen eser / a.g.e. olarak anılacaktır)

xxxiv a.g.e. s.154

xxxv a.g.e. s.145

xxxvi a.g.e. s.161

xxxvii a.g.e. s.142

xxxviii a.g.e. s.156

xxxix a.g.e. s.163

xl a.g.e. s.142

xli a.g.e. s.163

xlii a.g.e. s.142

xliii a.g.e. s.156

5. ANKET SONUÇLARI

5.1. Meclis Üyelerine Yönelik Anketten Çıkan Sonuçlar

93 Meclis üyesi ile yapılan görüşmelerden aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1- Belediye meclis üyeleri belediyecilikte en önemli faktörler olarak, belediyecilikte yerel halkın hizmet ihtiyacının daha verimli karşılanmasını (%46,2) ve yerel sorunlarının çözümlenmesinde yerel halkın alınan kararlara katılımını (%43) görmekteyiz.

2- Alan araştırmasına katılan üyelerin %65'i sivil toplum kuruluşlarının istek ve taleplerini doğrudan belediye başkanına ilettiklerini düşünmektedir. %71'i sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri için üyelik kontenjanı ayrılmasını uygun görmelerine karşın oy hakkı konusunda aynı oranda istekli olmayıp, %40'ı olumlu bakmaktadır. Meclis üyelerinin denetimi halka bırakmak ve yerel katılımı sağlamak amacıyla sivil toplum kuruluşlarından oluşan halk meclislerinin kurulması konusundaki görüşleri %54 evet, %20 hayır şeklindedir. Meclis üyelerinin sivil toplum kuruluşları ve diğer yönetim birimlerinin yönetim aşamalarına katılmaları konusundaki görüşleri %55 danışma, %24'ü planlamaya ve %11'i ise kararların alınmasına katılmalarını şeklinde tespit edilmiştir.

3- Meclis üyelerinin %72'si uygulanan seçim sistemi ile yerel halkın belediye meclislerinde gereği gibi temsil edildiğinde inanmamaktadır. Daha etkin bir katılım için öneri olarak, %36'sı adaylarda yerellik şartı aranmalı ve bunu sağlayıcı kısmi düzenlemelere gidilmeli şeklinde cevap vermiştir. %24'ü adaylarda istenen eğitim şartı yükseltilmeli, %16'sı da iki turlu seçim sistemi uygulanmalı şeklinde görüş bildirmiştir. Diğer seçeneğini işaretleyenler görüş olarak siyasal partiler kanunu değişmeli ve ön seçim yapılmalı, %10 barajı kaldırılmalı, parti grup kararları kaldırılmalı, adayları sivil toplum kuruluşları belirlemeli gibi görüşler ileri sürmüşlerdir. Belediye meclis üyelerinin %85'i yerel halkı ilgilendiren önemli kararların alınmasında halk oylamasına gidilmesine olumlu bakmaktadır.

4- Meclis üyelerinin %43'üne göre yerel halk meclis toplantılarına ilgisiz, %51'ine göre ise kısmen ilgilidir. Bunun nedeni olarak da meclis üyelerinin %46'sı yerel halkın belediye hizmetlerini sadece yönetenlerin görevi olarak gördüğünü düşünmekte, %38'i ise yerel halkın bir sonuç elde edemeyeceği için ilgisiz olduğunu düşünmektedir. Meclis üyelerinin %45,1'i yerel halkın belediye hizmetlerine isteklerini çeşitli yollarla ulaştırdığını, %28'i belediye yetkililerine dilekçe ya da mektup ile başvurduğunu düşünmektedir. Meclis üyelerinin %51'i alınan kararlarda yerel halkın kısmen etkili olduğunu düşünmektedir. Üyelerin %55'i yerel halkın güçlük çıkarmadığını belirtmektedir. Güçlük çıkaran kesimler

olarak da %54'ü siyasi rakiplerini, %21 ise yerel siyasi muhalefet ve parti temsilcilerini ön plana çıkarmaktadır. Meclis üyelerinin %76,3 gibi büyük bir oranı yerel halkın belediye yönetimine başvurularının büyük oranda alt yapı ile ilgili olduğunu düşünmektedir. Meclis üyelerinin %53,6'sı yerel halkın belediye hizmetlerinin denetimini görsel / yazılı basın kuruluşları aracılığı ile %17,2'si ise doğrudan belediye başkanına başvurarak yerine getirdiğini düşünmektedir.

5- Alan araştırmasının sonuçlarına göre belediye meclis üyeleri, meclis üyelerini belirleme yöntemleri olarak parti merkezi (%51) ve ön seçimle (%37) belirlendiğini belirtmişlerdir. Adayların seçilme kriterleri olarak ise %32'si mesleği, %25'i halkın sempatisi ve %25'i de yerel teşkilattaki hizmetleri göz önüne alınarak belirlendiği şeklinde görüş bildirmiştir. Yerel halkın belediye seçimlerinde oy verme kriterleri olarak %45,2'si vatandaşların destekledikleri partinin adayını sorgulamadan oy verdiklerini, %28'i yerel sorunlara duyarlı adayları tercih ettiklerini, %20,4'ü ise adayları şahsi verilerine göre değerlendirdiklerini belirtmiştir. Belediye meclis üyeleri belediye yönetimlerinde başarı düzeyini arttıracak modeller olarak %33,3 güçlü ve etkin bir belediye başkanı, %30,1 güçlü ve etkin bir belediye meclisi, %18,2 ise sivil toplum kuruluşlarının yönetime etkin katılımı şeklinde görüş bildirmiştir.

6- Belediye meclis üyelerinin %40'ı belediye yönetimlerinde yerel demokrasinin gereklerinin tam anlamı ile işlemekte olduğuna inanmamakta, %50'si ise kısmen inanmaktadır. Yerel demokratik kuralların tam olarak gerçekleşmesi için %47'si yerel halkın demokratik bilincinin geliştirilmesi, %22'si yerel yöneticilerin demokrasiyi işler kılacak tedbirler alması, %15'i de yasal eksikler giderilmeli ve işler kılınması için müeyyideler getirilmeli şeklinde görüş bildirmiştir. Meclis üyelerinin %47,2'si hemşehrilik kavramını yaşadıkları yerleşim alanına karşı hakları ve sorumlulukları bulunan bireyler topluluğu, %24'ü ortak bir geçmişe sahip, ortak bir gelecek planlayan bireyler topluluğu ve %20,4'ü ise aynı yaşamsal mekânı paylaşan bireyler topluluğu olarak görmektedir.

7- Belediye meclis üyelerinin %67'si katılım kavramına resmi talep olsun / olmasın sorunlara ilişkin faaliyetler düzenlemek ve katılmak olarak bakmaktadır. Katılım kriterleri olarak ise %42'si karar aşamasından önce konu ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmalı, %30'u karar aşamasından önce halkın görüşü alınmalı, %14'ü ise sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine karar toplantılarında ve öncesinde söz hakkı tanınmalı şeklinde görüş bildirmiştir. Yerel halk katılımının yetersiz olmasının sebepleri olarak; %43'ü halkın belediye yönetimlerinin karar, eylem ve işlemleri konusunda bilgi sahibi olmamaları / olamamaları, %20'si katılımı özendirecek ve etkin kılacak sivil toplum kuruluşlarının yaygın

olmaması, %16'sı yönetimin açık ve katılımcı olmaması, %10'u hemşehrlik bilincinin gelişmemiş olması, %9 ise yasal düzenlemelerin yetersiz oluşunu göstermiştir.

8- Meclis üyeleri yerel halkın belediye yönetimine katılımını etkin kılacak yöntemler olarak, %33,3 belediye yönetimlerinin katılımını teşvik edici ve sağlayıcı birimler kurması ya da mevcut birimlerden birine bu görevi vermesi ve bunun yasal olarak düzenlenmesi şeklinde görüş bildirmiştir. %29'u halkın katılım konusunda bilgilendirilmesi, %20,4'ü de belediye yönetimlerinin katılımı teşvik edici ve genişletici yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi şeklinde düşüncelerini açıklamıştır.

5.2. Halka Yönelik Anketten Çıkan Sonuçlar

Yerel halk ile yapılan görüşmelerden aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1- Alan araştırmasına katılan yerel halkın %48'i belediye hizmetleri ile ilgili olarak hak ve sorumluluklarını bildiğini düşünmediğini, %39'u kısmen bildiğini düşündüğünü belirtmiştir. Belediye toplantılarının halka açık olduğunu bilenlerin oranı bilmeyenlerle eşit olup %45dir. Yerel halkın %80'i meclis toplantılarına hiç katılmamaktadır. %95'i kendilerini ilgilendiren büyük projelerde belediyenin anket yapmasını, % 89'u ise haftanın belli bir günü halk toplantısı yapılmasını istemektedir.

2- Alan araştırmasının sonuçlarına göre yerel halkın ancak %29'u kent konseyi çalışmalarından haberdar olup, %63'ünün haberi yoktur. Yerel halkın %9,8'i kent konseyi çalışmalarını takip etmekte, %72,4'ü ise takip etmemektedir. Yerel halkın %40'lık bir bölümü belediye çalışmaları için gönüllü çalışma yapmayı istemekte olup, %64'lük önemli bir bölümü de mahallerinde sorunları ile ilgili bir danışma bürosu kurulduğunda çalışmalara katılmayı arzu etmektedir. Yerel halkın %52'lik bir bölümü vatandaşların yönetime çeşitli yollarla dâhil olmalarının yerel hizmetlerin etkinliğine olumlu katkı yapacağına katılmakta, %15'i katılmamakta, %27'si ise kısmen katılmaktadır. Bu sonuçlara göre yerel halkın çevresindeki olaylara karşı duyarlı olduğu söylenebilir.

3- Katılımcıların %69'u mahalle ya da kendileri ile ilgili bir sorun için belediyeye son bir yıl içinde hiç şikâyette bulunmadıklarını belirtmiştir. %40'ı yerel sorunlarla ilgili yardım için hiç zaman ayıramayacağını, %50'lik bir kısmı ise haftada 1-2 saat zaman ayırabileceğini belirtmiştir. Bununla birlikte çalışmaya katılan vatandaşların %89 gibi önemli bir bölümü kent sorunlarıyla ilgili düzenlenecek bir imza kampanyasına katılım konusunda olumlu görüş bildirmiştir.

4- Yerel halkın belediye çalışmalarından sadece %13'lük bir bölümü memnun iken kısmen memnunnlarda bu oran %43'e çıkmaktadır. Çalışmaları yeterli bulmama sebebi olarak %40,7'si başkanın yetersizliği, %23,2'si maddi yetersizlik, %17,5 ise yasal ve bürokratik engelleri gösterilmektedir. Katılımcıların %22'si başkana güvenmekte, %28'i ise güvenmemektedir.

5- Yerel halkın %57'si mahalle muhtarından memnun iken; memnun olmayanlar %15dir. Yerel halkın %33'ü mahalle muhtarlarının vatandaşların görüşlerini ilgililere yansıttığına inanmakta, %27'si ise inanmamaktadır. Katılımcıların sadece %24'ü meclis üye sayısını doğru tahmin etmiştir. Bunun yanında %15,1'i hiçbir meclis üyesini tanımamakta, %55'i 5-10 arasında meclis üyesini tanımaktadır. Halkın %88 gibi büyük bir bölümü mahalle muhtarını tanıırken bu oran azalarda son derece düşük olup katılımcıların %72'si azaların hiçbirini tanımamaktadır. Halkın %72'si meclisin aldığı kararlardan haberdar olmadığını belirtmiştir.

6- Katılımcıların %65'i bu güne kadar belediye başkanı ile görüşmediklerini belirtmiştir. % 55'i belediye ile ilgili şikâyetlerini belediye yetkililerine iletebildiklerini %34'ü ise iletemediklerini belirtmiştir. Vatandaşların belediye ilgili şikâyetlerini iletememe sebebi olarak %50'si sonucun değişmeyeceğine olan inancı, %18,6'sı zamanı olmadığı için, %17,9'u ise haklarını bilmeme olarak görüş belirtmiştir. Örnekleme katılanların belediye ile ilgili istek ve şikâyetlerini iletmek için birden çok yola başvurmakla birlikte %40'ı dilekçe veririm, %25'i yüz yüze görüşürüm, %19'u telefon ederim şeklinde görüşlerini açıklamıştır. Katılımcıların belediyede herhangi bir işleri olduğunda işlerini yapmak için %84'ü bizzat yetkililerle görüştüğünü belirtmiştir. Bu da halkın kendi sorunlarını çözme bilincine sahip olması açısından anlamlı görünmektedir.

7- Katılımcıların %29,4'ü hiç sivil toplum kuruluşu tanımadığını, %54,4'ü 1-5 arası sivil toplum kuruluşu tanıdığını belirtmiştir. Halkın %75'i sivil toplum kuruluşlarının belediye kararlarının oluşumuna katılımlarını desteklemektedir. Yerel halkın %39'u sivil toplum kuruluşuna üye iken, %14'ü siyasal ya da toplumsal bir dernekte veya toplulukta çalışmakta olup, %15'i bir siyasal partiye üyedir. Bu sonuçlar halkın katılım fikrini benimsediği, ancak katılımcı davranışı göstermekten çekindiğinin bir göstergesidir.

8- Katılım eğilimleri ve çeşitli sosyal ekonomik değişkenler olarak baktığımızda meclis toplantılarına katılım konusunda mesleklerde muhtarlar (%61) ve serbest meslek sahipleri (%35) daha isteklidirler. Yaş gruplarında orta yaş grubunun (%23,4) daha istekli olduğunu, cinsiyet olarak erkeklerin (%22,2) görece kadınlarla (%13,8) göre daha istekli olduklarını görüyoruz. Eğitimle meclis toplantılarına katılımın doğrudan bir ilişkisinin olmadığını, gelir

konusunda da orta (%25,5) ve daha üst gelire (%23,8) sahip olanların nispeten daha istekli olduklarını söyleyebiliriz.

9- Belediyeye şikâyet konusunda yine muhtarların (%78) ve serbest meslek sahiplerinin (%45) dikkati çektiğini, yaş ile şikâyetin doğru orantılı olduğunu görüyoruz. Erkeklerin (%33,8) kadınlara (%21,5) göre daha çok şikâyette bulunduğunu bunun yanında eğitim ve gelir ile de şikâyet arasında doğru bir orantının olduğunu söyleyebiliriz.

10- Yerel sorunlara zaman ayırma konusuna gelince, yine muhtarlar (%94) ve serbest meslek sahiplerinin (%75) başta geldiğini, yaş ve cinsiyet ile zaman ayırma konusunda ise paralel bir ilişkinin olmadığını görüyoruz. Eğitim ile zaman ayırma doğru orantılı olup, gelir ile ise böyle bir paralellikten söz edemeyiz.

11- Belediyeden memnun olma konusunda ise, meslek olarak muhtarlar (%39), yaş olarak orta yaş ve daha üstü (%30,1) grubun daha memnun olduklarını söyleyebiliriz. Cinsiyet olarak erkeklerin (%15,4) kadınlara (%6,6) göre daha fazla memnun olduğunu görüyoruz. Eğitim ile memnuniyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını, gelir ile ise genelde doğru orantılı olduğunu söyleyebiliriz.

12- Sivil toplum kuruluşlarına üyelik konusunda; mesleklerde serbest meslek sahipleri (%85) ve esnafın (%77) dikkati çektiğini görüyoruz. Yaş ile sivil toplum kuruluşlarına üyelik arasında 60 yaşına kadar doğru bir orantının olup 60 yaşından sonra düştüğü ve cinsiyet olarak ise erkeklerin (%44) kadınlara (%18,2) göre iki katından fazla üye olduklarını görüyoruz. Sivil toplum kuruluşlarına üyeliğin genelde eğitim ile arttığı, gelir ile de doğrudan bir ilişkinin olduğunu söyleyebiliriz.

13- Siyasi partiye üyelik konusuna gelince de serbest meslek sahipleri %45 ile dikkati çekmekte olup yaş ile ise bir paralellik söz konusu değildir. Cinsiyet olarak erkeklerin (%17,1) kadınlara (%8,8) göre iki katı fazla üye olduğu tespit edilmiştir. Siyasi partiye üyelik ile eğitim ve gelir arasında doğrudan bir ilişkinin olmadığı da görülmektedir.

6.SONUÇLAR VE ÖNERİLER

2000 yıl öncesinin doğrudan demokrasisi, günümüzde halkın yerel yönetimlerde yönetime katılım isteği ile yeni bir şekil almıştır. Ulusal ve uluslararası alanda yerel yönetimlere yönelik bilimsel çalışmalar son yıllarda hız kazanmıştır. Siyasal yöntemler de sürekli bir değişim ve yenilenme içerisindedir. Günümüzde devletin yaptığı doğrudur söyleminin yerini vatandaş daha iyisini yapabilir söylemi almıştır. Birçok alanda saydamlık ve şeffaflık artmıştır. Günümüzde artık sadece belli zaman aralıklarıyla oy vermek yönetime katılım olarak yeterli görülmemekte, sürekli bir katılımdan söz edilmektedir.

Yapılan çalışmanın sonuçlarını belediye meclis üyeler açısından değerlendirecek olursak; belediyecilikte en önemli faktör olarak yerel halkın hizmet ihtiyacının daha verimli karşılanması görülmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının istek ve taleplerini doğrudan belediye başkanına iletmeleri güçlü belediye başkanı taraftarı olduklarının bir işaretidir. Belediye meclisi üyeleri, sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin belediye yönetimine daha aktif katılımını desteklemekle birlikte, bu destek sivil toplum kuruluşlarına oy hakkı verilmesi konusunda oldukça düşük düzeydedir. Meclis üyeleri, yerel sorunlar konusunda halk oylamasına gidilmesini yüksek düzeyde desteklemekte fakat yerel halkın meclis toplantılarına katılmaya yeterince göstermemesinden de yakınmaktadırlar.

Belediye meclisi üyelerinin belirlenmesinde parti merkezleri ön plandadır. Bu da halkın yerel yönetimlere katılımını engelleyen faktörlerden biridir. Aday belirlemede yerel siyasetçiye ve halka inisiyatif bırakılmamaktadır. Vatandaşlar belediye seçimlerinde en önemli faktör olarak siyasal partileri görmektedir. Belediye meclisi üyeleri belediye yönetimlerinde yerel demokrasinin gereklerinin tam anlamı ile işlemekte olduğuna yeterince inanmamaktadır. Meclis üyelerinin önemli bir kısmının hemşehrilik kavramını yaşadıkları yerleşim alanına karşı hakları ve sorumlulukları bulunan bireyler topluluğu olarak görmekte olması, 5393 sayılı belediye kanununun 13. maddesi ile de paralellik arz etmektedir. Meclis üyeleri sivil toplum kuruluşları ve halkın alınan kararlara katılım ve katkı sağlamalarına önem vermektedir.

Yerel halkın üzerinde yaptığımız anketin sonucunu değerlendirecek olursak, ankete katılan yurttaşların önemli bir kısmı belediye hizmetleri ile ilgili olarak hak ve sorumluluklarını bildiğini düşünmemektedir. Vatandaşların büyük bir oranı meclis toplantılarına katılmamaktadır. Buna rağmen yurttaşların büyük projelerin belirlenmesinde anket yapılmasını ve haftanın belli bir günü halk toplantısı düzenlenmesini istemesi alınan kararlara katılmak istemelerinin bir göstergesidir.

Katılımcıların yerel sorunlara ilgi düzeyi oldukça düşük olmakla birlikte, yerel sorunlara zaman ayırma duyarlılığı oldukça yüksektir. Halkın önemli bir bölümü kent sorunlarıyla ilgili düzenlenecek bir imza kampanyasına katılmaya isteklidir. Halkın yüksek oranda mahalle muhtarlarını tanımamasına karşın, azalar mahalle sakinleri tarafından yeterince tanınmamaktadır. Katılımcıların önemli bir kısmı belediyede herhangi bir işleri olduğunda işlerini yapmak için bizzat yetkililerle görüştiklerini belirtmiştir. Bu da halkın kendi sorunlarını çözme duyarlılığına sahip olması açısından anlamlı görünmektedir.

Yönetilenlerin mutlaka yönetim sürecine adaletli bir şekilde dâhil edilmesi gerekir. Ancak bakıldığında belediye meclisinde toplumun bütün kesimleri eşit temsil edilmemektedir. Örneğin serbest meslek sahipleri aşırı yüksek oranda temsil edilirken; işçi, ev hanımı ve emekli gibi kesimler çok düşük oranlarda temsil edilmektedir.

Halka en yakın olan yönetim birimleri yerel yönetimler olduğu için hizmetlerin sunumunda etkinlik ve verimliliğin sağlanmasında ve öncelikli ihtiyaçların belirlenmesinde bu birimlere önemli roller düşmektedir. Bunun başarılması ise belediyelerde yönetenler ile yönetilenlerin hızlı bir işbirliği içerisine girmelerine bağlıdır. Bunun gerçekleşmesi aşamasında da temsili demokrasinin yetersizliği söz konusu olmaktadır. Bundan dolayıdır ki yeni yönetim modelleri geliştirilmekte ve geliştirilen bu yönetim modelleriyle halkın karar alma süreçlerine azami katılımı sağlanmak istenmektedir.

Katılımcı kültürün oluşması, bireylerin pasif konumlarını terk ederek aktif konuma gelmeleri, çevrelerine duyarlı olmaları ve bilinçlenmeleri, düşüncelerini çekinmeden dile getirebilmeleri ile mümkündür. Katılımın sürekliliği için yöneticiler ile yönetilenlerin birbirlerine yüksek düzeyde güvenmeleri gerekir. Bunun için vatandaşlar kadar yerel yöneticilerin de yönetime katılım konusunda istekli ve katılıma açık olmaları gerekir.

Halka bu yönde destek verilmeli ve bilgilendirme olanakları sunulmalıdır. Yöneticiler tarafından halka kentlilik bilinci, yereli sahiplenme, mücadele etme, yönetimi denetleme konularında rehberlik yapılmalıdır. Yerel halk, katılım ile sorunlarının giderileceğine inandırılmalıdır. Muhtarlar yerel yönetimler konusunda eğitilmeli, belediye meclislerde muhtarlara söz hakkı verilmelidir.

Belediyenin işleyişi konusunda yeterince bilgilendirildikçe ve katılımın sonuçlarını gördükçe yurttaşların katkıları da artacaktır. Yerel yöneticilerimiz vatandaşın fikirlerini sormaya çekinmekte veya önem vermemektedirler. Yöneticilerimiz vatandaşların fikirlerini almaya, yönetim mekanizmasına halkın katılımının sağlanmasının gerekliliğine inandırılmalıdır.

Yerel yönetim mekanizmalarına halkın katılımının artırılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması önemli bir zorunluluktur. Katılımın ancak bu düzenlemelerden sonra bir davranış halini alması beklenebilir. Ayrıca vatandaşların ekonomik refah seviyesinin artırılması vatandaşın kent sorunlarına olan ilgisini arttıracak ve katılımı yükseltecektir. Çünkü ekonomik sıkıntı çeken bir bireyin diğer sorunlarla uğraşması zordur. Birey öncelikle kendi durumunu düzeltmeye uğraşacaktır. Ekonomik sorunları, temel ihtiyaçları giderilirse kentin ortak sorunlarıyla ilgilenmeye başlayacaktır.

Yöneticilerin dilekçe, telefon gibi geleneksel katılım yöntemlerinin yanında internet gibi çağdaş yöntemlerle katılımı arttırıcı çalışmalar yapmalıdırlar. Çalışmanın bulguları yerel yöneticilerin belediyeciliği daha çok halkın hizmet ihtiyaçlarının karşılanması olarak gördükleri, sivil toplum kuruluşlarına karşı mesafeli yaklaşıtları şeklindedir. Halk, yöneticilerin kendilerini gerektiği gibi temsil ettiklerine inanmamakta; yöneticiler de halkın yeterli ilgiyi göstermediklerini ve alınan kararlarda yeterli katkıyı sağlamadıklarını söylemektedir.

Çıkan sonuçlardan yurttaşların alınan kararlara katılma ve katkı sunma konusunda istekli olduğu, ancak bunu gerçekleştirme konusunda yeterli olanaklara sahip olmadığı tespit edilmiştir. Katılımı arttırmak için yurttaşların ve yerel yönetimlerde çalışan yöneticilerin katılım yol ve yöntemleri konusunda bilgilendirilmesi ve bu konuda yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksakaloğlu, Ece (2007), *Yerel Kalkınmada Katılımcı Politikalar Çanakkale Örnek Alan Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
- Atiker Erhan (2004), *Yerel Yönetimlere Katılım Sorunu*, İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi Cilt:3 Sayı:9
- Beyazıt Eylem (2006), *Yerel Demokrasi ve Katılım Yerel Gündem 21 Uygulamaları Sürecinde Hatay ve Yerel Kalkınma Sorunu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Boztepe Mehmet, *Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Yerel Yönetimlerin Meclis Kararları Üzerinde Vesayet Denetimi*, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi Yıl 6 - Sayı 10 – Mayıs 2014 <http://www.asosindex.com/cache/articles/anayasa-mahkemesi-kararlari-isiginda-yerel-yonetimlerin-meclis-kararlari-uzerinde-vesayet-denetimi-f10823.pdf>. adresinden 10.05.2108 tarihinde alınmıştır
- Çalıştay Raporu (2003), *Birinci Ulusal Yerel Yönetimler Çalıştayı*, Ç:O:M:Ü;B:İ:İ:B:F: 6-7 Haziran 2003 Biga Çanakkale
- Çelik Abdullah, *Yerel Özerklik Açısından 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun Genel Bir Değerlendirilmesi* Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Y.2013, C.18, S.1, s.17-28. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/194335> adresinden 10 Mayıs 2017 tarihinde alınmıştır.
- Çelik Vasfiye (2008), *Yerel Demokrasi ve Yerel Özerklik İlişkisi*, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Aralık 2008, Cilt: 1, Sayı: 2, s. 87-89 iibf.nigde.edu.tr/dergi/2008_2_makaleler/Makale_06.pdf adresinden 10Temmmuz 2009 tarihinde alınmıştır.
- Çiçek Cuma (2008), *Katılımcı Kent Yönetimi Yerelliği Yeniden Keşfetmek-Diyarbakır Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
- Çukurçayır, M. Akif (1999), *Yerel Yönetimler ve Katılım: Halkın Katılım Duyarlılığı ve Katılım Yolları Açısından Konya Örneği*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çukurçayır Mehmet Akif (2002), *“Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi”*, Küreselleşme sürecinde yurttaş, yönetim, siyaset, Çizgi Kitabevi, Konya

- Çukurçayır M. Akif (2006), *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi*, Çizgi Kitabevi, Konya
- Çukurçayır M. Akif (2009), *Yurttaş Odaklı Yerel Yönetim*, Çizgi Kitapevi, Konya
- Demir Oral (2008), *Yerel Siyasette Katılımcılık ve Kalkınma (Türkiye’de Yerel Gündem 21 Örneği)*
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Dönmez Mustafa (2008), *5393 Sayılı Belediye Kanunu-5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu*,
İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayınları
- Erkal Hamza (2006), *Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılım*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eroğlu Cem (1991), *Devlet Yönetimine Katılma Hakkı*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Görmez Kemal (1997 a), *Yerel Demokrasi ve Türkiye*, Vadi Yayınları, Ankara
- Görmez Kemal (1997 b), *Kent ve Siyaset*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Güler Birgül Ayman, (2005), *Devlette Reform Yazıları* Paragraf Yayınevi -Yayed İşbirliği Ankara
- Güneş Yazar (2009:113) *Mahalle Yönetimi*, Türk İdare Dergisi, Sayı:465, S.113
<http://tid.icisleri.gov.tr/> adresinden 11 Temmuz 2010 tarihinde alınmıştır
- Heken, Ayşegül, (2002), *Yerel Yönetimlerde Halkın Yerel Yönetime Katılımı ve Çankırı İli Örneğinde Bir Alan Araştırması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Kaya Erol www.yerelsiyaset.com/v4/sayfalar.php?goster=ayrinti&id=929 yerel siyaset dergisi
Temmuz 2010
- Kaypak ve Bimay (2017), *Yerel Yönetimlerde Karar Verme Sürecine Sivil Toplum Kuruluşlarının Katılımı: Batman Örneği* Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi
Cilt 7, Sayı 1/1 (2017) <http://www.yasambilimleridergisi.com/makale/pdf/1480334867.pdf>
adresinden 22.05.2018 tarihinde alınmıştır.
- Keleş Ruşen (1993), *Kentsel Katılım Nedir? Ne Değildir?* Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar.IULA-EMME, Kent Basımevi, Ankara.
- Keleş Ruşen(1998),*Yerinden Yönetim ve Siyaset*, Cem Yayınevi, İstanbul

Mutlu Fahri (2013), *Yerel Yönetimlerde Katılımcı Demokrasi Anlayışı: Kağıthane (İstanbul) İlçesi Örneği* Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 10, Mart 2015, s. 473-486
http://asosjournal.com/Makaleler/526653634_555%20Fahri%20MUTLU.pdf adresinden
 10.01.2018 tarihinde alınmıştır.

Öner Şerif (2000), *Belediye Yönetim Kararlarında Sivil Toplum Kuruluşlarının Etkinliği (Gaziantep-Kahramanmaraş-Bingöl Örneği)* Dokuz Eylül Üniversitesi S:B:E: Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Doktora Tezi

Öner Şerif (2006), *Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye'de Belediye Yönetimi* Nobel Yayınevi, Konya.

Özcan Ali (2005), *Demokratik ve Katılımcı İlkeler Çerçevesinde Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Yeniden Yapılanma Çalışmaları* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özden Kemal-Zorlu Melek (2010), *Yerel Yönetimlerde Açılım:1580 Sayılı Belediye Kanunu İle 5393 Sayılı Belediye Kanunu Arasındaki Farklar*
www.yerelsiyaset.com/v4/sayfalar.php?goster=ayrinti&id adresinden 10.02.2011 tarihinde alınmıştır.

Özen Ahmet, Yontar İbrahim Giray *Katılımcı Demokrasi Anlayışında Bütçeleme: Katılımcı Bütçeleme* Maliye Dergisi Sayı 156 Ocak-Haziran 2009
portal1.sgb.gov.tr/.../md/.../17.Ahmet.oZEN_ibrahim.Guray.YONTAR.pdf adresinden 5 Ekim 2009 tarihinde alınmıştır.

Özkan Muhlis *Yerel Özerklik ve Yerel Demokrasi* www.muhtisozkan.com.tr/?p=17&cpage=1 adresinden 8 Ağustos 2009 tarihinde alınmıştır.

Özyurt Kubilay(2008), *Demokrasinin Yaygınlaştırılması Açısından Yerel Yönetimler* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı.

Palabıyık Hamit ve Atak Şermin *Türkiye'de Mahalle Yönetimi* Türk İdare Dergisi(2009), Aralık, Sayı 465, S,114 <http://tid.icisleri.gov.tr/> adresinden 5 Eylül 2010 tarihinde alınmıştır

Pustu Yusuf (2005), *Yerel Yönetimler ve Demokrasi* Sayıştay Dergisi sayı:57 Nisan Haziran 2005
www.sayistay.gov.tr/yayin/dergi/3.asp?id=433 adresinden 1 Eylül 2009 tarihinde alınmıştır.

Sartori Giovanni, (1993), *Demokrasi Teorisine Geri Dönüş*, Çev. Tuncer Karamustafaoğlu, Mehmet Turhan, Ankara, Türk Demokrasi Vakfı Yayını.

Seyyar Ali- Demir Oral (2008), *(Katılımcılık ve Kalkınma Ekseninde) Yerel ve Sosyal Politikalar KAM* (Kent Araştırmaları Merkezi) Yayınları 1. Baskı.

Sökmen Cevdet *Belediye Meclisi İhtisas ve Denetim Komisyonu*
file:///C:/Users/Pc/Downloads/buyuksehir-belediyeleri-plan-ve-butce-komisyonlari
egitimi%20(4).pdf adresinden 05.12.2018 tarihinde alınmıştır.

Şaylan Gencay (1998), *Demokrasi ve Demokrasi Düşüncesinin Gelişmesi*, TODAİE Yayınları
Ankara .

Toprak Zerrin *Türkiye’de Yerel Yönetimler-Yapılanma Merkez-Yerel Yönetim İlişkileri* kisi.deu.edu.tr
adresinden 10.02.2011 tarihinde alınmıştır.

Türkyılmaz Atila *Belediyelerde Denetim* <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/208737>
adresinden 08.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Ulusoy Ahmet, Akdemir Tekin (2001), *Mahalli İdareler*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yeniay Ayça *Avrupa Birliğinde Yetki İkilemine Çözüm: Yerindelik İlkesi* Yüksek Lisans Tezi T.C.
Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yılmaz Murat (2013), *Kamu Yönetiminde katılım. Türkiye’de Yerel Düzeyde Uygulama Örnekleri*
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zeren Halim Emre (2007), *Yerel Yönetimlerde Halk Katılımı Tokat İl Merkezinde Uygulamalı Bir
Çalışma* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi T.C. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal
bilimler Enstitüsü.

(Bandırma Kent Konseyi toplantıları 2009-2010-2011)

8. BYKP *Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu* s. 121
<http://ekutup.dpt.gov.tr/yerelyon/oik554.pdf>, 2006

5393 Sayılı *Belediye Kanunu*, Resmi Gazete Sayı:25874, 13 Temmuz 2005

1580 Sayılı *Belediye Kanunu* Resmi Gazete Sayı:1471, 14 Nisan 1930

5215 Sayılı *Belediye Kanunu* Resmi Gazete 9 Temmuz 2004

5272 Sayılı *Belediye Kanunu* Resmi Gazete Sayı:25680, 24 Aralık 2004

Kent Konseyleri Yönetmeliği, 08.10.2006 Tarih ve 26313 Sayılı Resmi Gazete

Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına dair Yönetmelik 06 Haziran 2009 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 27250

YG 21 El Kitabı

Kent Konseyleri Kılavuzu

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_listesi.php

www.yerelsiyaset.com/v4/sayfalar.php?goster=ayrinti&id=929 yerel siyaset dergisi Temmuz 2010 s.26,42

[www. Türkiye seçimleri.com](http://www.Türkiye.seçimleri.com)

www.turkcebilgi.com.

Anayasa Mahkemesi Kararı Esas Sayısı: 2005/95 Karar Sayısı : 2007/5 Karar Günü : 24.1.2007

EKLER

:

Ek 1 Bandırma Belediyesi Belediye Meclis ve Encümen Üyeleri Soru Kağıdı**Sayın Meclis/Encümen Üyesi**

Bu anket: Bandırma İlçe Merkezinde, yerel sorunlarla ilgili alınan kararlarda etkili olan Belediye Meclisi ve Encümen üyelerinin profilini ortaya koymak için yapılan "5393 Sayılı Kanun Sonrasında Belediyelerde Yerel Demokrasi ve Yönetime Katılım-Bandırma Örneği" isimli yüksek lisans tez çalışması içindir. Yerel sorunlara ilişkin talep profillerini ortaya koymak, bu çerçevede önerdikleri çözümleri göz önüne sermek, karşılaştırmalı olarak sorunlara getirilen yaklaşımları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilecek veriler sadece bilimsel amaçlarla kullanılacak, üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara verilmeyecektir. Bize ayıracağınız zaman ve vereceğiniz değerli bilgiler için şimdiden teşekkür ederiz.(lütfen İsmınızı yazmayınız)

KİMLİK SORULARI**KİMLİK SORULARI**

1- Meclis Üyesinin: Cinsiyeti

( ) (1) Erkek (2) Kadın

2- Doğum Yeri İli..... İlçesi.....

3- Yaşınız:

( ) (1) 25-29 (2) 30-39 (3) 40-49 (4) 50-59 (5)60-69 (6) 70 ve üstü

4- Öğrenim durumunuz

( ) (1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise
(4) Üniversite (5) Lisansüstü (Yüksek Lisans/Doktora)

5- Mesleğiniz .....

UYGULAMAYA YÖNELİK SORULAR**A- Meclis Üyelerinin Yönetim Tecrübeleri ve Yöneticilerin Belediyecilik Anlayışları**

1- Meclis üyeliğine seçilmeden önce nerede çalışıyordunuz?

( ) (1) Kamu kuruluşunda (2) Özel kesimde
(3) Serbest meslek (4) Çalışmıyordum

2- Meclis üyeliğine kaçınıcı kez seçildiniz?

( ) (1) İlk kez (2) İkinci kez (3) Üçüncü kez (4) Üç' den fazla

3- Seçilmeden önce yerel yönetimler ile ilgili aşağıdaki görevlerden herhangi birinde görev aldınız mı?

- ( ) (1) İl genel meclis üyeliği (2) Belediye meclis üyeliği
 (3) Belediye Encümen Üyeliği (4) İlk defa görev yapıyorum
 (5)Diğer.....

4- Sizce belediyecilikte aşağıdaki ifadelerden hangisi daha önemlidir?

- ( ) (1) Yerel halkın hizmet ihtiyacının daha verimli karşılanması
 (2) Yerel özerklik ve yerel demokrasi ilkelerinin gereği gibi gerçekleştirilmesi
 (3) Kararları yerel yönetimlerin belirlemesi
 (4) Yerel sorunlarının çözümlenmesinde yerel halkın alınan kararlara katılımının sağlanması
 (5) Diğer.....

B. Meclis Üyelerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına Bakışı

5- Aşağıdaki Sivil Toplum kuruluşlardan üyesi olduklarınızı belirtiniz?

- ( ) ( ) ( ) (1) Dernek..... (2) Spor Kulübü (3) Kooperatif
 ( ) ( ) ( ) (4) Meslek Odası (5) Sendika (6) Diğer.....

6- Sivil toplum kuruluşları (dernek, vakıf, sendika) belediyenize yönelik taleplerini hangi kanallar ile ulaştırıyorlar?

- ( ) (1) Doğrudan belediye başkanına başvuruyorlar (2) Belediye meclis üyelerine başvuruyorlar
 (3) Yerel bürokratlar aracılığı ile ulaştırıyorlar (4) Siyasal parti temsilcileri ile ulaştırıyorlar
 (5) Diğer .....

7- Belediye meclislerinde "sivil toplum" örgütlerinin (dernek, meslek odası, sendika vb.) temsilcileri için üyelik kontenjanı ayrılması sizce uygun mudur?

- ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim Yok

8- Belediye meclislerinde sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin oy hakkı olmalı mıdır?

- ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim Yok

9- Denetimi halka bırakmak ve yerel katılımı sağlamak amacıyla sivil toplum kuruluşlarından oluşan halk meclislerinin kurulması uygun mudur?

- ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Olabilir (4) Fikrim Yok (5) Diğer.....

10. Sivil Toplum örgütlerinin ve diğer yerel yönetim birimlerinin aşağıdaki yönetim aşamalarını hangisine katılmasını istersiniz?

- ( ) (1)Danışmaya (2) Planlamaya (3)Kararların alınmasına
 (4)Kararların yürütülmesine (5)Denetimine

C. Meclis üyelerinin belediye meclislerinde temsil düzeyine ve halk oylamasına bakışları

11- Uygulanan seçim sistemi ile yerel halkın belediye meclislerinde gereği gibi temsil edildiğinde inanıyor musunuz?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen

12- Cevabınız "hayır" ise; daha iyi ve etkin bir katılım için aşağıdakilerden hangisini önerirsiniz?

( ) (1) Adaylarda yerellik şartı aranmalı, bunu sağlayıcı kısmı düzenlemelere gidilmemeli.
 (2) İki türlü seçim sistemi uygulanmalı.
 (3) Adaylarda istenen eğitim şartının derecesi yükseltilmeli.
 (4) Diğer .....

13- Yerel halkı ilgilendiren önemli kararların alınmasında "halk oylaması"na gidilmesi uygun mudur?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim Yok

D. Yerel halkın katılım düzeyi

14- Yerel halk meclis toplantıları ile ne ölçüde ilgilidir?

( ) (1) İlgisiz (2) Kısmen İlgili (3) Oldukça İlgili (4) İlgili (5) Diğer.....

15- Cevabınız ilgisiz ise; bunun nedeni size göre nedir?

( ) (1) Yerel halkın belediye hizmetlerini sadece yönetenlerin görevi olarak görmeleri.
 (2) Katılıma istekli olsalar bile yasal düzenlemelerin yeterli olmaması.
 (3) Bir sonuç elde edemeyeceklerini düşünmeleri
 (4) Diğer .....

16- Yerel halk belediye hizmetlerine hangi yollarla katılıyorlar?

( ) (1) Para yardımı yapıyorlar (2) Sorunlarını ile ilgili rapor ve proje teklifleri sunuyorlar
 (3) İstek ve taleplerini çeşitli kanallarla ulaştırıyorlar (4) Aksayan belediye hizmetlerinin iyileştirilmesi için belediye yetkilerine dilekçe yada mektup ile başvuruyorlar
 (5) Basın aracılığı ile şikayet ve isteklerini iletip bu sorunlar üzerinde belediye yetkililerinin yoğunlaşmasını istiyorlar (6)Hepsi (7) Diğer.....

E - Yerel halkın meclis kararlarına etkisi

17- Belediye Meclisinde alınan kararlarda yerel halkın istekleri etkili oluyor mu?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen (4) Fikrim yok

18- Belediyenin aldığı kararların uygulanmasına yerel halkın güçlük çıkardığı oluyor mu?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen (4) Fikrim Yok

19-Cevabınız "evet" ise ağırlıklı olarak hangi kesimler sorun çıkarıyorlar?

- ( ) (1) Siyasi rakiplerimiz (2) Sanayici kesimin (3) Esnafın (4) Ticaret odasının (5) Sivil örgütler (6) Yerel siyasi muhalefet parti temsilcileri (7) Milletvekilleri
(8)Diğer.....

20- Yerel halkın belediye yönetimine ilgisi ve başvuruları hangi durumlarda söz konusu olmaktadır?

- ( ) (1) Belediye kararlarına itiraz (2) Alt yapı (yol, su vb.) ilişkin konularda
(3) İş bulma konusunda (4) Fikir beyan etme
(5) Diğer.....(6) Hepsi

21- Yerel halk belediye hizmetlerinin denetimini nasıl gerçekleştirmektedir?

- ( ) (1) Görsel/yazılı basın kuruluşları aracılığı ile
(2) Doğrudan belediye başkanına başvurarak
(3) Doğrudan meclis üyelerine başvurarak
(4)Belediye yöneticilerinden sorunların çözümüne dair açıklamalar ve çalışmaların gidişatı hakkında bilgi isteyerek
(5)Belirli konular hakkında öngörü ve çözüm önerilerimizi içeren raporlar sunup uygulanma derecelerini takip ederek

F - Adayları belirleme ve seçme yöntemleri ile yönetim modelleri

22. Belediye Meclisi üyelerini hangi yöntemle belirliyorsunuz?

- ( ) (1) Parti merkezi belirliyor (2) Ön seçimle (3) Anket
(4) Merkezle görüşerek (5) Diğer .....

23. Sizce adaylar hangi kriterlere göre seçilmeli?

- ( ) (1) Mesleği (2) Halkın sempatisi (3) Yerel teşkilattaki hizmetleri
(4) Bandırmalı olması (5) Parti merkezinin politikalarına uyumu (6) Maddi gücü (7) Hepsi (8) Diğer .....

24- Sizce belediye seçimlerinde yerel halk hangi kriterlere göre oy kullanıyorlar?

- ( ) (1) Yerel sorunlara duyarlı olduğu bilinen adayı tercih ediyorlar
(2) Adayları şahsi verilerine göre değerlendiriyorlar
(3) Destekledikleri partini adayını hiçbir sorgulamaya gitmeden tercih ediyorlar
(4) Yerleşik genel kanaatlere göre oy kullanıyorlar
(5) Adayın vaatlerine göre oy kullanıyorlar
(6) Hepsi

25- Sizce aşağıdaki modellerden hangisinin uygulanması ile belediye yönetimlerinin başarı düzeyleri artar?

- ( ) (1) Güçlü ve etkin belediye başkanı (2) Güçlü ve etkin belediye meclisi
 (3) Uzman kişilerin görüşlerinin alınması (4) Sivil toplum kuruluşlarının yönetime etkin katılımı (5) Diğer.....

G- Meclis üyelerinin yerel demokrasiye bakışı ve hemşerilik anlayışı

26- Belediye yönetimlerinde yerel demokratik kuralların tam anlamı ile işlemekte olduğuna inanıyor musunuz?

- ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen (4) Fikrim Yok

27- Cevabınız hayır ise yerel demokratik kuralların tam olarak gerçekleştirilmesi için somut anlamda neler yapılmalıdır?

- ( ) (1) Yasal eksikler giderilmeli ve işler kılınması için müeyyideler getirilmeli
 (2) Yerel halkın demokratik bilinci geliştirilmeli
 (3) Yerel yöneticilerin demokratik bilinci geliştirilmeli
 (4) Yerel yöneticiler demokrasiyi işler kılacak tedbirler almalı
 (5) Fikrim yok (6) Hepsi (7) Diğer .....

28- Hemşerilik kavramı size neyi ifade ediyor?

- ( ) (1) Ortak bir geçmişe sahip ve ortak bir gelecek planlayan bireyler topluluğu
 (2) Aynı yaşamsal mekanı paylaşan bireyler topluluğu
 (3) Yerel menfaat ve beklentilerin genel ülke menfaatlerinin üzerinde görülmesi
 (4) Yaşadıkları yerleşim alanına karşı hakları ve sorumlulukları bulunan bireyler topluluğu
 (5) Diğer.....

H- Meclis üyelerinin katılım kavramından anladıkları

29- Genel anlamda "katılım" kavramından ne anlıyorsunuz?

- ( ) (1) Genel seçimlerde oy vermek (2) Yerel seçimlerde oy vermek
 (3) Resmi talep olsun/olmasın sorunlara ilişkin faaliyetler düzenlemek ve katılmak
 (4) İstenmeyen kararlara ve uygulamalara karşı kamuoyu oluşturmak
 (5) İstenmesi halinde raporlar hazırlamak/hazırlatmak
 (6) Çıkarların korunması/sağlanması noktasında belediye ve merkezi yönetimin yerel temsilcilerine baskı yapmak

30-Belediye yönetimlerini demokratik kılmak için gerekli şartlardan biride kararlara yerel halkın katılımını sağlamaktır. Kararlara katılımı sağlamak için hangi kriter esas alınmalıdır?

- ( ) (1) Karar aşamasından önce halkın görüşü alınmalıdır
 (2) Karar aşamasından önce konu ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmalıdır.
 (3) Sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine karar toplantılarında ve öncesinde söz hakkı tanınmalıdır.
 (4) Uzman kişilerin görüşleri alınmalı (5) Şu anki mevcut katılım imkânları yeterlidir

31- Yerel halk katılımının yetersiz olmasının nedeni nedir?

- ( ) (1) Hemşerilik bilincinin gelişmemiş olması
 (2) Katılımı özendirecek ve etkin kılacak sivil toplum kuruluşlarının yaygın olmaması
 (3) Yasal düzenlemelerin yetersiz oluşu (4) Yönetimin açık ve katılımcı olmaması
 (5) Halkın belediye yönetimlerinin karar, eylem ve işlemleri konusunda bilgi sahibi olmamaları/olamamaları

32- Yerel halkın belediye yönetimine katılımını etkin kılacak yöntemler sizce nelerdir?

- ( ) (1) Halkın katılım konusunda bilgilendirilmesi
 (2) Ulusal/yerel/görsel ve yazılı basının halkı bu konuda eğitici çalışmalar içine girmeleri
 (3) Katılımı teşvik edici ve genişletici yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi
 (4) Belediye yönetimlerinin katılımı teşvik edici ve sağlayıcı birimler kurması ya da mevcut birimlerden birine bu görevi vermesi ve bunun yasal olarak düzenlenmesi.

Ek 2: Halk Yönelik Soru Kağıdı**HALKA YÖNELİK SORULAR**

Sayın Katılımcı,

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans çalışmamda bilimsel amaçlı kullanılmak üzere "5393 Sayılı Kanun Sonrasında Belediyelerde Yerel Demokrasi ve Yönetime Katılım-Bandırma Örneği" konulu bir anket çalışması yapmaktayım.

Verdiğiniz bilgiler saklı tutulacaktır. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Ramazan ÇATAL

KİMLİK SORULARI

1. Cinsiyetiniz? ( ) (1) Erkek (2) Kadın
2. Yaşınız? ( ) (1) 18-30 (2) 31-45 (3) 46-60 (4) 60 ve üzeri
3. Eğitiminiz? ( ) (1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise (4) Üniversite (5) Lisans Üstü
4. Mesleğiniz? ( ) (1) işçi (2) Esnaf (4) Serbest meslek (4) Memur
- (5) Emekli (6) Ev Hanımı (7) Öğrenci (8) işsiz
- .....
5. Geliriniz? ( ) (1) 0-500 (2) 501-1000 (3) 1001-2000 (4) 2001 ve üzeri

UYGULAMAYA YÖNELİK SORULAR**A-Bandırma'da Halkın Katılıma Bakışı ve Katılım Düzeyi**

1. Halkın belediye hizmetleri ile ilgili olarak hak ve sorumluluklarını bildiğini düşünüyor musunuz?

( ) (1) Düşünmüyorum (2) Kısmen Düşünüyorum (3) Düşünüyorum (4) Fikrim yok

2. Belediye toplantılarının halka açık olduğunu biliyor musunuz?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok

3. Halkın katılımına da açık olan belediye meclisi toplantılarına katılır mısınız?
 ( ) (1) Hiç Katılmam (2) Bazen Katılırım (3) Genellikle Katılırım (4) Sürekli Katılırım.
4. Belediyenin halkı ilgilendiren büyük projelerde anket yapmasını ister misiniz?
 ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok
5. Haftanın belli bir gününde belediye tarafından halk toplantısı yapılmasını ister misiniz?
 ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok
6. Kent konseyi çalışmalarından haberdar mısınız?
 ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok
7. Kent Konseyi'nin çalışmalarını takip ediyor musunuz?
 ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen (4) Fikrim yok
8. Belediye hizmetlerine katkı için gönüllü çalışma yapar mısınız?
 ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok
9. Mahallenizde mahallenin sorunlarıyla ilgili bir danışma bürosu kurulsa çalışmalara katılır mısınız?
 ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok
10. "Vatandaşların yönetime çeşitli yollarla dâhil olması ve yerel hizmetlere katılımı yerel demokrasinin gelişimine olumlu katkı sağlar." fikrine katılıyor musunuz?
 ( ) (1) Katılmıyorum (2) Kısmen katılıyorum (3) Katılıyorum (4) Fikrim yok.
11. Kentle, mahalleyle veya kendinizle ilgili bir sorun için belediyeye son bir yıl içinde şikâyette bulundunuz mu?
 ( ) (1) Hiç şikayette bulunmadım (2) Bir kez (3) İki kez (4) Üç ve daha fazla
12. Mahalle ya da kent sorunlarıyla ilgili sizden yardım istense haftada ne kadar zaman ayırabilirsiniz?
 ( ) (1) Hiç zaman ayıramam (2) 1-2 saat (3) 3-4 saat (4) 5 Saat ve fazlası
13. Kent sorunlarıyla ilgili bir imza kampanyası düzenlense katılır mısınız?
 ( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok

B-Halkın Belediye Hizmetlerinden ve Muhtarlardan Memnuniyet Düzeyi

14. Belediyenin çalışmalarından memnun musunuz?
 ( ) (1) Memnun değilim (2) Kısmen memnunum (3) Memnunum (4) Fikrim yok
15. Belediye çalışmalarını yeterli bulmuyorsanız sizce sebebi nedir?
 ( ) (1) Başkanın yetersizliği (2) Maddi yetersizlik (3) Belediye çalışanlarının yetersizliği
 (4) Yasal ve bürokratik engeller (5) Hepsi (6) Diğer.....
16. Belediyeye (başkan ve personeline) güveniyor musunuz?
 ( ) (1) Evet (2) Kısmen (3) Hayır (4) Fikrim yok

17. Mahalle muhtarınızdan memnun musunuz?

( ) (1) Evet (2) Kısmen (3) Hayır (4) Fikrim yok

18-Mahalle muhtarlarının sizin görüşlerinizi ilgililere yeterince yansıttığını düşünüyor musunuz?

( ) (1) Evet (2) Kısmen (3) Hayır (4) Fikrim yok

C- Belediye Meclis Üyeleri, Muhtarlar ve Azaların Halk Arasında Tanınırlık Düzeyi İle Halkın Belediye Meclisinin Aldığı Kararlardan Haberdar Olması

19. Belediye Meclisi kaç üyeden oluşur? Kaçını tanıyorsunuz?

( ) ( )

20. Mahalle muhtarınızı tanıyor musunuz?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok

21. Mahallenizin azalarınızdan kaçını tanıyorsunuz?

( ) (1) Hiçbirisini (2) Birini (3) İkisini (4) Üçünü (5) Dördünü (6) Beşini (7) Altısını (8) Yedisini

22. Belediye meclisinin aldığı kararlardan haberdar oluyor musunuz?

( ) (1) Hiç haberdar olmuyorum (2) Bazen haberdarım (3) Her zaman haberdarım

D-Halkın Belediyeye Erişimi

23. Belediye başkanıyla yüz yüze görüştünüz mü?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim Yok

24- Belediye ile ilgili şikâyetlerinizi belediye yetkililerine iletebiliyor musunuz?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok

25- Belediye ile ilgili şikâyetlerinizi belediye yetkililerine iletemiyorsanız sebebi nedir?

( ) (1) Sonucun değişmeyeceği inancı (2) Halkın haklarını bilmemesi. (3) Geçim sorunları (4) Zamanım olmadığı için (5) Fikrim yok

26. Belediye ile ilgili istek ve şikâyetlerinizi hangi yolla iletirsiniz.

( ) (1) Dilekçe veririm (2) Telefon ederim (3) Elektronik Posta İle (4) Yüz yüze görüşürüm (5) Başkanla görüşürüm (6) Belediye personeli tanıdıklarımın yanına giderim

27.Belediyede herhangi bir isiniz olduğunda; işinizi yapmak için hangi yolu kullanırsınız?

( ) (1) Bizzat yetkililerle görüşürüm. (2) Belediyede sözü geçen birini aracı yaparım. (3) Fikrim yok.

E- Halkın sivil toplum kuruluşlarına bakışı

28. Bandırma'daki sivil toplum kuruluşlarından kaç tanesini tanıyorsunuz?

( )

29. Sivil toplum kuruluşlarının belediye kararlarının oluşumuna katılımlarını destekliyor musunuz?

( ) (1) Evet (2) Hayır (3) Fikrim yok

30. Herhangi bir sivil toplum kuruluşuna(meslek odaları, dernekler, vakıflar...) üye misiniz?

( ) (1) Evet (2) Hayır

31. Herhangi bir siyasal ya da toplumsal dernekte veya toplulukta çalışıyor musunuz?

( ) (1) Evet (2) Hayır

32. Herhangi bir siyasi partiye üye misiniz?

( ) (1) Evet (2) Hayır
